VOORJAARSNOTA

Meerjarenbeleid 2012-2015

Mei 2011

Gemeente Hoogeveen

Bezoekadres:	Raadhuisplein 1 7901 BP Hoogeveen
Postadres:	Postbus 20000 7900 PA Hoogeveen
Telefoon:	14 0528
Fax:	0528-291325
E-mail:	info@hoogeveen.nl
Internet:	www.hoogeveen.nl

Inhoudsopgave

De inhoudsopgave geeft samen met de leeswijzer die hierna volgt inzicht in de opbouw en samenstelling van de Voorjaarsnota

VOORJAARSNOTA

Onderwerp	Blz.
ALGEMEEN	
Leeswijzer	3
Voorwoord	5
Voorjaarsnota in kort bestek	7
PROGRAMMA'S	
Fysieke pijler	21
Ontwikkelt	22
Duurzaamheid en Mobiliteit	32
Economische pijler	41
Ondernemen en Werken	42
Sociale pijler	47
Talentontwikkeling	48
Meedoen	56
Veiligheids pijler	61
Veilig	62
Fundament	67
Wijken en Dorpen	68
Bestuurt	75
Paragraaf	
Bedrijfsvoering	82
OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	85
BIJLAGEN	88
A. Totaaloverzicht herijking Exploitatie	89
B. Overzicht investeringen	
- Jaaroverzichten	95
- Overzicht innovatieve investeringen	103
- Reservelijst	105
C. Overzicht reserves	
- Algemene reserve	106
- Reserve structuurvisie	107
- Overige reserves	108

Leeswijzer

Gemeente Hoogeveen

De leeswijzer vertelt hoe de Voorjaarsnota is opgebouwd

ALGEMEEN

In deze Voorjaarsnota is gekozen voor een andere opbouw dan vorig jaar. Toen – in de Voorjaarsnota 2011-2015 – stond de financiële uitwerking van de bezuinigingstaakstellingen centraal. Nu staan per programma beleid en financiën weer centraal. Ze zijn direct na elkaar in beeld gebracht. Dit wijkt af van de opbouw van de programmabegroting en het jaarverslag en -rekening. Op grond van de voorschriften (BBV) zijn daarin beleid en financiën afzonderlijk opgenomen. De wijziging is toegepast, omdat de Raad tijdens de behandeling van het jaarverslag- en rekening over 2010 daarom heeft gevraagd. Opmerking: de vormvoorschriften gelden niet voor de Voorjaarsnota.

Na de leeswijzer volgt in het voorwoord de aanbieding van het college. Direct daarna volgt het hoofdstuk "Voorjaarsnota in kort bestek".
Daarin staat de samenvatting van:
- Beleid
- Exploitatie
- Investeringen
- Financiële Mogelijkheden en Risico's

Onder Financiële Mogelijkheden en Risico's vallen o.m. weerstandsvermogen en reserves

PROGRAMMA'S

De nieuwe indeling van de programma's is als volgt:
1. Wat speelt er in Hoogeveen?
   Dit is een beschrijving van de omgeving waarop het programma moet inspelen.
   Opmerking: De bestuurlijke projecten zijn onder de programma's verwoord. Een afzonderlijke paragraaf hebben we niet opgenomen.
2. Doelen en beleidsontwikkelingen in de komende vier jaar
   Dit is een tabel waarin de doelstellingen en wat daarvoor nodig is, zijn opgesomd
3. Wat mag het kosten?
   In dit onderdeel worden de <u>exploitatie</u>, de <u>investeringen</u>, de <u>financiële mogelijkheden en risico's</u> in kaart gebracht.

BEDRIJFSVOERING

In dit onderdeel worden de laatste ontwikkelingen rondom de organisatie benoemd met een specificatie van de investeringen.

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

In het overzicht ligt de nadruk op de algemene uitgaven en inkomsten.

BIJLAGEN

In de bijlagen staan de volgende onderdelen:

A. Totaaloverzicht herijking Exploitatie
B. Overzicht Investeringen
   - Jaaroverzichten 2011-2015
   - Overzicht innovatieve investeringen
   - Reservelijst
C. Overzicht reserves
   - Algemene reserve
   - Reserve structuurvisie
   - Overige reserves

Voorwoord

Het voorwoord is de aanbiedingsbrief van het college.

Programmahouder: college

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de Voorjaarsnota 2012-2015 aan. Het collegeakkoord "Samen naar een nieuw evenwicht", de vorig jaar bij de programmabegroting gemaakte keuzes en de strategische conferenties zijn hiervoor de basis.

Vorig jaar gaven we in de programmabegroting aan dat er veel onzekerheden waren en dat we hoopten dat de rijksoverheid snel meer helderheid zou geven. Inmiddels ligt er een nieuw regeerakkoord, is er een conceptbestuursakkoord tussen de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de rijksoverheid, maar blijft er veel onduidelijkheid over de uitwerking van de plannen en de gevolgen voor Hoogeveen. In deze Voorjaarsnota geven we waar mogelijk de trends en onzekerheden aan, maar kunnen we nog niet de beleidsmatige keuzes en dus de financiële gevolgen van beide akkoorden overzien. Die doorvertaling zal - als dat mogelijk is - bij de programmabegroting plaatsvinden.

Nieuw perspectief
Tijdens de strategische conferenties hebben we met u nagedacht over trends, ontwikkelingen en innovaties. Wij doen u voorstellen om op onderdelen een nadere focus aan te brengen.
Wij stellen u voor om onder andere scherper te kijken naar:

- De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo): we starten met 'de kanteling', waarbij de eigen kracht en mogelijkheden van de inwoners en de omgeving centraal komt te staan.
- Het vooraf duidelijk kaders meegeven bij ruimtelijke plannen en daarna ruimte en verantwoordelijkheid geven aan initiatiefnemers.
- Het voorkomen van latere schooluitval door meer te investeren in moeders en voorschoolse voorzieningen.
- Verbreding van het begrip duurzaamheid tot sociaaleconomische duurzaamheid.
- Beheer en onderhoud van bestaande infrastructuur en voorzieningen.

Zicht op sluitende meerjarenbegroting
Vorig jaar kozen we ervoor om in stappen te beginnen met bezuinigen zodat we later niet voor nog drastischer ingrepen zouden komen te staan. Er is toen afgesproken om 7,3 miljoen euro te bezuinigen in 2015.

De in de programmabegroting opgenomen bezuinigingen worden vrijwel allemaal gerealiseerd. Daarnaast hebben we de verzoeken om extra middelen beschikbaar te stellen beoordeeld en alleen die voorstellen gehonoreerd die volgens ons echt nodig zijn, zoals een hogere bijdrage voor Alescon (0,6 miljoen) en meer budget voor onderhoud wegen (0,5 miljoen). Daarnaast kunnen we ook een aantal mogelijke voordelen inboeken. Het plan Wet werk en bijstand (WWB) moet bijvoorbeeld zorgen voor minder bijstandsuitkeringen (1,2 miljoen) en we verwachten een klein voordeel in het Gemeentefonds (0,3 miljoen).

Uiteindelijk laat de Voorjaarsnota zien dat we in 2012 voorlopig rekening moeten houden met een tekort van 1,8 miljoen euro (vooral door het later realiseren van bezuinigingen), maar waarbij 2013 en 2014 positief sluiten.

Onderzoek
Maar we zijn nog niet klaar. Een aantal bedragen is nog niet verwerkt in de Voorjaarsnota en voor bepaalde onderwerpen afgesproken om onderzoek (een second opinion) te doen. Het gaat hierbij om onderzoek naar mogelijkheden om uitgaven voor de Wmo bij te sturen. Ook onderzoeken we of de manier van beoordelen van de kwaliteit van onze wegen voldoet. Daarnaast bekijken we hoe het nieuw te bouwen zwembad in het Bentinckspark kan worden geëxploiteerd zonder dat het de gemeente uiteindelijk meer geld kost. Uiteraard kijken we ook hoe we op andere manieren uitgaven kunnen beperken en inkomsten kunnen verhogen.

Duidelijk is dat het lastig zal blijven om zonder verhoging van de tarieven een sluitende meerjarenbegroting te krijgen. Wij willen dan ook graag met u in gesprek over of bijvoorbeeld vanuit de woonlastenbenadering verlaging van het ene tarief gecompenseerd kan worden met een verhoging van het andere, of onder welke andere voorwaarden tarievenstijgingen acceptabel zijn.

Toer om investeringsplafond van 15 miljoen te halen
Vorig jaar hebben we het investeringsplafond verlaagd van 17 naar 15 miljoen euro per jaar, maar wel met de ambitie om te blijven zorgen voor een aantrekkelijke gemeente met een goed voorzieningenniveau. De keuze om investeringen wel of niet door te laten gaan is een zeer moeilijke opgave gebleken. Daar zijn we nog niet uit. Duidelijk is dat onze ambities zich moeilijk laten vangen in het financiële plafond. De oude investeringslijst is gescreend en bepaalde investeringen zijn doorgeschoven tot na 2015. We vonden het noodzakelijk om nog enkele investeringen toe te voegen. Zoals extra investeringen in de veiligheid van onze wegen en meer geld voor het integraal accommodatiebeleid en de centrale sport- en gymvoorzieningen in het Bentinckspark. We komen daarmee nu op een investering van ruim 17 miljoen euro per jaar. De komende maanden onderzoeken we hoe we door verdere temporisering of door investeringen te combineren binnen het plafond van 15 miljoen euro kunnen komen.

Verhoging algemene reserve
We zitten in een situatie met veel financiële onzekerheden en niet geraamde uitgaven waar we een dekking voor moeten vinden. De algemene reserve biedt daarvoor onvoldoende ruimte. Wij stellen u dan ook voor om dertien miljoen euro van de vrijkomende Rendogelden toe te voegen aan de Algemene Reserve, in plaats van het totale bedrag toe te voegen aan de reserve structuurvisie. Op deze manier creëren we naast een hoger weerstandsvermogen ook meer 'vrije ruimte' voor het opvangen van voorziene en nog onvoorziene incidentele tegenvallers.

Met deze Voorjaarnota zetten we een belangrijke vervolgstap in de zoektocht naar een nieuwe balans tussen ambities en financiële mogelijkheden en onze wens om inkomsten en uitgaven structureel in evenwicht te brengen. Wij doen u in deze Voorjaarsnota voorstellen die moeten leiden tot een sluitende meerjarenbegroting en een verantwoorde reservepositie. We zijn ons ervan bewust dat dit nog de nodige inspanningen vergt.

Met vriendelijke groeten,

College van B&W
Ton Bargeman, Tiens Eerenstein, Anno Wietze Hiemstra, Karel Loohuis, Klaas Smid, Henk de Vries

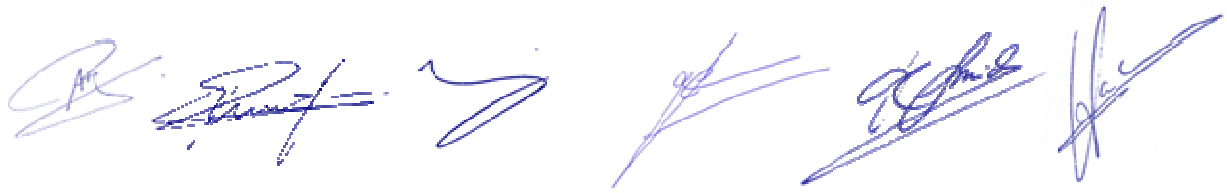

Voorjaarsnota in kort bestek

In dit hoofdstuk staan het totaalbeeld van beleid en financiën voor de komende jaren en de afwegingen die tijdens het proces van kiezen en heroverwegen zijn gemaakt. Het beeld wordt gegeven aan de hand van de "onderdelen" Beleid – Exploitatie – Investeringen.

INLEIDING

In dit hoofdstuk geven we het totaalbeeld van de Voorjaarsnota. Wat is het eindresultaat op hoofdlijnen is en hoe zijn we daar gekomen? In het onderdeel Beleid is aangegeven welke wegen we willen inslaan en dat is vertaald in Exploitatie en Investeringen. Daarbij moet uiteraard rekening worden gehouden met de financiële mogelijkheden en risico's. Het geheel is uitgewerkt in de programma's en de bijlagen.

BELEID

Nieuw perspectief

Donkere wolken hadden zich samengepakt ten tijde van het opstellen van de programmabegroting. Waar bij de programmabegroting het middenscenario voor bezuinigingen nog reëel leek, zou dat richting voorjaarsnota wel eens het zware scenario kunnen worden. Onzekere tijden. Om een gedegen en solide lijn te kunnen bepalen, is in de strategische conferentie in december 2010 niet alleen vanuit eigen kennis en ervaring geredeneerd, maar letterlijk inspiratie van buiten naar binnen gebracht. Het doel was om, ondanks deze lastige tijd, geen stap achteruit te doen maar de toekomst juist tegemoet te treden met innovaties.

De strategische conferenties hebben zeer inspirerend gewerkt! Iedereen heeft in meer of mindere mate nieuwe inzichten gekregen tijdens de boeiende verhalen van de verschillende sprekers en is aan het denken gezet. Tegelijkertijd mag ook duidelijk zijn dat ervaringen elders heel interessant zijn, maar dat het vervolgens natuurlijk wel de kunst nog is om deze wetenschap hierover om te zetten in concrete acties voor de Hoogeveense samenleving.
Wat duidelijk werd, was de noodzaak om focus te brengen in beleid en uitvoering in een tijd waarin minder geld te besteden valt. De daartoe te maken keuzes moeten niet op zichzelf staan, maar moeten passen binnen de koers die de gemeente wil varen.

Vanuit de strategische conferentie zijn vier thema's benoemd waarop we ons willen focussen:
- Aantrekkelijke stad
- Duurzaamheid
- Meer aan de voorkant
- Zelfredzaamheid

De manier waarop we deze thema's benaderen en de eerste uitkomsten geven we hier per thema aan.

Aantrekkelijke stad

Hoogeveen wil een dynamische, vernieuwende en aantrekkelijke gemeente zijn, waarin kwaliteit centraal staat en waarin een goed evenwicht is gevonden tussen wonen, werken en verblijven enerzijds en tussen economische en ecologische functies anderzijds. Hierbij houden we rekening met en spelen we in op de bredere regionale context en de regiofunctie die Hoogeveen daarin vervult.

We zijn ons er van bewust dat de sociaal economische situatie van Hoogeveen een uitdaging is die integraal moet worden opgepakt. We willen mensen binden aan en interesseren voor Hoogeveen als woon- en werkgemeente. Daarvoor creëren we randvoorwaarden en maken we beter duidelijk wat Hoogeveen te bieden heeft.

Wat gaan we doen om dit thema succesvol in te vullen?

Kiezen voor kwaliteit
De bestaande structuurvisie moet aangepast worden aan de nieuwe realiteit waarbij 'kiezen voor kwaliteit' leidend is. De inzet op kwaliteit in tijden van minder middelen maakt het noodzakelijk nog nadrukkelijker te kijken waar, wanneer en welke inzet door de gemeente wordt gepleegd. De fysieke structuurvisie is leidend voor het hele grondgebied van de gemeente en heeft dwarsverbanden met de economische-, sociale- en veiligheidsvisie.
De nieuwe Woonvisie waarmee de kansen gepakt kunnen worden. Demografisch gezien groeit Hoogeveen ook de komende jaren verder. Deze groei uit zich in een toename in meer inwoners en huishoudens en een behoefte tot de bouw van meer woningen. De stad en in het bijzonder het stadscentrum heeft aantrekkingskracht om te gaan wonen. Door functieverandering en inbreiding in het stadscentrum ontstaat er fysiek ruimte om woningbouw toe te voegen. Hierbij moet worden ingespeeld op meer differentiatie en de vraag naar wervende woonmilieus zodat inwoners kunnen worden vastgehouden of nieuwe inwoners kunnen worden aangetrokken. Hiervoor is het natuurlijk ook van belang om Hoogeveen als aantrekkelijke woongemeente in de markt te zetten.

Ruimte voor particulier initiatief
We willen, door heldere kaders te stellen, meer ruimte bieden aan particulier initiatief en daar ook verantwoordelijkheid neerleggen. We willen daarom voor onze regels bekijken in hoeverre ze bijdragen aan de door ons beoogde effecten. We willen ook komen tot kwaliteitsafspraken met onder andere ontwikkelaars, architecten en adviesbureaus zodat we op een eenvoudigere manier vergunningen kunnen verlenen.

Daarnaast willen we Hoogeveen als aantrekkelijke woongemeente gaan vermarkten. We moeten duidelijk maken wat de gemeente Hoogeveen, ook nu al, aan prettige woonmilieus te bieden heeft en hiermee actief de boer op gaan.

Behoud en verbetering van kwaliteit
Er is al veel gedaan om te komen tot verbetering en behoud van kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen. Dit werkt goed uit en moet dus vooral doorgaan. Ook is aandacht nodig voor de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van de woongebieden binnen Hoogeveen, de dorpen en in het landelijk gebied. Hierbij zijn partnerschappen met bijvoorbeeld corporaties en het energiebedrijf van belang.
Naast het toevoegen en reconstrueren van dingen is het duidelijk dat ook beheer bepalend is voor de uitstraling van een stad. Een stad moet schoon en onderhouden zijn. Echter ook aan beheer hangt een kostenplaatje vandaar dat we onderzoek doen naar mogelijk alternatieve vormen van beheer van openbaar groen en tevens bij het ontwerpen beheerbewust zijn.

Duurzaamheid
Duurzaamheid is een verbindend thema dat in alle programma's een plaats moet krijgen.

Wat is duurzaamheid?
Er zijn heel veel definities van duurzaamheid.

Afgeleid van en gebaseerd hierop is de Hoogeveense definitie van duurzaamheid geformuleerd:

> Duurzame ontwikkeling is ontwikkeling waarbij sprake is van een evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen. Duurzame ontwikkelingen zijn rechtvaardig, leefbaar en houdbaar.
> In een duurzame leefomgeving wordt rekening gehouden met de behoeften van de huidige en de toekomstige generatie op economisch, sociaal en ecologisch gebied. Het gaat om het algemeen welbevinden van de Hoogeveense bevolking.

Duurzaamheid in de gemeente Hoogeveen richt zich tot nu toe primair op het energieverbruik (geen CO2 uitstoot) en oplossingen vanwege klimaatveranderingen. Er is nog geen invulling gegeven aan economische en sociale duurzaamheid. De gemeente Hoogeveen stelt zichzelf tot doel een leefomgeving te realiseren waarin de kwaliteit van leven voor inwoners en bedrijven van de gemeente Hoogeveen nu en voor de toekomst geborgd is.

Wat gaan we doen om dit thema succesvol in te vullen?

Op de verschillende aspecten moet het begrip duurzaamheid uitgewerkt worden.

Als pijlers zijn benoemd:

- De fysieke pijler: deze beweegt zich voornamelijk op het gebied van ecologie en economie.
- De economische en sociale pijler: deze gaan over het economische en het sociale deel van duurzaamheid. In beide pijlers staat het duurzaam kunnen deelnemen aan de samenleving centraal.
- De veiligheidspijler gaat over het sociale en ecologische gebied van duurzaamheid.

Welke rol en invloed heeft de gemeente als het gaat om duurzaamheid? Er zijn natuurlijk ook al initiatieven die passen binnen dit thema. Denk aan het besluit om klimaatneutraal beleid te voeren en daarin te komen tot een Lokaal Duurzaam Energiediensten Bedrijf waarin de gemeente een regierol kan nemen. Wat gebeurt er verder al en waar kan de gemeente een rol vervullen? Concrete acties op dit gebied zijn:

- Het uitwerken van gebiedsinrichting (actualisatie fysieke structuurvisie)
- Uitvoeren milieubeleid:
  - Klimaatbeleid (CO2-reductie)
  - Waterplan
- Uitvoering duurzaam onderhoud (zowel grijs als groen)
- Investeren in zelfredzaamheid:
  - Investeren in talenten en daarmee in leefbaarheid en dynamiek van de samenleving
  - Stimuleren van mensen om verantwoordelijkheid te nemen voor eigen leven en hun omgeving.

Meer aan voorkant

Bij de aanpak van sociale problemen dienen we ons meer te richten op de voorkant. Op het voorkomen van bijvoorbeeld achterstanden en problemen die anders later of zelfs te laat worden aangepakt.
Een sterk basisproces kan het gebruik van onze vangnetvoorzieningen, zoals ROL, Werkplein, CJG etc., verkleinen. Daarbij is het van belang dat de zelfredzaamheid en participatie van burgers wordt vergroot. Dit thema heeft dus een sterke relatie met de opdracht ‘zelfredzaamheid’. Beide aanpakken versterken elkaar.
Van centraal belang is samenwerking. Het gaat dan om samenwerking in de keten voorschoolse voorzieningen, basisonderwijs, voortgezet onderwijs, mbo, maar ook om de samenwerking in Triple O-verband (onderwijs, ondernemers, overheid) en die tussen welzijnswerk, zorgaanbieders, sociale organisatie, woningcorporaties en bewoners.

Daarbij is het van belang dat iedereen in de keten 'doet waar hij voor is' en de eigen kracht van het individu, het gezin, de school, optimaal benut wordt. Dit vanuit de eigen verantwoordelijkheid van elk individu / elke organisatie.

Wat gaan we doen om dit thema succesvol in te vullen?

Voorkom uitval
Moeders zijn de belangrijkste schakel als voorbeeld voor hun kinderen. Het opleidingsniveau en het werkniveau van moeders is een van de belangrijkste voorspellers van schoolprestaties van kinderen. Daarom is het van belang bij de aanpak van deze groep de focus op werk aan te brengen, gecombineerd met deelname aan kwalitatief goede voorschoolse voorzieningen voor hun kinderen. Om schooluitval te voorkomen, werkt de gemeente met RMC en bureau ROL. Deze systemen zijn vooral gericht op het toe leiden naar onderwijs en of werk na (dreigende) uitval. Maar voorkomen is beter en effectiever dan genezen. Dit vraagt om een nieuwe, gezamenlijke aanpak met alle verantwoordelijke partijen.

In beeld
Een kleine groep mensen maakt gebruik van een veelheid aan diensten van de gemeente. Om deze doelgroep effectiever en efficiënter te bereiken, wordt een andere aanpak gevraagd dan tot op heden het geval is. We ontwikkelen deze nieuwe aanpak vanuit een pilot gericht op de dienstverlening van uit de gemeente en Werkplein. Snelle signalering en een actieve benadering staan daarbij centraal. Hierin past ook een 'achter-de-voordeuraanpak' en een versterking van de 'er-op-af-aanpak'.

Werkloosheid voorkomen en uitstroom bevorderen
Een gedeelte van de instroom in de WW heeft een verhoogd risico om uiteindelijk door te zakken naar de WWB. Door deze mensen vanaf de eerste dag in beeld te hebben, kan gericht gewerkt worden aan snelle uitstroom. We geven dit vorm door het starten van een pilot.
Bekendheid van de mogelijkheden van het Werkplein bij ondernemers is hierbij natuurlijk van groot belang en bedrijfscontacten vanuit de gemeente zullen zich hier sterker op richten. Een proef is gestart om samen met een aantal ondernemingen werkloosheid te voorkomen door het 'van werk naar werk' begeleiden van werknemers.
Krimpende re-integratiebudgetten vragen om een nieuwe aanpak. In het kader van de nieuwe Wet Werken naar Vermogen zullen we plannen maken om de verworvenheden van ons Werkplein te behouden en te versterken.

Zelfredzaamheid

In de Hoogeveense samenleving moet zelfredzaamheid en participatie van inwoners centraal staan. Een samenleving waarbij we focussen op de eigen krachten van burgers, ook met behulp van sociale netwerken. Eigenaren van problemen zijn in principe ook bezitters van oplossingen.
Recht doen aan ieders talent en de wens om iets met dat talent te bereiken. Kansen bieden en kansen grijpen.
Dat vereist een andere manier van denken en regelen, van beheersen en besturen. Niet langer programma's en diensten faciliteren of inzetten die burgers afhankelijk maken van de overheid en instanties. Dat betekent ruimte maken voor initiatieven waarbij inwoners bij elkaar betrokken zijn en mensen in hun eigen kracht worden aangesproken en georganiseerd. Overigens is die betrokkenheid in de Hoogeveense samenleving al op veel terreinen zichtbaar.
Dit is te meer nodig om hulp en zorg te kunnen blijven bieden waar dat het hardst nodig is.

Wat gaan we doen om dit thema succesvol in te vullen?

Kanteling
We starten binnen de Wmo met het proces de 'de kanteling'. Hierbij kantelt de benadering: de eigen kracht en mogelijkheden van de inwoner en zijn omgeving centraal. Dit kantelprincipe moet ook gaan gelden voor schuldhulpverlening.
We heroriënteren ons richting welzijn nieuwe stijl: verbinden, empoweren (= ondersteunen van eigen kracht) en er op af gaan. Een nieuwe professionaliteit die in de wijken tot uiting zal komen.

Vergroten noaberschap en zelfredzaamheid
We zetten bij de Smederijen meer in op initiatieven waarbij burgers bij elkaar betrokken zijn en mensen in hun eigen kracht worden aangesproken en georganiseerd.
We benaderen de verstrekking van subsidies vanuit de vraag in welke mate zij bijdragen aan het vergoten van de zelfredzaamheid.

Zorg voor wie het nodig heeft
We richten ons op de inzet in wijken en dorpen waar de maatschappelijke problemen het grootst zijn: Wolfbos, Zeeheldenbuurt, Oranjebuurt en Elim. De eerste ervaringen met de inzet van de frontlijnwerker zullen gebruikt worden voor een nieuwe aanpak. Vanuit het principe 'er op af' en versterken van de eigen kracht. We blijven oog houden voor ondersteuning en hulp voor hen die daarvan afhankelijk zijn.

Bovengenoemde thema's hebben hun doorwerking gekregen in de verschillende programma's en zijn als zodanig in de programmateksten benoemd.

Bestuursakkoord

Naast de bewegingen en initiatieven binnen de gemeente Hoogeveen, ligt er inmiddels ook een conceptbestuursakkoord tussen gemeenten, provincies, waterschappen en rijk. Het bestuursakkoord behelst een aantal afspraken rond de grote decentralisaties die op stapel staan. Decentralisaties die passen in het streven meer verantwoordelijkheden en meer vrijheden neer te leggen bij de overheidslaag die het dichtst bij de burgers staat: de gemeente. Dit biedt kansen en uitdagingen. Tegelijk is er ook nog veel onzekerheid over de bijbehorende middelen om die taken goed uit te kunnen voeren. De belangrijkste ontwikkelingen die op stapel staan, zijn de invoering van de Wet Werken Naar Vermogen (WWNV), de decentralisatie van de AWBZ en de decentralisatie van de Jeugdzorg. Op deze ontwikkelingen wordt bij de betreffende programma's kort ingegaan maar, gegeven de bestaande onzekerheden, kan dit uiteraard nog maar beperkt.

Financiën

Bij de programmabegroting 2011 hebben wij aangegeven dat budgettair gezien de crisis is begonnen. Daarbij hebben we ook aangegeven hoe onzeker de komende jaren financieel gezien zullen zijn. Is aan deze onzekerheid een einde gekomen? Ook voor deze Voorjaarsnota 2012-2015 geldt dat de financiële toekomst nog steeds onduidelijk is. Er is nog geen zekerheid over de toekomstige ontwikkelingen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Daarnaast is er, zoals eerder aangegeven, nog geen uitsluitsel over het Bestuursakkoord en de daarmee gepaard gaande financiële gevolgen voor de gemeenten.

Naast bovengenoemde onduidelijkheden was ter voorbereiding op deze voorjaarsnota duidelijk dat de exploitatie, de investeringsruimte en de reserves onder druk staan. Hierbij hoeven we alleen maar te wijzen op de uitgaven rond de Wet Werk en Bijstand (WWB), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) als ook op het gebied van de Sociale Werkvoorzieningschap (Alescon).

Deze omstandigheden hebben geleid tot de volgende kaders/opdrachten voor de totstandkoming van deze Voorjaarsnota:

1. De al vastgestelde opdrachten inclusief taakstellingen blijven gehandhaafd.
2. Nieuwe initiatieven worden toegestaan als dekking binnen het betreffende programma kan worden gevonden of andere keuzes worden gemaakt. Onder nieuwe initiatieven dient in dit verband ook te worden verstaan de uit de strategische conferentie gewenste nieuwe initiatieven en/of innovaties.
3. Herijken investeringsplanning en bezuinigingsmogelijkheden. De basis blijft voortzetting van een plafond van € 15 miljoen(en € 10 miljoen in 2015). Daarnaast moeten de gevolgen van het verlagen van het investeringsplafond naar € 10 miljoen in beeld gebracht worden.
4. Op basis van de uitkomsten van punt 3 (investeringsplanning) moeten de gevolgen voor de reserve structuurvisie berekend worden.
5. Actualisatie van het benodigde weerstandsvermogen. Daarbij moet worden aangegeven in hoeverre de mogelijkheid bestaat om de aanwezige koppeling tussen algemene reserve en reserve structuurvisie als achtervang, ongedaan te maken.
6. Bij de Voorjaarsnota inzicht geven in de schuldpositie van de gemeente.
7. Bij de Voorjaarsnota inzicht geven in 'kansen' voor de gemeente die ontstaan door decentralisatie van taken, zoals aangegeven door het rijk. Verder is inzicht nodig in de geldstromen die op ons af komen, evenals inzicht in de efficiency kortingen die de gemeente opgelegd krijgt in het kader van dezelfde decentralisatie.

Aan de punten 1 tot en met 6 is in deze Voorjaarsnota aandacht geschonken. Punt 7 is nu nog niet uitgewerkt. Deze zaken komen zeker aan de orde wanneer de opdrachten zoals die in de Voorjaarsnota zijn opgenomen richting de programmabegroting 2012, worden uitgewerkt. In die periode zal wellicht ook meer duidelijkheid bestaan over bestuursakkoord, decentralisatie van taken, etc.

EXPLOITATIE

Financieel vertrekpunt

Als (financieel) vertrekpunt voor de Voorjaarsnota geldt de programmabegroting 2011. Dat geeft het volgende beeld:

Financieel vertrekpunt	2012	2013	2014	2015
(bedragen x € 1.000)				
Eindstand programmabegroting 2011	**54-**	**357-**	**391-**	**1.107-**
Mutatie Algemene Reserve	**54**			
Vertrekpunt voorjaarsnota 2012	**-**	**357-**	**391-**	**1.107-**

Bij de voorbereiding van deze Voorjaarsnota ontvingen we verzoeken om extra middelen beschikbaar te stellen (op basis van eerdere beslissingen of wensen voor nieuw beleid) of voor het beperken van een verwacht tekort. Om ordening aan te brengen in de te realiseren bezuinigingen en de verzoeken voor aanvullende middelen, hebben we aanvullende kaders gesteld.

Dit heeft er toe geleid dat de verzoeken om extra budget zijn ingedeeld in de volgende categorieën:

1. Onontkoombaar. Dit zijn budgetbijstellingen die voortvloeien uit een al genomen college besluit of uit wet- en/of regelgeving.
2. Nieuw beleid, innovatief. Dit zijn budgetbijstellingen voor initiële kosten die op termijn leiden tot structurele kostenbesparingen.
3. Nieuw beleid. Het gaat hier om wensen en aanvullende middelen waarover het college en gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen.

4. Aanpassingen op grond van realisatie (rekening) cijfers. Dit zijn budgetbijstellingen naar aanleiding van de realisatiecijfers van voorgaande jaren en waarover college of raad nog geen expliciet besluit heeft genomen.
5. Niet realiseerbare taakstellingen. Dit zijn budgetbijstellingen voor zover een door het college of raad vastgestelde bezuinigingsopdracht niet ingevuld kan worden is of wordt vertraagd.

Op basis van de eerste inventarisatie zag het totaaloverzicht er als volgt uit:

Categorie	2012	2013	2014	2015
(bedragen x € 1.000)				
Onontkoombaar	1.444	744	744	744
Nieuw beleid innovatief	250			
Nieuw beleid wensen	2.054	1.125	1.125	1.125
Aanpassen budgetten nav realisatiecijfers	1.734	1.734	1.734	1.734
Niet realiseerbare bezuinigingsopdrachten	505	70	35	35
Totaal	5.987	3.673	3.638	3.638

Bij de beoordeling van de aanvragen hebben we zo mogelijk de visie uit het collegeakkoord en van de inzichten uit de strategische conferentie als beoordelingskader gebruikt. We hebben alleen die voorstellen gehonoreerd die volgens ons echt nodig zijn.

Dit leidt tot het volgende bijgestelde overzicht:

Categorie	2012	2013	2014	2015
Bedragen x €1.000				
Onontkoombaar	787	702	702	702
Nieuw beleid innovatief	250			
Nieuw beleid wensen	686	601	601	601
Aanpassen budgetten nav realisatiecijfers	92	33-	158-	158-
Niet realiseerbare bezuinigingsopdrachten	305	70	35	35
Totaal	2.120	1.340	1.180	1.180

Bij de categorie 'onontkoombaar' gaat het om de hogere bijdrage voor Alescon (647.000), bijdrage voor gezondheidszorg (29.000), aanpak alcoholmisbruik (13.000) en een bijdrage aan het recreatieschap (13.000). In de categorie 'nieuw beleid innovatief' zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het realiseren van algemene voorzieningen in het kader van de Wmo, zodat op incidentele voorzieningen kan worden bespaard. Bij 'nieuw beleid wensen' gaat het onder andere om extra middelen voor het veiligheidshuis (32.000), voor nader onderzoek openbare verlichting (135.000) en voor onderhoud wegen (500.000). Bij 'aanpassing budgetten n.a.v. realisatiecijfers' gaat het onder meer om correcties in verwachte leges, maar zijn ook enkele voordelen in te boeken zoals meer inkomsten uit toeristenbelasting en BTW-teruggaaf.

De bezuinigingsopdrachten/taakstellingen die in de programmabegroting 2011-2014 zijn opgenomen worden, op één na, al dan niet gefaseerd, gerealiseerd. Een aantal bezuinigingstaakstellingen kan nog niet (volledig) in 2012 worden gerealiseerd, maar wel in de jaren erna. De financiële gevolgen daarvoor ziet u in de categorie 'niet realiseerbare bezuinigingsopdrachten'. De reden van het niet te realiseren van de opdracht rondom de precariobelasting (35.000) is de wettelijke onmogelijkheid voor het heffen van precario op netwerken van nutsbedrijven.

Enkele bedragen zijn nog niet verwerkt. Deze hebben we op PM gezet. Hiervoor willen we tussen deze Voorjaarsnota en de begroting nader onderzoek doen. Ook hebben we afgesproken om voor bepaalde onderwerpen een second opinion uit te laten voeren. Het gaat hierbij om een nader onderzoek naar de mogelijkheden om uitgaven voor de Wmo bij te sturen.

Ook willen we onderzoeken of de manier van beoordelen van de kwaliteit van onze wegen voldoet en daarbij een vergelijking maken met andere gemeenten.

Een volledig overzicht in categorieën en keuzes staat in bijlage A. Ook is in de programma's nadere uitleg gegeven.

Algemene uitkering gemeentefonds
We vinden het verantwoord om ten opzichte van de programmabegroting 2011-2014 de uitkering structureel met € 0,3 miljoen te verhogen. Voor het overige hanteren we de cijfers van vorig jaar. De verhoging van € 0,3 miljoen heeft te maken met de wijziging van enkele eenheden ten opzichte van het basisjaar 2011. Het gaat hier bijvoorbeeld om inwoneraantal, woonruimten, uitkeringsgerechtigden etc. Daarnaast heeft er een herverdeling plaatsgevonden voor de Wmo-component. De gemeente Hoogeveen was en is in die zin nog steeds een 'nadeel gemeente'. De voordeel gemeenten hebben ingeleverd ten faveure van de nadeel gemeenten. Het nadeel is hiermee niet volledig weggewerkt.

Gemeentefonds en decentralisatie
Bij de programmabegroting 2011 is de september circulaire 2010 niet verwerkt. Reden daarvoor was dat de consequenties voor de gemeenten, als gevolg van de rijksbezuinigingen, (nog) niet in beeld waren. De december circulaire 2010 en de maart circulaire 2011 geven nog steeds geen nieuw en helder inzicht in de vertaling van het regeerakkoord naar de gemeentelijke financiën. In beide circulaires wordt het herstel van de 'trap-op-trap-af-systematiek' met ingang van 2012 het centrale onderwerp genoemd. Dit betekent herstel van de koppeling van het gemeentefonds aan de ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Deze systematiek is als gevolg van de financieel-economische crisis voor de jaren 2009, 2010 en 2011 buiten werking gesteld. Maar ook hier zijn nog geen concrete vertalingen gemaakt.

Inmiddels komen er signalen dat het gemeentefonds tot 2016 meer groeit (accres) dan was verwacht. Deze groei hebben wij in deze Voorjaarsnota niet meegenomen. Het gaat vooral om een nominaal accres, dat wil zeggen een groei inclusief loon- en prijscompensatie. Dat betekent dat wij aan de uitgavenkant ook een inschatting moeten maken van de door ons ingeschatte loon- en prijsontwikkelingen. Dat hebben we niet gedaan. Normaliter compenseert de hogere uitkering de ingeschatte uitgaven voor loon- en prijs ontwikkelingen en heeft daarom geen budgettaire effecten. Bovendien wordt dit nader uitgewerkt in de mei circulaire van het ministerie, die naar verwachting pas in juni binnenkomt. Dit betekent dat wij ook bij deze Voorjaarsnota uitgaan van de becijferingen zoals ook bij de programmabegroting 2011-2014 gehanteerd.

Hierdoor ontstaat het volgende geactualiseerde beeld van de cijfers:

Algemene Uitkering	2012	2013	2014	2015
(bedragen x € 1.000)				
Meerjarenperspectief (sept.circ. 2009)	53.840	53.740	53.740	53.740
Bezuinigingsscenario (midden)	800-	1.600-	2.400-	3.200-
Aanpassing basisuitkering	300	300	300	300
Uitgangspunt voor VJN 2012	53.340	52.440	51.640	50.840

Re-integratie- en participatiebeleid
Onlangs hebben we het beleid voor re-integratie en participatie voor 2011 – 2014 vastgesteld. Het is de bedoeling dat eind 2012 het aantal bijstandsgerechtigden is teruggebracht met 250 tot 850. Financieel betekent dit een reductie aan uitkeringsgelden van € 3,25 miljoen. Dit voordeel kan pas vanaf 2013 worden gerealiseerd omdat in 2012 nog aan de ambitie gewerkt moet worden.

Deze reductie aan de uitgavenkant heeft ook consequenties voor de inkomstenkant. Zo verwachten we een verminderde rijksvergoeding en een hogere uitgave voor IOAW en IOAZ. Voor 2012 wordt gerekend met een bedrag van € 760.000 en vanaf 2013 met een bedrag van € 1,750 miljoen.

Per saldo wordt wel een voordeel berekend. Het financiële effect ziet er als volgt uit:

W W B	2012	2013	2014	2015
(bedragen x € 1.000)				
Vermindering uitkeringsgerechtigden:				
60 * € 13.000	780-			
250 * € 13.000 (vanaf 2013)		3.250-	3.250-	3.250-
Verminderde rijksvergoeding	760	1.750	1.750	1.750
Totaal	20-	1.500-	1.500-	1.500-

De eindstand

Na verwerking van de nieuwe cijfers van het gemeentefonds en het re-integratie- en participatiebeleid en de kritisch doorlichting van de andere cijfers komen we tot de volgende eindstand:

Financieel resumé	2012	2013	2014	2015
(bedragen x € 1.000 ; - = nadeel en + = voordeel)				
Eindstand programmabegroting 2011	54-	357-	391-	1.107-
Mutatie Algemene Reserve	54			
Vertrekpunt Voorjaarsnota 2012	-	357-	391-	1.107-
Algemene Uitkering (aanpassing basis)	300	300	300	300
sub-totaal	300	57-	91-	807-
Reïntegratie en participatiebeleid:				
Verminderde rijksvergoeding	760-	1.750-	1.750-	1.750-
terugbrengen aantal uitkeringsgerechtigden	780	3.250	3.250	3.250
sub-totaal	320	1.443	1.409	693
Categorieën gehonoreerd :				
Onontkoombaar	787-	702-	702-	702-
Nieuw beleid innovatief	250-			
Niet realiseerbare taakstellingen	305-	70-	35-	35-
Aanpassen budgetten na realisatie	92-	33	158	158
Nieuw beleid wensen	686-	601-	601-	601-
Eindstand Voorjaarsnota 2012 - 2015	1.800-	103	229	487-

Meer informatie over de gemaakte keuzes is te vinden in bijlage A.

Op basis van de huidige inzichten verwachten we in 2012 een incidenteel tekort. De jaren 2013 en 2014 laten een beperkt overschot zien en voor 2015 verwachten we een beperkt tekort.
Dit betekent dat we nog niet klaar zijn. Ons doel is immers om in oktober een sluitende meerjarenbegroting aan te bieden. Een aantal bedragen is nog niet verwerkt in de Voorjaarsnota en voor bepaalde onderwerpen hebben we afgesproken om onderzoek - een second opinion - te doen. We gaan via de trojka's en op basis van de focussen nogmaals onderzoeken hoe we nog meer uitgaven kunnen beperken, dan wel andere inkomsten kunnen genereren. Daarnaast hopen we voor de programmabegroting inzicht te hebben in de financiële gevolgen van het regeerakkoord en het bestuursakkoord.

Het is lastig om zonder aan de 'tarievenknop' te draaien een sluitende meerjarenbegroting op te stellen. Wij willen dan ook met de gemeenteraad in gesprek over bijvoorbeeld de vraag of vanuit de woonlastenbenadering verlaging van het ene tarief gecompenseerd kan worden met een verhoging van het andere of onder welke andere voorwaarden tarievenstijgingen acceptabel zijn.

Deze Voorjaarsnota en de uitgezette acties bieden volgens ons nu voldoende houvast om ons doel bij de programmabegroting te bereiken:'een nieuwe balans tussen ambities en financiële mogelijkheden en onze wens om inkomsten en uitgaven structureel in evenwicht te brengen'.

INVESTERINGEN

Het uitgangspunt
Voor de investeringsplanning 2012-2015 hebben we de planning uit de meerjarenbegroting 2011-2014 als uitgangspunt voor de herijking gehanteerd.
Opmerking daarbij is dat in de begroting de planperiode is verlengd door toevoeging van 2015 met een investeringsbudget van € 10 miljoen. De uitkomst was een investeringsplafond dat uitkomt op € 15 miljoen per jaar.

Hierbij is een aantal kanttekeningen gemaakt:
- Binnen het Integraal accommodatiebeleid moet voor onderwijshuisvesting € 3 miljoen per jaar beschikbaar zijn, zodra er sprake is van concrete en direct uitvoerbare projecten.
- Voor de sport- en gymnastiekvoorzieningen op het Bentinckspark is, in afwachting van een besluit over de definitieve invulling van de behoefte aan gymnastiekvoorzieningen, nog geen budget opgenomen.
- Voor het project Oranjebuurt is € 2 miljoen op de reservelijst gezet.

Bij de herijking van het uitgangspunt is het plafond van gemiddeld € 15 miljoen per jaar de maximale ruimte voor investeringen. Gelet op de kanttekeningen die in de begroting zijn gemaakt en financiële (on)mogelijkheden hebben we besloten noodzaak, omvang en tempo van de al geplande investeringen en de aanvullende investeringen nog eens kritisch te overwegen.

Er s een een actueel beeld gemaakt van de investeringen die op basis van eerdere besluitvorming en voortschrijdend inzicht aan de orde moeten komen. Verder is kritisch gekeken welke investeringen in de planperiode 2012-2015 onvermijdelijk zijn en of in dat kader een verlaging van het investeringsplafond mogelijk is. Daarbij is inzicht gegeven in de effecten.

Eerste uitkomsten
Op basis van noodzaak, omvang en tempo is een geactualiseerd beeld van de investeringen gemaakt. Dit kwam gemiddeld op een bedrag € 33 miljoen per jaar uit. Specifiek zijn de volgende aspecten beoordeeld:
- Welke investeringen zijn verplicht op basis van regelgeving of gedane toezeggingen en gemaakte afspraken?
- Welke subsidies missen we als we het tempo van de uitvoering aanpassen?
- Welke geplande investeringen zonder subsidie kunnen we eventueel ruilen tegen investeringen waarop we mogelijk een subsidie kunnen krijgen?
- Welke investeringen zijn onvermijdelijk gezien de risico's van gevolgschade etc.?
- Moeten we investeringen die binnen de exploitatie budgettair neutraal kunnen worden gerealiseerd, bovenop het plafond opnemen?
- In welke mate is het mogelijk 'oud-voor-nieuw' toe te passen?
- Hoe 'hard' zijn de aangedragen investeringen?

De uitkomst is tot uitdrukking gebracht in de volgende onderdelen:

- **Planperiode 2012-2015**
  Voor de planperiode kwamen we uit op een totaal aan investeringen van € 79 miljoen. Basis hiervoor was de bestaande planning 2011-2015 en het doorschuiven van € 4 miljoen uit 2010. Tel daarbij de extra budgetten voor het Integrale Accommodatiebeleid (ruim € 5 miljoen), extra investering wegen en sport- en gymnastiekvoorzieningen Bentinckspark van € 10,2 miljoen. Daarbij komt het totaal aan investeringen in de planperiode minus het doorschuiven uit 2010 op ruim € 90 miljoen. Het plafond is € 75 miljoen.
- **Innovatieve investeringen**
  Voor de bouw van een nieuw zwembad is een investering van € 16,5 miljoen nodig. Uitgangspunt is dat de realisatie kan plaatsvinden uit de huidige exploitatie (budgettair neutraal).
  Verder is er € 0,6 miljoen aan energiemaatregelen voor de MFC's in Tiendeveen en Nieuwlande opgenomen. Voorwaarde is dat de investering volledig wordt betaald met subsidiegelden.
  Voor de herstructurering Oranjebuurt is (2 miljoen) opgenomen met als voorwaarde dat realisatie plaatsvindt als € 0,5 miljoen aan subsidie wordt ontvangen.
- **Reservelijst**
  Onze besluiten over investeringen hebben geleid tot een reservelijst die uitkomt op ruim €78 miljoen. Hiervoor is geen financiële ruimte. We wijzen er met nadruk op dat deze inventarisatie een momentopname is. In de komende jaren zullen we ongetwijfeld te maken krijgen met aanvullende investeringen door de doorloop van de meerjarenplannen voor groot onderhoud c.a., zaken die op dit moment nog niet verder zijn uitgezocht (bijvoorbeeld accommodaties voor cultuur, sport en buurt) en nieuwe ontwikkelingen.

De laatste ronde
Op basis van de eerdere uitkomsten hebben we de investeringen nog een keer kritisch tegen het licht gehouden. In feite hebben we daarmee de uiterste ondergrens vastgelegd.
Dit heeft voor de planperiode 2011-2015 geresulteerd in een totaal pakket aan investeringen van € 90,8 miljoen. Dit ligt nog ruim boven het plafond van € 75 miljoen. We zien op dit moment geen mogelijkheden de investeringen verder in te krimpen. Voor de komende programmabegroting gaan we onze keuzes uitwerken. Uitgangspunt blijft om door temporisering en bijstelling het investeringsplafond van € 15 miljoen per jaar te realiseren.

De jaaroverzichten van de investeringen voor 2011-2015, innovatieve investeringen en de reservelijst staan in bijlage B.

FINANCIËLE MOGELIJKHEDEN EN RISICO'S

In dit onderdeel gaan we in op de financiële stand van zaken ten aanzien van de incidentele middelen. Hierbij gaan we onder meer in op het weerstandsvermogen en het verloop van de algemene reserve, overige reserves en de reserve structuurvisie.

Weerstandsvermogen
Het minimale weerstandsvermogen hebben we bij de vorige Voorjaarsnota (2011) verhoogd tot € 12 miljoen en bij de programmabegroting 2011 naar € 13,5 miljoen voor onvoorziene risico's.

Hieraan ligt de volgende onderbouwing ten grondslag:

Weerstandsvermogen	
(bedragen x € 1 miljoen)	
Risico's grondexploitatie	6
Risico's algemene uitkering	2
Risico sociale zekerheidsuitkering	2,5
Algemeen risico (ca. 2% van de omzet)	3
Benodigd minimaal weerstandsvermogen	13,5

De risicoanalyse voor het weerstandsvermogen is in 2010 gemaakt. De exploitatie staat onder druk. Dit is ook gebleken uit de jaarrekening over 2010. Hiernaast zien wij financiële risico's als gevolg van de uitwerking van het regeerakkoord en het bestuursakkoord, maar ook in de nadere onderzoeken die wij nog gaan uitvoeren. Deze risico's en onzekerheden hebben naar onze mening invloed op de benodigde ondergrens van € 13,5 miljoen. Hieronder gaan we daar nader op in.

Reserves

Algemene Reserve
We beginnen met de meest recente stand van de algemene uitkering na de verwerking van de cijfers van de jaarrekening 2010:

Algemene Reserve	Bedrag
(bedragen * € 1.000)	
Stand 1 januari 2011	15.743
Beslag in 2011 (per saldo)	793-
Stand per 1 januari 2012	14.950
Minimaal weerstandsvermogen	13.500-
Vrije ruimte	1.450

Rekening houdend met de nu geldende ondergrens van € 13,5 miljoen bedraagt de vrije ruimte binnen de algemene reserve ongeveer € 1,4 miljoen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met mogelijke beslagen in 2011 zoals extra uitgaven rond de Wmo, Alescon en Tamboer. Ook is daarbij geen rekening gehouden met mogelijke tegenvallers in de exploitatiesfeer over 2011 of een incidenteel tekort in 2012. Duidelijk is dat vrije ruimte onvoldoende is om in de extra uitgaven te kunnen voorzien. Als we geen actie ondernemen, komen we onder de vastgestelde ondergrens van € 13,5 miljoen.

Reserve structuurvisie
Op basis van voorlopige aannames komen wij voor de reserve structuurvisie tot het volgende overzicht:

Reserve Structuurvisie (indicatief)	2011	2012 - 2015
(bedragen * € 1.000)		
Beginstand	5.553	3.230
Bij: resultaten grondexpl.	1.959	7.933
Voeding door storting Rendo gelden		23.410
Beschikbaar:	7.512	34.573
Af: claims	4.282-	17.344
Blijft:	3.230	17.229

Ook hierbij hoort een aantal kanttekeningen:

- De voeding van deze reserve bestaat uit resultaten van de grondexploitaties. In de periode 2012 tot 2015 zijn deze becijferd op ruim € 7 miljoen. De afgelopen jaren zijn de resultaten van de exploitaties, onder meer als gevolg van de economische crisis, tegengevallen.
- De claims op de reserve voor de periode 2012 – 2015 zijn gebaseerd op de in deze Voorjaarsnota opgenomen investeringsplanning.

Overige reserves
Het recente beeld van de overige reserves staat hieronder:

Overige reserves	2012
(bedragen * € 1.000)	
Risico en stimulering	217
Bodemsanering	500
Egalisatie rioleringen	4.047
WMO	-
Minimabeleid	234
Wijk - en dorpsgericht werken	10
Stimuleringsplan Sport&bewegen	399
Integraal Accommodatie Beleid	848
Totaal	6.255

Het betreft hier in hoofdzaak bestemmingsreserves waar een beslag op ligt.

Resumerend incidentele exploitatie
Met een weerstandsvermogen van € 13,5 miljoen zien wij een probleem voor het opvangen van incidentele financiële tegenvallers. Als we niets doen, zakken we onder de ondergrens van € 13,5 miljoen. Daarnaast hebben we aangegeven dat wij vinden dat gezien de onzekerheden en risico's de ondergrens van € 13,5 miljoen aan de lage kant is.

Wij stellen daarom de volgende acties voor:

1. Wij stellen voor om de vrijvallende 'Rendo gelden' niet volledige te storten in de reserve structuurvisie, maar om hiervan **voorlopig** € 13,4 miljoen aan de algemene reserve en € 10 miljoen aan de reserve structuurvisie toe te voegen.
2. In aanloop naar de programmabegroting gaan we een nieuwe risicoanalyse maken. We hopen dan ook meer inzicht te hebben in de risico's en onzekerheden om zo een nieuw minimaal weerstandvermogen te bepalen.
3. We houden alle reserves tegen het licht en bezien nut en noodzaak.

Dit geeft dan het volgende overzicht. *Let wel: het gaat hierbij om indicatieve bedragen en stortingen die concreet worden uitgewerkt in de programmabegroting.*

Algemene Reserve	Bedrag
(bedragen * € 1.000)	
Stand 1 januari 2011	15.743
Beslag in 2011 (per saldo)	793-
Stand per 1 januari 2012	14.950
Voeding Rendo gelden (2012)	13.400
Min. Weerstandsvermogen (2011)	13.500-
Vrije ruimte	14.850

Reserve Structuurvisie (indicatief)	2011	2012 - 2015
(bedragen * € 1.000)		
Beginstand	5.553	3.230
Bij: resultaten grondexpl.	1.959	7.933
Voeding door storting Rendo gelden		10.000
Beschikbaar:	7.512	21.163
Af: claims	4.282-	17.344-
Blijft:	3.230	3.819

Met de voorgenomen acties creëren we financiële ruimte voor het opvangen van incidentele tegenvallers. Als er minder geld aan de reserve wordt toegevoegd, heeft dit met ingang van 2016 consequenties voor de financiering van de bestuurlijke projecten uit de reserve. Er is daarvoor dan minder financiële ruimte en de noodzaak tot het vinden van winstgenerende projecten neemt toe. We nemen dit mee bij de herijking van de structuurvisie en de daarbij horende uitvoeringsparagraaf.

Fysieke pijler

De pijler omvat …

De fysieke pijler omvat de volgende programma's:

Programma
Ontwikkelt Duurzaamheid en Mobiliteit

Ontwikkelt

Het programma omvat het ontwikkelen en herstructureren van gebieden en de diensten begraven en bouwvergunningen

Programmahouder: Anno Wietze Hiemstra

Beleidsdocumenten
Fysieke structuurvisie (2004, actualisatie 2011)
Woonvisie (2011)
Nota Grondbeleid (2010)
Welstandsnota (2005)
Prestatieafspraken wooncorporaties (2008)
Detailhandelstructuurvisie (2008)
Oost-west-as (Backbone) (2008)
Visie Landelijk gebied (2008)
Notitie Hoogbouw (2009)
Groenstructuurvisie (2009)
Ontwikkelnota Paardenhouderijen (2011)

WAT SPEELT ER IN HOOGEVEEN?

Algemene doelstelling
Het programma Ontwikkelt moet Hoogeveen aantrekkelijker maken om te wonen, te werken en te verblijven. De structuurvisie Hoogeveen Ruim Gezien 2015 – 2030 is de basis voor het programmaplan Ontwikkelt. Uitvoering van de fysieke structuurvisie is van belang voor heel Hoogeveen.

Trends en ontwikkelingen
Algemeen
Het bestuursakkoord 2011 2015 laat zien dat de sturing op het ruimtelijk beleid door het rijk wordt overgelaten aan provincie en gemeenten. Ook wordt nauwelijks meer geld beschikbaar gesteld, terwijl de opgaven onverminderd groot zijn. Meest opvallende zaken:

- Toepassing SER ladder in BRO voor alle ruimtelijke plannen;
- Naast regionale afstemming over woningbouw is ook regionale afstemming over spreiding van voorzieningen in opkomst;
- Agenda Stedelijke vernieuwing in plaats van ISV (na 2014);
- Gelden (waaronder ILGen andere subsidiestromen) voor het landelijk gebied zijn onduidelijk en onzeker

Aantrekkelijk Hoogeveen
De strategische conferentie heeft laten zien dat de focus op de aantrekkelijke stad bestaat uit het vinden van de juiste balans tussen wonen, werken en verblijven enerzijds en economisch en ecologisch anderzijds. Hierbij rekening houdend met de regiofunctie die Hoogeveen heeft en ons bewust van de sociaaleconomische situatie in Hoogeveen. We willen ons daarom richten op zaken waarop wij invloed hebben en op zaken die ruimtelijk en maatschappelijk effect hebben.

Dit betekent dat we focussen op de realisatie van aantrekkelijke woonmilieus, aantrekkelijke bedrijventerreinen en een aantrekkelijk stadscentrum om mensen te binden aan en te interesseren voor Hoogeveen.

Plan van aanpak Anders werken aan ruimtelijke plannen.
Het anders faciliteren van ruimtelijke initiatieven is van belang om aan de focus 'aantrekkelijk Hoogeveen' uitvoering te kunnen geven. Om de gewenste ruimtelijke initiatieven met de beschikbare capaciteit te kunnen faciliteren moet efficiënter en effectiever binnen de hele keten gewerkt worden. We willen dit doen door vooraf duidelijke kaders te stellen en meer ruimte te bieden aan particulier initiatief en daar ook verantwoordelijkheid neer te leggen. We willen meer sturen aan de voorkant, en de door ons gestelde regels tegen het licht houden om te bekijken in hoeverre ze bijdragen aan de door ons beoogde effecten of daarvoor in de weg staan. In 2012 wordt verder uitvoering gegeven aan het in 2011 opgestelde plan van aanpak "Anders werken aan ruimtelijke plannen". Dit plan van aanpak bevat een bundeling van al lopende en nieuwe initiatieven. Voorbeelden hiervan zijn:

- Instellen van het Team Ontwikkeling ruimtelijke Planinitiatieven, waarbij gewerkt wordt met een vast team en vaste intakers om de afhandeling en dienstverlening zowel intern als extern te verbeteren.
- Ontwikkelen van een tool waarmee een betere afweging gemaakt kan worden en daarmee betere sturing gegeven kan worden aan ruimtelijke initiatieven.
- Opstellen stedenbouwkundig kwaliteitsdocument stadscentrum.
- Andere manier van werken rondom going concern taken (zoals het werken met een extern huisbureau voor bestemmingsplannen en het maken van kwaliteitsafspraken met ontwikkelaars, architecten en adviesbureaus zodat op eenvoudiger en snellere wijze vergunningen verleend kunnen worden).
- Actualisatie van de welstandsnota.

Bouwen binnen woonkernen
Met de vaststelling van de fysieke structuurvisie heeft Hoogeveen gekozen voor bouwen binnen de grenzen van de bestaande kern Hoogeveen (inbreiding), aanpak van de oude wijken, woningbouw toevoegen aan de dorpen en in het landelijk gebied. Kwaliteit van de leefomgeving staat hierin centraal. We streven naar een goede balans tussen kwaliteit en kosten, maar ook tussen open, groene ruimten en verdichten.

De Structuurvisie wordt dit jaar geactualiseerd. De Structuurvisie moet opnieuw worden vastgesteld, omdat de huidige Structuurvisie (juridisch) geen Structuurvisie is in de zin van de nieuwe Wro. Ook door demografische ontwikkelingen (zoals vergrijzing) en wijzigingen in vraag en aanbod is actualisering noodzakelijk.

Herstructurering
Herstructurering binnen de oude wijken is meer dan alleen 'stenen stapelen'. Daarbij hoort ook een sociale aanpak. We zien daarin een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Hoogeveense samenleving om de leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie in de eigen buurt, wijk of dorp te behouden of te versterken. De Woonvisie, die dit jaar wordt geactualiseerd, geeft antwoord op de vragen voor wie, waar, en wat moet worden gebouwd en hoeveel dat gaat kosten.

Verbetering kwaliteit (on)bebouwde omgeving
De fysieke structuurvisie staat voor het ontwikkelen en verbeteren van de kwaliteit van de stad, de dorpen en het landelijk gebied. Kortom, een aantrekkelijker Hoogeveen. Daarvoor is een integrale beleidsaanpak voor behoud, versterking en het onderscheidend maken van de ruimtelijke kwaliteit van de (on)bebouwde omgeving noodzakelijk. Hierin staat centraal "Behouden wat goed is, investeren in kwaliteit en repareren wat stuk is".

We willen komen tot een langjarig goed woonklimaat, met het accent op diversiteit en differentiatie van nieuw te realiseren woningen. De stagnatie in de woningbouw, door onder andere de economische ontwikkelingen en bezuinigingen bij woningcorporaties, beïnvloeden onze keuzes.

Ook spelen andere zaken een rol, zoals de reguliere actualisatie van de welstandsnota als derde onderdeel van de beleidsnota kwaliteit (on)bebouwde omgeving.

Speerpunten
Het programmaplan Ontwikkelt heeft de volgende speerpunten:
- Realiseren van de beheerste groeiambitie om in de toekomst voorzieningen in stand te houden. Om dit te realiseren moet een kwaliteitsimpuls worden bewerkstelligd. Deze kwaliteitsimpuls heeft vooral betrekking op het wonen, de voorzieningen en het landschap.
- Vergroten van de aantrekkelijkheid van Hoogeveen en de dorpen voor wonen, werken en verblijven door bijvoorbeeld het aanbieden van hoogwaardiger woonmilieus.
- Versterken van de regiofunctie van Hoogeveen door onder meer het verbeteren van het centrum en de kwaliteit van de winkels.
- Benutten en verbeteren van de vitaliteit en kwaliteit van het landelijk gebied door het versterken van de stadsrandzones en de cultuurlandschappen.
- Inspelen op initiatieven uit de samenleving die passen binnen de gemeentelijke doelstellingen.

Randvoorwaarden
- Samenhang en afstemming met andere programma's, in het bijzonder met de programma's Duurzaamheid en Mobiliteit, Ondernemen en Werken, Veilig en Wijken en Dorpen.
- Uitvoering van projecten binnen andere programma's, zoals Revitalisering De Wieken en Revitalisering Bentinckspark.
- Dialoog aangaan, bij het maken van plannen, met externe partners, zoals inwoners, bedrijven, projectontwikkelaars en woningcorporaties.
- Anders werken: om de gewenste ruimtelijke initiatieven met de beschikbare capaciteit te kunnen faciliteren zal efficiënter en effectiever binnen de hele keten gewerkt moeten worden.
- Marktpartijen die investeren.

Risico's
- Niet verkrijgen van subsidies.
- De stagnatie in zowel de woningbouw als overige investeringen als gevolg van onder andere de economische ontwikkelingen en bezuinigingen bij woningcorporaties.
- Het opstellen van bestemmingsplannen als gevolg van nieuwe ontwikkelingen hebben een groot beslag op de capaciteit van het personeel gelegd. Zonder extra financiële middelen ontstaan capaciteitsproblemen bij het actualiseren van bestemmingsplannen ouder dan 10 jaar en zullen de bestemmingsplannen niet binnen de wettelijke termijn zijn herzien. Dit leidt tot verlies aan legesinkomsten.

Lopende projecten
Erflanden
Eind 2011 zijn alle projecten ten behoeve van de ontwikkeling van Erflanden afgerond. Resteert dan nog de verkoop van ruim 40 bouwkavels op basis van particulier opdrachtgeverschap. De combinatie Erflanden (Bouwfonds, Heijmans en Gemeente) zal tot en met 2015 via een zogenaamde "slapende constructie" in stand blijven. Daarnaast zal Megahome de komende jaren nog tientallen woningen op haar grond binnen Erflanden kunnen bouwen.

Woningbouw dorpen
Het project Woningbouw dorpen verloopt in drie fasen. In fase één wordt gezocht naar geschikte locaties. Het schetsplan wordt in fase twee ontworpen. In de laatste fase, fase drie wordt het bestemmingsplan opgesteld en vastgesteld.
In 2012 zal in een aantal dorpen fase drie zijn afgerond en wordt (naar behoefte) gestart met de bouw van de woningen.

Een rondje langs de dorpen:

- In Pesse is het wachten op het afronden van het archeologisch onderzoek en dan kan fase drie worden gestart. Pesse is, in het kader van CO2 neutraal, aangewezen als pilot project voor duurzaam bouwen. We proberen om vanuit de gemeente de uiteindelijke kopers te motiveren en te stimuleren om duurzaam te bouwen.
- In Tiendeveen is de verkoopfase gestart.
- Voor Nieuw Moscou wordt dit jaar het bestemmingsplan vastgesteld. Hier kunnen tien woningen in het lint, acht twee onder één kap woningen en zes starterswoningen worden gebouwd.
- In Stuifzand is fase twee afgerond en wordt nu gewerkt aan het bestemmingsplan.
- In Noordscheschut loopt fase twee nog. Naar verwachting wordt deze in 2011 afgerond.
- In Fluitenberg wordt begonnen met het bestemmingsplan zodra de overeenkomsten met de projectontwikkelaars voor kostenverhaal getekend zijn.
- Voor wat betreft de dorpen Elim, Nieuweroord, Nieuwlande moet fase twee nog worden opgestart. Op dit moment is daar nog voldoende aanbod. Bij Nieuwlande moet worden aangetekend dat in dit dorp geen uitbreiding plaatsvindt, maar herontwikkeling van de vrijkomende scholen locaties in combinatie met de bouw van het MFC.
- In Hollandscheveld is fase één in eerste instantie niet gestart vanwege de aanwezigheid van voldoende bouwmogelijkheden. Gezien de groei van het dorp is samen met de grondeigenaren, omwonenden en plaatselijk belang gestart met het uitwerken van een verkavelingsplan voor het gebied ter hoogte van voormalig kwekerij De Zweetdruppel. Daarna volgt de wijziging van de bestemming.

Stationsgebied deelgebied A

In deelgebied A zal de nadruk de komende jaren liggen op de bouw van de resterende kantoren, promotie daarvan en de verdere inrichting in de vorm van het woonrijp maken. De binnenring is verder afgerond (april 2011) door oplevering van de verbinding Griendtsveenweg – Crerarstraat, waardoor ook de tweezijdige bereikbaarheid van het station en de P+R voor auto’s en fietsers een feit is geworden (via Stationsplein en via de Griendtsveenweg). Na afronding van het bestemmingsplan, sanering, grondaankopen en hoofdinfrastructuur, kan de inzet en de blik langzamerhand worden verlegd naar het Stationsplein.

Deelgebied D

De verbinding naar de P+R vanaf de Griendtsveenweg voor auto's en fietsers, en in een later stadium voor voetgangers is gereed. Hiermee kan nu de inzet worden gericht op het Stationsplein, als belangrijke entree naar de stad van essentieel belang om te ontwikkelen. Hiertoe is, in overleg met NS, OV-bureau en de busmaatschappijen, een eerste schetsplan ontwikkeld voor een nieuw busstation en voorplein. Dit globale plan is doorgerekend en verwerkt in een grondexploitatie op hoofdlijnen. De benodigde middelen zijn al opgenomen in de reserve structuurvisie. Er is wel een subsidietaakstelling aan gekoppeld. Er is dus € 800.000, van de in totaal benodigde € 1,6 miljoen opgenomen, en hetzelfde bedrag moet via derden worden verkregen (de Brede Doel Uitkering voor infrastructuur, en via het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing). Het project gaat pas door als zekerheid over deze externe financiering bestaat.
Om deze externe middelen te verkrijgen is het nodig vooraf een eigen bijdrage te reserveren omdat dit een voorwaarde is om kans te maken op de betreffende subsidiestromen.

Op korte termijn zal het schetsplan met grondexploitatie met de raad worden besproken, en zal het traject met de omgeving worden vervolgd om het schetsplan verder uit te werken samen met omwonenden, NS, de busmaatschappijen en het OV-Bureau. Hiertoe dient het besluit over de eigen gemeentelijke bijdrage in de Voorjaarsnota als basis. Een informerende presentatie in de raad en een informatieavond voor de omgeving hebben al plaatsgevonden.

Actualisering bestemmingsplannen
Dit project heeft als doel alle verouderde bestemmingsplannen in de gemeente Hoogeveen te actualiseren voor 2013. Wanneer bestemmingsplannen ouder dan tien jaar niet geactualiseerd zijn, vervalt de mogelijkheid tot het heffen van leges bij bouwvergunningen. Om deze planning te halen maken we een inhaalslag in 2011 en 2012. Door extra capaciteit in te zetten voorkomen we dat andere projecten anders vertraging oplopen.

Naast het wegwerken van de achterstanden wordt momenteel gewerkt aan het optimaliseren van de efficiency. Tot eind 2012 zullen de volgende activiteiten worden opgestart en afgerond:

- Instellen rayonindeling waardoor meer gespecialiseerd personeel wordt ontwikkeld (stad, dorpen, bedrijventerreinen en landelijk gebied). Elk gebied heeft zijn eigen problematiek en vraagt specifieke deskundigheid.
- Opstellen procesbeschrijvingen. Hierdoor wordt meer uniformiteit in het werk gecreëerd en zijn we in staat zittend personeel en nieuwe mensen eenvoudiger te laten werken. Ook wordt bekeken of onnodige processtappen worden doorlopen.
- Verbetering van de digitaliseringssystematiek.
- Inrichten van een toegankelijk en goed gerubriceerd informatiesysteem.
- Actualisatie van het gemeentelijk handboek.
- Door middel van een openbare aanbesteding werven van een extern “huisbureau”. Dit bureau is bekend met de Hoogeveense systematiek, kent de gemeentelijke kwaliteitseisen, levert een vast team aan medewerkers en is in staat snel en kwalitatief hoogwaardige producten aan te leveren. Hierdoor kunnen meer gemeentelijke plannen op de markt gezet worden en kunnen particuliere ontwikkelingen beter worden gestroomlijnd.

Uitvoering Ontwikkelingsvisie Stadscentrum

De gemeenteraad heeft op 15 mei 2008 de ontwikkelingsvisie stadscentrum Hoogeveen vastgesteld. In deze visie zijn de ambities geformuleerd voor het jaar 2017 ten opzichte van het referentiejaar. Ter uitvoering van de ontwikkelingsvisie Stadscentrum voeren wij het project Stadscentrum Zuidoost Hoek gefaseerd uit.

Het project Stadscentrum Zuidoost Hoek is een project dat gesubsidieerd wordt door de Provincie voor € 6,35 miljoen op basis van prestatieafspraken. Daarnaast hebben we een VROM subsidie ontvangen op basis waarvan we voor 1 januari 2013 de hele centrumruit moeten afronden.

Wat doen we binnen de planperiode
Binnen de planperiode 2011-2015 is een budget beschikbaar van € 18,9 miljoen.
Voor dit budget voeren we de volgende onderwerpen uit.

1) Realisatie parkeergarage “De Kaap”
2) Opknappen omgeving “De Kaap”
3) Reconstructie Notaris Mulderstraat
4) Reconstructie Het Haagje en ’t Kruis
5) Voorbereiding ontwikkeling “Park Dwingeland”
6) Voorbereiding ontwikkeling Beukemaplein

Herstructurering Krakeel (zie programma Wijken en Dorpen)

Herstructurering Oranjebuurt (zie programma Wijken en Dorpen)

Buitenvaart I en II (inclusief Riegmeer)

Het noordelijk blok is volop in ontwikkeling. De Turbine is aangelegd, DOC heeft zich gevestigd en de gronden zijn bouwrijp. In 2009 is een groot gedeelte van de gronden in de eerste fase van Riegmeer (de noordelijke helft) minnelijk verworven door de gemeente. Het bestemmingsplan voor het bedrijventerrein is inmiddels in zijn geheel in werking getreden, waarbij we op basis van de uitspraak in de voorlopige voorziening met een positieve blik vooruit kijken naar de bodemprocedure bij de Raad van State. Deze uitspraak wordt verwacht in juni 2011. Momenteel wordt gewerkt aan de voorbereiding voor het bouwrijp maken van de eerste fase van Riegmeer, door het opstellen van bestekken en inrichtingstekeningen.

DOELEN EN BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE KOMENDE VIER JAAR

Doelstelling 1: Aantrekkelijker stad	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Vergroting aantrekkelijkheid van Hoogeveen voor wonen, werken, verblijven	Uitvoering geactualiseerde fysieke structuurvisie Vaststelling actualisatie Welstandsnota als onderdeel 3 van de nota kwaliteit (on)bebouwde omgeving gericht op behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit
Voorzien in de gewenste kwalitatieve en kwantitatieve woonbehoefte en sturing geven aan de uitvoering ervan	Uitvoering Woonvisie Vaststelling regionale woonvisie
Bestaande (naoorlogse) woonwijken aantrekkelijk houden voor verschillende doelgroepen	Herstructurering Krakeel In 2012 wordt gestreefd naar een afronding van het centrumgebied in Krakeel. Herstructurering Oranjebuurt Plan van aanpak gereed. Start afhankelijk van besluitvorming Voorjaarsnota.
Langjarig goed woonklimaat en keuzemogelijkheden van woonmilieus verbreed	Buizerdlaan/hoek Wolfsbosstraat • Realisatie Erflanden • Alle projecten ten behoeve van de ontwikkeling van Erflanden zijn afgerond. • Resteert nog de verkoop van ruim 40 bouwkavels op basis van particulier opdrachtgeverschap. Herontwikkeling Beukemaplein: • Planvorming (afgerond 2012) Herontwikkeling Zuiderkerk • Realisatie

Voldoende toegankelijke en aangepaste woningen i.v.m. vergrijzing van inwoners	Nieuwbouw Jannes • Woongebouw De Groene Driehoek in uitvoering • Woonzorgcentrum De Vecht gereed Woonpark Bilderdijk • Vaststelling Bestemmingsplan
Ambitie van een groene stad waar blijven maken	Uitvoering Groenstructuurplan binnen lopende projecten zoals Kaapplein, Revitalisering De Wieken en Stationsgebied.
Doelstelling 2: Aantrekkelijker dorpen en landelijk gebied	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Langjarig goed woonklimaat en keuzemogelijkheden van woonmilieus in de dorpen verbreed Voldoende toegankelijke en aangepaste woningen i.v.m. vergrijzing van inwoners Betrokkenheid en zeggenschap van toekomstige bewoners bij woningbouw vergroot Vitaal landelijk gebied	Woningbouw dorpen • Vaststelling juridisch-planologisch kader voor de dorpen De Oplegger Hollandscheveld • Vaststelling bestemmingsplan De Groene Marken • Vaststelling bestemmingsplan Kanalenzone • Plan van aanpak gereed De Wiekswal Elim • Realisatie Nultredenwoningen Zandwijkstraat Hollandscheveld • Realisatie Appartementen WZC Beatrix Hollandscheveld • Realisatie Pilot Collectief Particulier Opdrachtgeverschap t.b.v. starterswoningen Intensiveren gemeentelijke samenwerking door Uitvoering van de in 2011 opgestelde Agenda Platteland Zuid West Drenthe
Doelstelling 3: Versterken van de regiofunctie van Hoogeveen voor inwoners uit de regio	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Regiofunctie Stadscentrum verbeteren	Ontwikkelingsvisie Stadscentrum uitvoeren Uitvoering stedenbouwkundig kwaliteitsdocument Stadscentrum Herontwikkeling Zuidoost hoek • Bouw parkeergarage De Kaap • Herinrichting Notaris Mulderstraat • Vaststellen definitief ontwerp Park Dwingeland • Reconstructie van Het Kruis

Regiofunctie Stationsgebied verbeteren	• Afsluiting Grote Kerkstraat en Jhr. De Jongestraat voor doorgaand verkeer • Vaststellen stedenbouwkundig plan en opstarten bestemmingsplanwijziging Beukemaplein Vaststelling stedenbouwkundig plan en opstarten bestemmingsplanwijziging Kop op de Brink Binnenstadsagenda (jaarlijks) Planvorming NCH-locatie Project Stationsgebied • **Afronding Deelgebied A** • Herinrichting Stationsplein
Doelstelling 4: Beter inspelen op ruimtelijke initiatieven die bijdragen aan een aantrekkelijker Hoogeveen	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Effectiever en efficiënter werken aan ruimtelijke plannen	Uitvoering plan van aanpak Anders werken
Doelstelling 5: Waardige rustplaats	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Voldoende begraafcapaciteit en keuzemogelijkheden, waarbij de kosten beheersbaar blijven	Implementatie van de resultaten van het onderzoek uit 2011 naar mogelijkheden van kostenbesparingen en efficiënter beheer van begraafplaatsen.

EXPLOITATIE

Mutaties ten opzichte van programmabegroting 2011-2014

Product (bedragen x € 1.000) **+ = nadeel en - = voordeel**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lasten				
Bestemmingsplannen	272			
Totaal lasten	**272**			
Baten				
Bouwvergunningen	250	125		
Totaal baten	**250**	**125**		
Saldo	**522**	**125**		

Toelichting

Bestemmingsplannen
Medio 2013 dienen in het kader van de Nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening de bestemmingsplannen geactualiseerd te zijn. Hiervoor is aanvullende capaciteit noodzakelijk. Het eenmalige budget wordt ten laste van de reserve structuurvisie gebracht.

Bouwvergunningen
De opbrengsten van de bouwleges is conjunctuur afhankelijk. Voor 2011 verwachten we een behoorlijke minderopbrengst. Na 2011 gaan we uit van een langzaam herstellende economie. Dat betekent dat we met ingang van 2012 de opbrengst gefaseerd willen laten terugkeren naar het oorspronkelijke niveau. Voor 2012 en 2013 houden we rekening met een extra impuls van respectievelijk € 250.000 en € 125.000. Vanaf 2014 moet dan het oorspronkelijke niveau zijn bereikt.

INVESTERINGEN

Voor de investeringen zijn onderstaande bedragen opgenomen:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Stadscentrum Zuidoost hoek					
2011	2.949.539	519.000	349.539		2.600.000
2012	7.249.777	4.609.777	2.140.000		500.000
2013	8.132.430	6.409.969	1.472.461		250.000
2014	166.000	-819.000			985.000
2015	430.263	-724.737			1.155.000
Totaal	18.928.009	9.995.009	3.962.000		5.490.000
Budget begraafplaatsen					
2011	500.000		500.000		
2012	639.740		639.740		
2013	700.000		700.000		
2014	700.000		700.000		
2015	514.785		514.785		
Totaal	3.054.525		3.054.525		
Herinrichting Dekkerplein					
2011	99.000		99.000		
Projecten Oude Diep					
2011	63.000	63.000			
TOTAAL	**22.144.534**	**10.058.009**	**7.115.525**	**0**	**5.490.000**

Stadscentrum Zuidoost hoek (zie lopende projecten)

Budget begraafplaatsen
Het budget begraafplaatsen is voor de planperiode van 2011-2015 met ruim € 0,8 miljoen verlaagd door temporisering van de investeringen. In de nota begraafbeleid komen we hier op terug.

Herinrichting Dekkerplein
Betreft de afrondende fase voor de herinrichting van het plein.

Projecten Oude Diep
Het rioolstelsel moet nog worden aangepast. De oplevering wordt eind 2011 verwacht.

MOGELIJKHEDEN EN RISICO'S

Bouwvergunningen
We hebben aangenomen dat de economie zich de komende jaren weer gaat herstellen en daarmee ook de opbrengst van de bouwleges. Het "oude" niveau zal in 2014 weer zijn bereikt. De kans bestaat dat dit anders uit gaat pakken. Daarmee lopen we dus wel een risico. Het is zelfs de vraag of we ooit het "oude" niveau weer zullen bereiken. Dit betekent dat we de komende jaren dit goed zullen gaan monitoren.

Duurzaamheid en Mobiliteit

Het programma omvat het onderhouden van openbare verharding, milieu- en Vervoersmaatregelen en afvalstoffen en riolering.

Programmahouder: Tiens Eerenstein

Beleidsdocumenten

Duurzaamheid

- Milieuvisie 2008:
- Milieuprogramma 2011 (jaarlijks)
- Milieujaarverslag 2010 (jaarlijks)
- Klimaatbeleid 2010
- Waterplan/ Gemeentelijk Rioleringsplan 2010
- Kaderplan Afvalstoffen 2010
- Baggerplan 2008
- Visie Externe Veiligheid 2010
- Bodemnota 2007
- Bodembeheersplan 2007
- Geluidbeleid 2011
- Nota Duurzaam Bouwen 2011

Mobiliteit

- Mobiliteitsvisie 2008
- Parkeernota 2011
- Fietsnota 2011
- Duurzaam Veilig 1999
- Vervoer gevaarlijke stoffen 2004
- Gladheidbestrijdingsplan 2011 (jaarlijks)
- Beleidsplan Onderhoud wegen 2009-2013

Recreatie en toerisme

- Evenementennota 2008
- Meerjarenplan Marketing 2009
- Notitie recreatie en toerisme 2008

WAT SPEELT ER IN HOOGEVEEN?

Algemene doelstelling

Het programma omvat duurzaamheid, mobiliteit en recreatie en toerisme.
Het aspect duurzaamheid is naar aanleiding van de strategische conferentie verder uitgewerkt om het begrip duidelijker in te vullen en daarmee ook sturend te maken in processen. In het hoofdstuk 'Voorjaarsnota in kort bestek' is hier ook aandacht aan gegeven.

Duurzaamheid

Een leefomgeving waarin de kwaliteit van leven voor inwoners en bedrijven van de gemeente Hoogeveen nu en voor de toekomst geborgd is.

Mobiliteit
Een goed bereikbaar Hoogeveen met aandacht voor verkeersveiligheid en leefbaarheid. Een goede bereikbaarheid voor de auto, de fiets en met het openbaar vervoer (bus en trein).

Recreatie en toerisme
Het benutten en verbeteren van de recreatieve en toeristische mogelijkheden. De jaarlijkse evenementen vergroten de aantrekkelijkheid van Hoogeveen en hebben een positief effect op het imago.

Trends en ontwikkelingen
Duurzaamheid
Duurzaamheid op zich is niet nieuw. Duurzaamheid is door de jaren heen een containerbegrip geworden. Alles wat te maken heeft met maatschappelijk verantwoord leven, milieu, ecologie en toekomstgericht denken wordt tegenwoordig onder duurzaamheid geschaard.
De gemeente Hoogeveen kan dan ook niet om duurzaamheid heen.
Op alles wat we als gemeente doen kunnen we de term duurzaamheid toepassen. We willen duurzaamheid graag breed uitdragen en brengen daarin focus aan. Hierbij is en wordt aansluiting gezocht bij de pijlers fysiek, economisch, sociaal en veilig.
De kansen liggen voor Hoogeveen liggen op:
- Uitwerken gebiedsinrichting (actualisatie fysieke structuurvisie, programma Ontwikkelt)
- Uitvoeren milieubeleid (programma Duurzaamheid en Mobiliteit):
  - Klimaatbeleid (CO2-reductie)
  - Waterplan
- Uitvoering duurzaam onderhoud (zowel grijs en groen, programma Wijken en Dorpen en Duurzaamheid en Mobiliteit)
- Investeren in zelfredzaamheid (programma Meedoen, Talentontwikkeling en Ondernemen en Werken):
  - Investeren in talenten en daarmee in leefbaarheid en dynamiek van de samenleving
  - Stimuleren van mensen om verantwoordelijkheid te nemen voor eigen leven en hun omgeving

Mobiliteit
Naast de auto als belangrijk vervoermiddel wordt het gebruik van de fiets gestimuleerd. Aandacht is er daarbij voor comfortabele fietspaden, veilig fietsen en het veilig stallen van de fiets.
Met de toenemende vergrijzing en de wens om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen en functioneren, moet in het verkeer- en vervoersysteem rekening worden gehouden. Goed bereikbare (invaliden) parkeerplaatsen en goed toegankelijke bushaltes zijn voor hen belangrijk.

Recreatie en toerisme
Alle doelgroepen proberen we bij de Hoogeveense vrijetijdsprojecten en -activiteiten te betrekken. We streven naar gezonde inwoners in een leefomgeving die inspireert en uitnodigt om actief te worden. De komende jaren wordt ingezet op een verdergaande samenwerking van betrokken instellingen. Programmering en activiteiten kunnen zo beter afgestemd worden.

Algemeen
Vanuit het bestuursakkoord 2011-2015 kan opgemerkt worden dat er op bepaalde gebieden nog nadere afspraken gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld, afval en energie/klimaat. Op dit moment zijn de consequenties niet duidelijk. Op het gebied van verkeer kan wel de opmerking geplaatst worden dat met het vervallen van de BDU-gelden er met minder geld ineens infrastructurele projecten volledig zelf bekostigd moeten worden (dus zonder subsidie).

Speerpunten

Duurzaamheid

- Uitvoeren milieubeleid:
  - Klimaatbeleid (CO2-reductie)
  - Waterplan
- uitvoering duurzaam onderhoud (zowel grijs en groen)

Mobiliteit

Hoogeveen wil goed bereikbaar zijn zonder dat dit ten koste gaat van de verkeersveiligheid en leefbaarheid. Daarom wordt ingezet op het afronden van de hoofdwegenstructuur binnen de bebouwde kom en op het oplossen van knelpunten in de bereikbaarheid (inclusief parkeren) en verkeersveiligheid.

Recreatie en toerisme

Ondernemers in recreatie en toerisme zijn gebaat bij een aantrekkelijk vestigingsklimaat in Hoogeveen. Daarom wordt vooral ingezet op evenementen die de aantrekkelijkheid van Hoogeveen vergroten, het versterken van het imago van Hoogeveen door uitvoering van het marketingplan en het bevorderen van samenwerking tussen partners.

Randvoorwaarden

Duurzaamheid

De uitdaging is het vinden van een goede balans tussen economische groei, zuinig en efficiënt omgaan met de beschikbare ruimte, sociale belangen en natuur en milieu. Duurzaamheid loopt als rode draad door alle programma's heen.

Mobiliteit

Bereikbaarheid kan niet op zichzelf staan. Samenhang met andere programma's, zoals ontwikkelt en veiligheid is belangrijk.

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme kunnen niet op zichzelf staan. Samenhang met andere programma's, zoals Ontwikkelt en Veilig is belangrijk.

Risico's

Duurzaamheid

Het niet verkrijgen van subsidies.

Mobiliteit

Bij een goede en snelle spoorverbinding zijn we afhankelijk van een externe partner (NS). We zetten in op het verkrijgen van een regelmatig half uur patroon met aansluiting op overige treinverbindingen en het blijven stoppen van alle intercitytreinen in Hoogeveen.

Recreatie en toerisme

Het risico van het niet verkrijgen van subsidies. Goede samenwerking tussen externe partners is een aspect wat continue de aandacht vraagt en begeleid moet worden.

Lopende projecten
Duurzaamheid

Milieuprogramma 2012
In het jaarlijks door de gemeenteraad vast te stellen milieuprogramma worden de ambities en doelstellingen van de milieuvisie uitgewerkt in concrete actiepunten. Naast de speerpunten van de milieuvisie worden ook de overige activiteiten en projecten op het gebied van milieu uitgewerkt. Het gaat hier om geluid, bodem, lucht en externe veiligheid. Jaarlijks wordt aan de gemeenteraad verantwoording afgelegd over de uitgevoerde activiteiten en projecten. Dit gebeurt in het milieujaarverslag.

Mobiliteit

Reconstructie Zuidwoldigerweg-Schutstraat-Griendtsveenweg
De start van de uitvoering Fase 1 is gepland in 2011 en loopt door in 2012. Fase 2 start in 2013.

Beleidsplan Openbare Verlichting
Het Beleidsplan Openbare Verlichting is in voorbereiding. In het beleidsplan worden de ambities en doelstellingen aangegeven op het gebied van veiligheid, techniek, onderhoud, duurzaamheid en beeldkwaliteit van de openbare verlichting. Het beleidsplan geeft tevens inzicht in de activiteiten en de benodigde financiën bij uitvoering van het plan. Het plan wordt in 2011 opgesteld.

Recreatie en Toerisme
Evenementen
Hoogeveen met een hoofdletter H. Dit is het thema van de aanpak van Marketing Hoogeveen. De H staat voor dynamiek, ambitie en kwaliteit. Dat Hoogeveen bruist blijkt, want elk jaar komen er nieuwe evenementen bij en worden bestaande evenementen groter en beter. Marketing Hoogeveen promoot en ondersteunt. Voorbeelden van evenementen zijn: de Ronde van Drenthe, Cascaderun, Noorderlach, Bluesfestival, Zomerfeestweken, Bloemencorso Elim, Cultuurfestival Uitdagend, Koopzondag, Schaaktoernooi, Openluchtopera, IJsplein, Hoogeveen culinair enz.

TROP
TROP staat voor toeristisch recreatief ondernemers platform en is opgericht in 2010. De leden bestaan uit ondernemers die een overnachtingsmogelijkheid bieden in Hoogeveen. Samen met de gemeente Hoogeveen zetten zij activiteiten op om recreatie en toerisme in Hoogeveen een impuls te geven.

DOELEN EN BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE KOMENDE VIER JAAR

Doelstelling 1: Duurzamer Hoogeveen	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Het realiseren van een CO_2-neutrale organisatie in 2020 en de gehele gemeente in 2040 CO_2-neutraal inrichten (0-meting 2009)	Uitvoeren onderzoeken en projecten uit het milieujaarprogramma 2012, vooral energieprojecten.
In 2015 is het watersysteem op orde door realisatie van de stedelijke wateropgave	Uitvoeren Waterplan en vGRP, zie voor activiteiten het uitvoeringsplan vGRP.
In 2015 wordt 65% van het huishoudelijk afval gescheiden ingezameld en voor nuttige toepassing aangewend (in 2012 60%)	Uitvoeren uitwerkingsnotitie kaderplan Afvalstoffen die ter vaststelling in 2011 aan het college wordt aangeboden.

Doelstelling 2: Verbeteren van de bereikbaarheid	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
In 2012 doen zich geen structurele knelpunten/files voor in de doorstroming op de hoofdwegenstructuur (de capaciteit van elk kruispunt wordt in de spits niet overschreden)	Voorbereiding maatregelen verbetering Middenveldweg (traject A28-Toldijk) met provincie en Rijkswaterstaat (uitvoering 2015) Afronding fase 1 Schutstraat/Zuidwoldigerweg in 2012. Fase 2 en 3 volgen respectievelijk in 2013 en 2014. Uitvoering Deelproject Visie Stadscentrum: Kruis Uitvoering Deelproject Visie Stadscentrum: Notaris Mulderstraat (aanpassing verkeerscirculatie omgeving) Herstructurering Stationsplein
Doelstelling 3: Verbeteren van de verkeersveiligheid	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Daling totaal aantal verkeersslachtoffers (ziekenhuisgewonden en doden) met 40% in 2020 t.o.v. 2008. Dit betekent een daling van 50 naar 30 slachtoffers.	Uitvoering activiteiten veilig verkeergedrag met buurgemeenten en provincie doorlopend Uitvoering project veiliger N48
Doelstelling 4: Benutten en verbeteren van de recreatieve en toeristische mogelijkheden	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Aantal bezoekers en deelnemers aan Hoogeveen en Hoogeveense evenementen is toegenomen (0-meting 2009)	Concrete activiteiten op basis van het te maken plan samen met het TROP (toeristisch ondernemers platform)
Nieuwe recreatieve en toeristische producten en initiatieven	Concrete activiteiten op basis van het te maken plan samen met het TROP (toeristisch ondernemers platform)

EXPLOITATIE

Mutaties ten opzichte van programmabegroting 2011-2014

Product (bedragen x € 1.000) **+ = nadeel en - = voordeel**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lasten				
Recreatie	13	13	13	13
Wegen, straten en pleinen	670	585	585	585
Totaal lasten	**683**	**598**	**598**	**598**
Baten				
Totaal baten				
Saldo	**683**	**598**	**598**	**598**

Toelichting

Recreatie
In 2010 is de bijdrage aan het recreatieschap met de bijdrage fonds recreatie en toerisme afgeraamd, terwijl besloten was de bijdrage voor de komende jaren door te laten gaan.

Wegen, straten en pleinen
Onderhoud
Het onderhoudsbudget voor wegen is vanaf 2012 structureel verhoogd met € 500.000. Daarnaast is het onderhoudsbudget voor kunstwerken vanaf 2013 structureel verhoogd met € 50.000 om het onderhoud op basisniveau te houden.

Openbare verlichting
Ten behoeve van de uitvoering van het beleidsplan openbare verlichting (OV) als voor de aanbesteding van het beheer en onderhoud is het noodzakelijk dat er een actueel overzicht beschikbaar is van het aanwezige areaal aan masten, armaturen en lampen (inventarisatie: € 70.000). Daarnaast is het noodzakelijk een uitvoerings-/operationeel plan op te stellen om de uitvoering en de voortgang van het beleidsplan OV te waarborgen (€ 15.000).
Verder zal een stabiliteitsonderzoek openbare verlichting moeten worden gedaan (€ 50.000).

Precariorechten
In de huidige meerjarenbegroting is een opbrengst van € 35.000 opgenomen voor precariorechten van nutsbedrijven die kabels en leidingen hebben liggen in gemeentegrond. Gelet op de onlangs aangenomen motie in de Tweede Kamer is het heffen van precario op netwerken niet langer mogelijk.

INVESTERINGEN

Voor de investeringen zijn onderstaande bedragen opgenomen:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Infrastructurele verkeersmaatregelen Zuidwoldigerweg-					
2011	500.000		250.000		250.000
2012	3.080.000		1.540.000		1.540.000
2013	703.000		351.500		351.500
2014	1.455.000		727.500		727.500
Totaal	5.738.000	0	2.869.000	0	2.869.000
Algemeen budget asfaltprogramma					
2011	1.395.000		1.395.000		
2012	2.500.000		2.500.000		
2013	1.100.000		1.100.000		
2014	1.100.000		1.100.000		
2015	1.100.000		1.100.000		
Totaal	7.195.000	0	7.195.000	0	0
Bruggen					
2012	135.000		135.000		
2013	30.000		30.000		
2015	53.000		53.000		

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Totaal	218.000	0	218.000	0	0
Budget rioleringswerkzaamheden					
2011	1.434.600			1.434.600	
2012	1.004.396			1.004.396	
2013	1.125.865			1.125.865	
2014	1.171.000			1.171.000	
2015	1.200.000			1.200.000	
Totaal	5.935.861	0	0	5.635.861	0
Haltes openbaar vervoer gehandicapten					
2011	46.000		22.500		23.500
Fietspad Coevorderstraatweg					
2011	712.000		337.000		375.000
Fietspad Zwartschaap					
2011	176.000				176.000
Fietsroute Pesserstraat incl. spoorwegovergang					
2011	702.000		277.005		424.995
Aanpassing Riegshoogtendijk/Krakeelsedijk					
2011	19.000		19.000		
Vervanging Haarwegbrug Tiendeveen					
2011	106.000	106.000			
Kern Elim					
2011	6.000		6.000		
Kern Nieuweroord					
2011	1.000		1.000		
Bijdrage in veilige oversteek N 48 klaverblad richting Ommen					
2011	200.000		200.000		
Ondergrondse containers 2e fase (uit exploitatie reiniging)					
2011	170.000				170.000
TOTAAL	**21.224.861**	**106.000**	**11.144.505**	**5.635.861**	**4.038.495**

Algemeen budget asfaltprogramma
Hiervoor was jaarlijks € 1,1 miljoen opgenomen. Er is een jaarlijks budget van € 2,5 miljoen aangevraagd. Aan de hand van een groot asfaltonderzoek in 2011 volgt verdere invulling voor de investeringen 2013-2017 bij de voorjaarsnota voor 2013.

Infrastructurele verkeersmaatregelen Zuidwoldigerweg-Schutstraat-Griendtsveenweg
Het project is in 4 fasen verdeeld:

Fase 1:	Reconstructie Schutstraat, vanaf viaduct A28 tot kruising Van Limburg Stirumstraat en maatregelen Griendtsveenweg (2011-2012)	€ 3.580.000
Fase 2:	Aanleg rotonde kruising Schutstraat- Van Limburg Stirumstraat (2013)	€ 703.000
Fase 3:	Reconstructie Zuidwoldigerweg, vanaf viaduct A 28 tot kruising Bethesdastraat (2014)	€ 1.455.000
Fase 4:	*Definitieve maatregelen Griendtsveenweg (opgenomen op de reservelijst)*	*€ 1.500.000*

Bruggen
In 2012 wordt € 135.000 geïnvesteerd in de Steenbergerparkbrug. De overige bedragen zijn voor overige bruggetjes/remmingswerken, die onontkoombaar zijn.

Budget rioleringswerkzaamheden
De budgetten zijn opgenomen conform het verbreed GRP.

De overige investeringen hebben financieel alleen betrekking op 2011.

MOGELIJKHEDEN EN RISICO'S

Toeristische ontwikkelingen
Voor recreatie en toerisme is een werkbudget wenselijk. Binnen het budget economische zaken is € 10.000 gevonden.

Openbare verlichting
In afwachting van een op te stellen openbaar verlichtingsplan zijn geen extra middelen beschikbaar voor de remplace van lampen en/of plaatsen van dimmers.

Waterplan
Voor onderzoeken ter verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater en hoe watergangen in o.a. het buitengebied kunnen worden ingezet als blusvoorzieningen zijn op dit moment geen middelen vrijgemaakt, omdat hiervoor geen urgentie is.

Parkeren
Voor de programmabegroting 2012 onderzoeken we in hoeverre de opgenomen taakstelling (€ 100.000) bij de parkeeropbrengst is te realiseren. Daarbij betrekken we ook de parkeertarieven van onze buurgemeenten.

Wegen
We hebben zowel op exploitatie als op investeringsniveau geïnvesteerd in het beheer van de wegen met als voornaamste reden het wegwerken van achterstallig onderhoud.
Om te bekijken in hoeverre er meer moet worden geïnvesteerd in de wegen willen we onderzoeken of de manier van beoordelen van de kwaliteit van onze wegen voldoet. Hierbij willen we onze methodiek van probleemgestuurd (i.p.v. budgetgestuurd) ook nog eens tegen het licht houden.

Grondbank
Er zijn wellicht mogelijkheden in Riegmeer tot het realiseren van een grondbank Een dergelijke voorziening kan ons structureel financieel voordeel opleveren. Wij hebben opdracht gegeven om bij de programmabegroting 2012 met concrete plannen te komen.

Economische pijler
De pijler omvat …

De economische pijler omvat de volgende programma's:

Programma
Ondernemen en Werken

Ondernemen en Werken

Dit programma omvat enerzijds de dienstverlening aan ondernemers en de zorg voor het vestigingsklimaat voor ondernemers. Anderzijds omvat het programma de verstrekking van sociale uitkeringen en re-integratie van burgers met een uitkering en de bevordering van werkgelegenheid voor burgers met een handicap.

Programmahouder: Ton Bargeman

Actuele beleidsdocumenten

Economische structuurvisie
Beleidsnota participatie en re-integratie 2011

WAT SPEELT ER IN HOOGEVEEN?

Algemene doelstelling
Het doel van het programma Ondernemen en Werken is het bevorderen van werkgelegenheid, bestrijding van de gevolgen van werkloosheid en het zorgen voor een stimulerend ondernemersklimaat.

Trends en ontwikkelingen
Economisch herstel
De afgelopen maanden was in de economische monitor steeds sprake van een voorzichtig herstel van de economie in Hoogeveen. Voor 2012 zijn de verwachtingen iets gunstiger. De laatste maanden is een duidelijke toename van het aantal vacatures te zien. Ook de belangstelling voor nieuwe bedrijvenkavels neemt toe blijkt uit gesprekken met ondernemers.

Op de langere termijn biedt de vergrijzing kansen op de arbeidsmarkt voor mensen die nu nog aan de kant staan. De provincie heeft in recente arbeidsmarktverkenning onderzoek laten doen naar het verschil tussen baanopeningen en arbeidsmarktinstroom. Voor heel Drenthe levert dit ongeveer 9.000 arbeidsplaatsen op. In de periode tot 2014 komen er in Zuidwest Drenthe naar verwachting 2.300 arbeidsplaatsen vrij.

Bestuursakkoord 2011 - 2015
Een van de belangrijke onderdelen uit het bestuursakkoord is de nieuwe regeling werken naar vermogen. De Wet werken naar vermogen (WWNV) wordt een brede voorziening voor mensen met beperkt arbeidsvermogen die nu nog gebruik maken van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong), Wet werk en bijstand (WWB)/Wet investeren in jongeren (WIJ). Voor de bekostiging van de uitgaven krijgt de gemeente de beschikking over één re-integratiebudget.

De VNG heeft een berekening gemaakt van de macro-effecten op de budgetten. Duidelijk is dat er ingaande 2012 al fors wordt bezuinigd op de re-integratiemiddelen. De bijdrage voor re-integratie en participatie die de gemeente tot nu toe ontving van het rijk was altijd kostendekkend. Wanneer de doelgroep wordt vergroot in combinatie met een forse verlaging van het budget, lijkt een beroep op de algemene middelen vrijwel onvermijdelijk. Op dit moment is echter nog geen inschatting te maken van de omvang van dat beslag op de algemene middelen.

Herpositionering UWV
De afgelopen jaren heeft de gemeente fors geïnvesteerd in de totstandkoming van het Werkplein Hoogeveen. De integrale dienstverlening aan de klant staat op een hoog niveau. De nieuwste ontwikkelingen binnen het UWV stemmen echter somber. Het lijkt waarschijnlijk dat de zorgvuldig opgebouwde integrale samenwerking weer in snel tempo wordt afgebroken. Duidelijk is inmiddels dat een groot deel van de medewerkers van het UWV werkbedrijf in de komende jaren wordt ontslagen. Het gaat daarbij om ongeveer 50% van het personeel. De druk die dit legt op de integrale manier van werken binnen het Werkplein is groot.

Voor de gemeente is een tweetal speerpunten in de samenwerking van cruciaal belang:
1. De opvang van nieuwe WW'ers die op basis van hun profiel een groot risico lopen om door te zakken naar de WWB als zij niet vanaf dag 1 volop worden gemotiveerd en ondersteund om zo snel mogelijk weer aan het werk te komen. Deze pre-WWB inzet past in het aanvalsplan WWB.
2. Het integrale werkgeversteam dat de contacten verzorgt met de werkgevers en verantwoordelijk is voor het binnenhalen van vacatures. Dit team werkt nu zowel voor de WWB- als de WW-klanten. Het is van groot belang dat deze inzet vanuit het UWV werkbedrijf wordt gecontinueerd.

De strategische conferentie heeft ook laten zien dat een adequate en integrale aanpak van de re-integratie gebaat is bij samenwerking met alle partners op het speelveld arbeidsmarkt

Speerpunten
Terugdringen van het aantal mensen dat aangewezen is op inkomensondersteuning is een van de belangrijkste speerpunten van het beleid. Nu de economie weer voorzichtig aantrekt en de eerste gevolgen van de vergrijzing zichtbaar worden op de arbeidsmarkt, komen er steeds meer kansen voor mensen die nu nog 'aan de kant' staan maar een korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Concreet streeft de gemeente ernaar om het aantal mensen dat een beroep doet op een inkomensvoorziening op grond van de WWB terug te brengen tot ongeveer 850 per eind 2012.

De gemeente streeft ernaar om bedrijven een optimale economische bedrijfsomgeving te bieden. Door gesprekken met ondernemers kan de gemeente haar dienstverlening nog beter afstemmen op de wensen en behoeften.

Randvoorwaarden
Uitvoering van onze ambitie kan niet zonder samenwerking met de strategische partners; ondernemers en onderwijs. Ondernemers kunnen leer-werk banen, stageplaatsen en werkervaringplekken beschikbaar stellen en het onderwijs richt zich op volwaardige educatie en voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten. Ook bijscholen van mensen is een belangrijke taak van het onderwijs.

Risico's
Onvoldoende financiële compensatie voor een uitdijend takenpakket is een risico van de nieuwe kabinetsplannen. De VNG steekt in haar onderhandelingen met het kabinet onder andere in op voldoende financiële compensatie.

Lopende projecten
- Aanvalsplan bijstand 2011-2012
- Actieplan jeugdwerkloosheid
- Revitalisering De Wieken
  De gemeenteraad heeft op 22 april 2006 het Revitaliseringsplan Bedrijventerrein De Wieken Hoogeveen vastgesteld. In dit plan zijn de ambities voor het peiljaar 2015 ten opzichte van het referentiejaar 2004 geformuleerd. Ter uitvoering van het revitaliseringsplan voeren we de deelprojecten De Wieken Fase 2A en De Wieken Fase 2B uit.

Zowel Fase 2A als Fase2B worden voor ongeveer 70% gefinancierd uit subsidies en bijdragen van ondernemers.

Wat gaan we doen binnen de planperiode?
Binnen de planperiode 2011-2015 is een budget beschikbaar van € 1,6 miljoen voor fase 2A en € 6,1 miljoen voor fase 2B van De Wieken. Voor dit budget voeren we de afrondende werkzaamheden uit voor fase 2A (einddatum is 1 juli 2011) en leggen we de "vliegveldweg" aan.

DOELEN EN BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE KOMENDE VIER JAAR

Doelstelling 1: Meer werkgelegenheid	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Toename van het aantal werkzame personen.	Vanuit het HOC en Triple O starten we projecten die een bijdrage leveren aan een betere werking van de arbeidsmarkt
Doelstelling 2: Bestrijden van werkloosheid	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Een afname van het aantal uitkeringsgerechtigden. We streven naar een percentage Niet Werkende Werkzoekenden van ca. 7,5% in 2014 (ultimo juni 2010 is dit 9,1%).	Het aanvalsplan op de bijstand is in 2011 gestart en loopt door in 2012.
Doelstelling 3: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle ondernemers	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen 2012**
Het wordt ondernemers zo gemakkelijk mogelijk gemaakt een bedrijf te starten of voort te zetten (optimale economische bedrijfsomgeving).	We gaan dit jaar met ondernemers in gesprek om voor de komende jaren de aanpak van hun specifieke vraagstukken te bespreken. Implementatie van de aanpak volgt naar verwachting in 2012.

EXPLOITATIE

Mutaties ten opzichte van programmabegroting 2011-2014

Product (bedragen x € 1.000) **+ = nadeel en - = voordeel**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lasten				
Sociale Werkvoorziening	732	647	647	647
Totaal lasten	**732**	**647**	**647**	**647**
Baten				
Totaal baten				
Saldo	**732**	**647**	**647**	**647**

Toelichting

Sociale Werkvoorziening
Betreft een hogere bijdrage in het nadelig saldo van Alescon als gevolg van rijksbezuinigingen.

INVESTERINGEN

Voor de investeringen zijn onderstaande bedragen opgenomen:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Revitalisering de Wieken, fase 2a					
2011	1.640.000				1.640.000
Revitalisering de Wieken, fase 2b					
2011	5.000.000	1.070.000		430.000	3.500.000
2012	1.100.000	300.000			800.000
Totaal	6.100.000	1.370.000	0	430.000	4.300.000
TOTAAL	**7.740.000**	**1.370.000**	**0**	**430.000**	**5.940.000**

Revitalisering de Wieken, fase 2a en 2b (zie lopende projecten)

MOGELIJKHEDEN EN RISICO'S

Sociale werkvoorziening
Onderdeel van het Bestuursakkoord is de herstructurering van de sociale werkvoorziening. Hierin is afgesproken dat van de ruim 90.000 plaatsen nu, er op termijn nog 30.000 overblijven. De rest van de nieuwe instroom, wordt onderdeel van de Wet werken naar vermogen (Wwnv) en moet zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers en bedrijven komen te werken. De financiële risico's voor gemeenten zijn groot.

Re-integratie en participatiebeleid
Ons plan om het aantal mensen dat een beroep doet op een inkomensvoorziening op grond van de WWB terug te brengen tot ongeveer 850, is ambitieus. Financieel gezien denken wij per saldo hier een voordeel uit te halen. Dit voordeel hebben wij ook betrokken in ons financieel perspectief. Het is duidelijk dat ook een financieel risico betekent. Op het moment dat we onze doelstelling niet of in mindere mate halen heeft dit onmiddellijke financiële consequenties.

Sociale pijler

De pijler omvat …

De sociale pijler omvat de volgende programma's:

Programma
Talentontwikkeling Meedoen

Talentontwikkeling

Het programma omvat de zorg voor onderwijs en educatie van inwoners, gezondheidszorg en het realiseren en in stand houden van culturele voorzieningen.

Programmahouder: Ton Bargeman

Beleidsdocumenten
Beleidsnotitie Recht op Leren (2010)
Integraal Accommodatiebeleid (2009)
Visiedocument Integraal Jeugdbeleid (2011)
Notitie jeugd en vrije tijd in Hoogeveen (2009)
Projectplan CJG: 1+1=3 (2009) en vervolgnota CJG (2010)
Plan van aanpak coördinatie multiprobleemsituaties in Hoogeveen (2010)
VVE beleidsplan (2008)
Plan van aanpak professionalisering Voorschoolse Voorzieningen (2008)
Bibliotheekplan (2005)
Kunst en cultuurbeleid in Hoogeveen (2006)

WAT SPEELT ER IN HOOGEVEEN?

Algemene doelstelling
Het programma Talentontwikkeling zet in op het ontwikkelen van talenten van alle inwoners, met als doel sociale en economische zelfredzaamheid. De focus ligt daarbij op talentontwikkeling van kinderen en jongeren, zowel binnenschools als buitenschools. Belemmeringen die een optimale ontwikkeling van talenten in de weg staan, moeten zo veel mogelijk worden weggenomen.

Talentontwikkeling staat voor het investeren in talenten en daarmee investeren in leefbaarheid en dynamiek van de samenleving in haar geheel. Het programma heeft veel raakvlakken met andere programma's als het gaat om het in staat stellen van mensen om zo goed mogelijk mee te doen aan de maatschappij en te zorgen voor voldoende gekwalificeerd personeel voor de arbeidsmarkt.

Het programma Talentontwikkeling is het coördinerende programma ten aanzien van jeugd. Activiteiten en doelstellingen van andere programma's ten aanzien van jeugd worden afgestemd en integraal aangepakt. Een voorbeeld daarvan is de aanpak van het alcoholgebruik door jongeren, waarbij de leidende rol binnen het programma Talentontwikkeling ligt, met bijdragen vanuit de programma's Veilig en Meedoen.

Trends en ontwikkelingen

Focus op basisproces
Binnen het programma Talentontwikkeling wordt steeds meer ingezet op een aanpak 'aan de voorkant', dus een preventieve aanpak in plaats van het achteraf oplossen van problemen. Dit is een van de uitkomsten van de strategische conferentie.
Hiervoor is het nodig een sterk basisproces te ontwikkelen, waardoor het gebruik van vangnetvoorzieningen (als ROL, Werkplein, CJG etc.) wordt verminderd. Daarbij is het van belang dat zelfredzaamheid en participatie vanuit de burgers wordt vergroot.
Om dit basisproces te versterken moeten alle partijen in de keten samenwerken.

Het gaat dan om de voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzaal en kinderopvang), basisonderwijs, voortgezet onderwijs, mbo, maar ook om de samenwerking in Triple O verband (onderwijs, ondernemers, overheid).

Samenwerking
Bij het realiseren van de doelstellingen van het programma Talentontwikkeling wordt het bewerkstelligen van samenwerking en het leggen van verbindingen steeds essentiëler. Dit is bijvoorbeeld goed te zien bij de verkenningen naar de mogelijkheden voor nieuwe multifunctionele accommodaties in de in het Integraal Accommodatiebeleid (IAB) aangewezen clustergebieden. Samenwerking en een gezamenlijke meerwaarde zijn een voorwaarde voor het realiseren van een multifunctionele accommodatie.

Jeugdzorg
In het bestuursakkoord is opgenomen dat gemeenten de komende jaren verantwoordelijk worden voor de jeugdzorg, een verantwoordelijkheid die nu bij de provincies en het Rijk ligt.
Gemeenten worden daarmee verantwoordelijk voor de uitvoering van de gehele zorg voor kinderen, jongeren en hun opvoeders. Doordat de verschillende onderdelen van de jeugdzorg bij elkaar worden gebracht op en rond plaatsen waar jeugdigen en gezinnen vaak komen en onder verantwoordelijkheid van de gemeenten worden gebracht zal integrale ondersteuning en zorg dicht bij huis makkelijker tot stand komen.

Het gaat hierbij niet alleen om het verleggen van verantwoordelijkheid maar vooral ook om een nieuwe opbouw van een inhoudelijk fundament van de ondersteuning en zorg voor jeugdigen en/of hun opvoeders binnen hun sociale context met waar nodig een integrale aanpak van de problematiek.

In Drenthe wordt hierop vooruitgelopen en gekeken op welke wijze Bureau Jeugdzorg zo optimaal mogelijk kan worden ingezet bij de Centra voor Jeugd en Gezin in de gemeenten.
We zien dit als een kans om de lokale ontwikkelingen ten aanzien van het jeugdbeleid en de multiprobleem aanpak verder te versterken.

Speerpunten
Onderwijsachterstanden
Er is een sterke focus binnen het programma op het voorkomen van onderwijsachterstanden door zo vroeg mogelijk te beginnen met het vergroten van onderwijskansen van kinderen. Dat blijft nodig, gezien de hoge percentages achterstandskinderen in de gemeente, het lage opleidingsniveau en achterblijvende deelname aan het hoger onderwijs.
Daarbij gaat veel aandacht uit naar de voorschoolse periode. Kinderen die op het gebied van taal, geletterdheid en gecijferdheid optimaal voorbereid beginnen aan de basisschool, profiteren meer van het onderwijsaanbod. Ze kunnen zo hun vaardigheden beter ontwikkelen en hebben meer kans op een succesvolle schoolloopbaan.

CJG
De ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin is nog volop bezig. Er is een structuur ontwikkeld om laagdrempelige informatie over opvoeden en opgroeien te bieden aan ouders en jongeren. Van belang is dat er een effectieve en sluitende samenwerking ontstaat, tussen alle organisaties die zich bezig houden met kinderen en gezinnen. Dit vanuit het principe een gezin, een plan. Het doel is om risico's bij opvoeden en opgroeien te verkleinen, waardoor kinderen en jongeren in staat worden gesteld hun talenten beter te ontwikkelen.

Voortijdig Schoolverlaten
Ook het tegengaan van schooluitval blijft een belangrijk onderwerp voor het programma. Het huidige systeem van RMC en leerplicht (samen Bureau ROL) is het vooral gericht op het toeleiden naar onderwijs na (dreigende) uitval. Veel effectiever is het om preventief in te zetten op het voorkomen van uitval, aan de hand van de bewezen oorzaken van uitval. Het onderzoek naar de achtergronden van schooluitval levert daarvoor veel waardevolle informatie.

Dit vraagt om een nieuwe, gezamenlijke aanpak met alle verantwoordelijke partijen, die de komende tijd verder wordt ontwikkeld.

Laagdrempelig aanbod van kunst en cultuur
Ten aanzien van kunst en cultuur is het aandachtspunt de komende jaren om meer laagdrempelige culturele activiteiten aan te bieden en uit te voeren in de wijken en dorpen. Dit om te stimuleren dat inwoners uit alle sociale lagen en alle wijken en dorpen in aanraking komen met kunst en cultuur. Met scholen wordt samengewerkt om leerlingen kennis te laten maken met alle cultuurdisciplines.

Randvoorwaarden en risico's
Voor veel onderwerpen binnen het programma Talentontwikkeling is de gemeente de regisseur of regievoerder, maar niet degene die alles ook kan bepalen. Voor het realiseren van de doelstellingen zijn we afhankelijk van de samenwerking met andere partijen en organisaties, zoals het onderwijs.

Lopende projecten
*MFC Nieuwlande (z*ie programma Wijken en Dorpen)

DOELEN EN BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE KOMENDE VIER JAAR

Doelstelling 1: Vergroten onderwijskansen en talentontwikkeling	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
100**%** van de doelgroepkinderen neemt succesvol deel aan een vorm van voor– en vroegschoolse educatie (2014).	Implementatie VVE-beleid. Verdere professionalisering voorschoolse voorzieningen.
Het verbeteren van leerprestaties van kinderen en jongeren richting het landelijk gemiddelde.	Diverse projecten in het kader van lees- en taalbevordering voor kinderen en jongeren. De focus ligt daarbij op jonge kinderen, door samenwerking met de peuterspeelzalen, kinderopvangorganisaties en het onderwijs.
Doelstelling 2: Verlagen van risico's bij opvoeden en opgroeien om daardoor onderwijskansen en talentontwikkeling te vergroten.	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Bij 100 gezinnen met problemen is een passend hulpaanbod gerealiseerd in samenwerking met de procescoördinator van het CJG.	Een samenhangende aanpak OGGZ, veiligheidshuis en het CJG in het geval van multiprobleem situaties ontwikkelen.
Het vergroten van het bereik van gezinnen met problemen en het bieden van snelle en afdoende hulp.	Versterken van de preventieve structuur binnen het onderwijs door de inzet van schoolmaatschappelijk werk. Het bieden van laagdrempelige toegang tot informatie en advies over opvoeden en opgroeien.
Doelstelling 3: Alle jongeren halen een startkwalificatie	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
In 2013 is het aantal geregistreerde voortijdig schoolverlaters bij het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt gedaald ten opzichte van 2010.	Een preventieve inzet op het voorkomen van uitval, in samenwerking met de verantwoordelijke partijen. Focus ligt daarbij op het aanpakken van de bewezen oorzaken van schooluitval (o.a. slechte aansluiting vmbo – mbo, problematische thuissituatie, verkeerde keuzes).

Alle jongeren onder de 27 volgen een opleiding, dan wel nemen deel aan het arbeidsproces of zijn maatschappelijk actief.	Inzet Bentrajecten (individuele coachingstrajecten). Afstemming aanpak jeugdwerkloosheid, gezamenlijke inzet op het leiden van jongeren naar werk en scholing.
Doelstelling 4: Bevorderen van het (culturele) imago van Hoogeveen en het stimuleren dat inwoners uit alle sociale lagen en uit alle wijken en dorpen actief en passief kunst en cultuur beleven.	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Uiterlijk in 2013 werken de culturele organisaties effectief samen voor een goed en toegankelijk aanbod.	Maken van afspraken met de culturele organisaties om elkaars aanbod te versterken en het aanbod nog toegankelijker te maken.
Alle kinderen en jongeren maken actief kennis met de verschillende onderdelen van cultuureducatie.	Inzet van cultuureducatie voor leerlingen van het po, vo en mbo, door middel van diverse projecten. De culturele instellingen aanzetten tot het aanbieden en uitvoeren van meer laagdrempelige activiteiten.
Doelstelling 5: Het realiseren van voorzieningen voor onderwijs, sport en buurthuizen, waarbij samenwerking wordt gestimuleerd ter bevordering van de talentontwikkeling.	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Het verbeteren van de onderwijsprestaties van kinderen en jongeren, richting het landelijk gemiddelde.	Verder uitwerken van de verkenningen voor samenwerking (en eventueel een multifunctioneel centrum) in Wolfsbos, Centrum Oost en Centrum West en de 'speciale lesplaats', de clustering van speciaal (basis) onderwijs.

EXPLOITATIE

Mutaties ten opzichte van programmabegroting 2011-2014

Product (bedragen x € 1.000) + = nadeel en - = voordeel	2012	2013	2014	2015
Lasten				
Onderwijs	-94	-94	-94	-94
Kunst en cultuur	79	44	9	9
Buurt-jeugd- en jongerenwerk	18	18	18	18
Jeugdgezondheidszorg	18	18	18	18
Totaal lasten	**21**	**-14**	**-49**	**-49**
Baten				
Totaal baten				
Saldo	**21**	**-14**	**-49**	**-49**

Toelichting

Onderwijs
Doordat de bestuurscommissie Bopo is overgegaan in een stichting vallen de directe salariskosten van Bopo vrij. Dit levert een structureel voordeel op van € 107.000.
Verder doen wij mee aan het provinciale project 'Makluk zat' om alcoholmisbruik bij jongeren tegen te gaan. Van de deelnemende gemeenten wordt hiervoor een jaarlijks bijdrage gevraagd van € 13.000.

Kunst en cultuur
In de huidige meerjarenbegroting is voor Scala een besparing opgenomen van € 135.000 structureel vanaf 2012. Het realiseren van de besparing vraagt echter meer tijd om vooral voldoende leerlingen te bereiken, stapsgewijs de tarieven voor volwassenen te verhogen en het docentenkorps voldoende toe te rusten. Van de besparing van € 135.000 wordt in 2012 € 70.000 en in 2013 € 35.000 niet gerealiseerd.
De bijdrage aan de lokale omroep wordt met € 9.000 verhoogd om aan de oproep van de Organisatie van Lokale Omroepen Nederland (OLON) en het Commissariaat voor de Media tegemoet te komen: bijdrage minimaal de rijksvergoeding binnen het gemeentefonds (€ 1,30 per wooneenheid).

Buurt-jeugd- en jongerenwerk
Het hogere budget betreft een bijdrage aan het multifunctioneel centrum Krakeel in verband met ruimtegebruik voor buurtbeheer, wijkbeheer en digitaal trapveld. Deze lasten waren abusievelijk niet meegenomen in de huidige meerjarenbegroting.

Jeugdgezondheidszorg
De verhoging betreft een hogere bijdrage aan de GGD op basis van de begroting 2012 van de GGD.

INVESTERINGEN

Voor de investeringen zijn onderstaande bedragen opgenomen:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Budget integraal accommodatiebeleid					
MFC Tiendeveen					
2011	302.990	21.250	281.740		
Frisse scholen					
2011	290.000		290.000		
Voorbereiding MFC Wolfsbos					
2011	5.000		5.000		
Voorbereiding MF Centrum-Oost					
2011	5.000		5.000		
Voorbereiding MFC Centrum-West					
2011	5.000		5.000		

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Evangelische basisschool					
2011	295.000		295.000		
Ontmoetingsruimte Het Anker					
2011	62.500		62.500		
BS 't Kofschip, extra inrichting					
2011	25.645		25.645		
BS de Schuthoek, extra inrichting					
2011	12.822		12.822		
BS Eben-Haëzer, extra inrichting					
2011	12.822		12.822		
BS Het Mozaïek (locatie Nieuw Moscou)					
2011	100.000		100.000		
T. Brandsma, extra ruimte + inrichting					
2011	86.519		86.519		
Sportzaal Booyenverlaat					
2011	150.000		150.000		
Sporthal de Brug					
2011	35.000		35.000		
Voorbereiding speciaal basisonderwijs					
2011	5.000		5.000		
Voorbereiding MFC Pesse					
2011	35.000		35.000		
Nog in te zetten budget IAB					
2012	3.000.000		3.000.000		
2013	3.000.000		3.000.000		
2014	5.000.000*		5.000.000		
2015	5.000.000*		5.000.000		
Totaal	16.000.000	0	16.000.000	0	0
Totaal Budget IAB	17.428.298	21.250	17.407.048	0	0

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Sport- en gymvoorzieningen Bentinckspark					
2014	4.800.000*		4.800.000		
2015	5.400.000*		5.400.000		
Totaal	10.200.000	0	10.200.000	0	0
TOTAAL	**23.628.298**	**21.250**	**23.607.048**	**0**	**0**

*) *Vanuit het IAB is behoefte aan langjarige investeringsruimte van gemiddeld 6 miljoen per jaar. Dit is meer dan de eerder afgesproken 3 miljoen per jaar. Gelet op de druk op de totale investeringsruimte zal in aanloop naar de besluitvorming bij de programmabegroting bekeken worden of door een integrale benadering op de investeringen in onderwijshuisvesting en de sport- en gymvoorzieningen in het Bentinckspark (combinatie onderwijs en sport) temporisering kan plaatsvinden. Daarnaast staat de realisatie van de sport- en gymvoorzieningen in het Bentinckspark in nauwe relatie met de nieuwbouwplannen van het Roelof van Echten college. Hopelijk is daarover dat ook meer duidelijkheid. Voor de goede orde merken wij op dat bij de bepaling van het gemiddeld investeringsniveau het volledige bedrag van deze investeringen nog niet is mee genomen.*

Integraal accommodatiebeleid
Het IHP voor de planperiode 2012-2015 laat een hoger investeringsbedrag zien dan in deze investeringsplanning is opgenomen. In de programmabegroting 2012 zal een onderverdeling worden aangegeven.

Sport- en gymvoorzieningen Bentinckspark
Hiervoor is in totaal € 10,2 miljoen benodigd.

Innovatieve investeringen:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Energiemaatregelen MFC Tiendeveen en Nieuwlande					
2012 (innovatief)	450.000				450.000
2013 (innovatief)	150.000				150.000
Totaal	600.000	0	0	0	600.000

De investering voor energiemaatregelen in MFC Tiendeveen en MFC Nieuwlande, worden buiten het investeringsplafond opgenomen omdat deze door te ontvangen subsidie en exploitatieopbrengsten gedekt dienen te worden.

MOGELIJKHEDEN EN RISICO'S

Brede scholen
De coördinator wordt ingezet om de inhoudelijke samenwerking tussen de partijen in brede scholen en multifunctionele accommodaties tot stand te brengen en te stimuleren. Bij de VJN 2011 is hierin een besparing ingeboekt door deze inzet voor bestaande brede scholen af te bouwen en de partijen zelf verantwoordelijk te maken voor de samenwerking.
Nu is er vanuit het IAB een ontwikkeling op gang gekomen om in diverse gebieden verkenning uit te voeren naar de mogelijkheden van samenwerking en eventuele clustering, waardoor meer inzet wordt gevraagd van de coördinator. Bij de programma begroting komen wij hierop terug.

Meedoen

Het programma omvat sport, evenementen, groenvoorziening, de uitvoering wet maatschappelijke ondersteuning en de bijstandsvoorziening.

Programmahouder: Klaas Smid

Beleidsdocumenten

Sociale structuurvisie (2008)
Beleidsnota 'Re-integratie en participatie 2011 tot en met 2014' (2011)
B&W-voorstel 'Sluitende coördinatie multiprobleemsituaties in Hoogeveen, m.b.t. programma's Meedoen, Talentontwikkeling en Veilig' (2010)
Uitwerkingsnotitie mantelzorgondersteuning en vrijwillige thuishulp 'De eerste en belangrijkste schakel in de zorg ' (2009)
Beleidsnota gemeentelijk gezondheidsbeleid 'GezondHeid komt niet vanzelf' (2009)
'Actieplan sport en bewegen in Hoogeveen 2009-2013' (2009)
B&W-voorstel 'Sluitende zorgketen voor marginaal gehuisvesten' (2008)
Actieplan sportvoorzieningen 'Voorzieningen die scoren' (2008)
Beleidsplan WMO (2008)
Beleidsnotitie gemeentelijk armoedebeleid (2008)
Beleidsnotitie integrale schuldhulpverlening (2008)
Beleidsnotitie modernisering wsw (2008)
Kadernota WMO (2006)
Visienota professioneel welzijnswerk 'Niet hoe, maar wat, in het welzijnswerk' (2004)
Beleidsnotitie 'Zorgloket Hoogeveen, een zorg minder' (2004)
Visienota zorg 'Lokale partner bij zorg' (2002)

WAT SPEELT ER IN HOOGEVEEN?

Algemene doelstelling
De algemene doelstelling van het programma Meedoen is dat alle inwoners volwaardig moeten kunnen meedoen aan onze samenleving. De gemeente probeert dat doel op verschillende manieren te bereiken. Ten eerste door het stimuleren van mensen om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leven en voor hun sociale omgeving. De gemeente doet in toenemende mate een appèl op de eigen kracht van mensen en hun omgeving. Ook stimuleert de gemeente mensen om zich in te zetten voor hun omgeving via bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.
Verder streeft de gemeente ernaar om belemmeringen die zelfredzaamheid in de weg staan te verlichten en zo mogelijk weg te nemen. Daarbij kan het gaan om financiële problemen, sociale en psychische belemmeringen en lichamelijke beperkingen.
Ten slotte wil de gemeente lichamelijke en psychische belemmeringen zo veel mogelijk voorkomen door inwoners mogelijkheden te bieden voor een gezonde en actieve leefstijl. Dit krijgt invulling door een aantrekkelijk aanbod aan sport en spel te stimuleren en te faciliteren.

Trends en ontwikkelingen
Er staat een aantal belangrijke ingrepen van de Rijksoverheid op stapel in de sociale zekerheid en de zorg. Over de uitvoering hiervan is inmiddels een conceptbestuursakkoord tot stand gekomen tussen Rijk en VNG. De gevolgen voor inwoners en voor de gemeentefinanciën zijn nog onduidelijk. Zeker is wel dat in totaliteit minder moet worden uitgegeven.

Zo is het kabinet voornemens de WWB/WIJ, Wsw en Wajong samen te voegen tot één 'Wet werken naar vermogen' die per 2013 wordt ingevoerd. De eigen verantwoordelijkheid om aan het werk te komen wordt centraal gesteld. Zo wordt een wettelijke plicht tot tegenprestatie naar vermogen geïntroduceerd. Verder wordt het gemeentelijk minimabeleid genormeerd op 110%. Voor alleenstaande ouders in de bijstand wordt de categorale vrijstelling van de sollicitatieplicht afgeschaft.

Dagbesteding en begeleiding bij bijvoorbeeld wonen of onderwijs worden in de toekomst overgeheveld van de AWBZ naar de Wmo. Het gaat om 165.000 mensen en € 2,2 miljard (ter vergelijking: in 2011 is € 1,16 miljard beschikbaar voor huishoudelijke hulp). Het kabinet stuurt aan op volledige inwerkingtreding per 2014. In 2013 zullen nieuwe klanten al onder de Wmo vallen terwijl de bestaande klanten dan nog onder de AWBZ blijven. De overheveling gaat gepaard met een bezuiniging van 5%.

Speerpunten
Deze ontwikkelingen noodzaken de gemeente om voorzieningen op een andere wijze vorm te geven. Dure individuele voorzieningen moeten plaats maken voor meer algemene voorzieningen. Gedacht kan worden aan voorzieningen zoals een boodschappendienst, was- en strijkservice.

De strategische conferentie heeft duidelijk gemaakt dat bij voorzieningen en diensten de nadruk niet moet liggen op verzorging. Dat leidt tot afhankelijkheid en passiviteit. Alle voorzieningen en diensten moeten gericht zijn op het stimuleren van de eigen kracht van mensen en de kracht van de omgeving. Die eigen kracht moet worden geactiveerd en ondersteund met zo licht mogelijke diensten voor een zo kort mogelijke periode. Dat vraagt maatwerk en pakketten met diensten van verschillende zwaarte geleverd door verschillende instellingen. Niet het beschikbare aanbod moet leidend zijn, maar wat daadwerkelijk nodig is. Dit betekent ook dat instellingen niet de cliënt werk uit handen moeten nemen, maar hem of haar moeten helpen zichzelf te helpen.
Verder is het van belang niet af te wachten tot mensen zelf om hulp vragen, maar ze op te zoeken en aan te spreken op hun eigen verantwoordelijkheid voor zichzelf, hun kinderen en hun omgeving.

Met het oog op onze eigen bezuinigingstaakstelling op de Wmo en de verdere decentralisatie van de AWBZ, wil de gemeente al in 2012 een aantal algemene diensten realiseren om het aantal individuele verstrekkingen terug te dringen. Verder wil de gemeente experimenteren met een gerichte benadering van risicogroepen. Hierbij wordt niet de groep als groep benaderd, maar worden gericht individuen en gezinnen aangesproken en ondersteund.

Randvoorwaarden
Een belangrijke voorwaarde voor succes is dat verder gekeken wordt dan de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling tussen instellingen. Uitgaan van conventies maakt onconventioneel handelen onmogelijk.

Risico's
Het is onbekend hoe de ingrepen van het kabinet precies uitwerken op de financiële positie van de gemeente en de hulpbehoefte van inwoners. Stelselwijzigingen hebben op zich ook invloed op de omvang van de vraag van inwoners naar de betreffende voorzieningen of verwante voorzieningen.

Lopende projecten
- Revitalisering Bentinckspark
  De gemeenteraad heeft op 22 januari 2009 het Stedenbouwkundig Programma van Eisen vastgesteld. In dit plan zijn de ambities voor de komende 10 jaar vastgelegd voor de realisatie van een bruisend en modern sport- en recreatiepark. Ter uitvoering van het Programma van Eisen voeren wij het project Bentinckspark uit.

Wat gaan we doen binnen de planperiode
Binnen de planperiode 2011-2015 is een budget beschikbaar van € 7,7 miljoen.
Voor dit budget voeren we de volgende onderwerpen uit:

1) Afronding voetbalcomplex
2) Verplaatsing Atletiekbaan
3) Herinrichting Sportveldenweg
4) Sloop sporthal zwembadweg
5) Voorbereiding diverse deelonderwerpen

Naast het bovenstaande budget is er tevens € 16,5 miljoen opgenomen voor de bouw van een nieuw zwembad.

DOELEN EN BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE KOMENDE VIER JAAR

Doelstelling 1: Het versterken van de sociale zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners.	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Sociale en psychische belemmeringen die optimale zelfredzaamheid in de weg staan voorkomen en bestrijden en de sociale en psychische weerbaarheid van kwetsbare inwoners versterken.	Via het project 'Beweeg je Leven' de eerstelijns hulpverleners en vooral huisartsen meer toerusten voor het signaleren en behandelen van beginnende depressies. Verder uitwerken van de zogenaamde 'frontlinebenadering' waarbij risicogroepen gericht thuis worden bezocht, geholpen en doorgeleid naar gespecialiseerde hulpverlening.
Fysieke beperkingen van mensen die optimale zelfredzaamheid belemmeren, waar nodig compenseren.	Algemene diensten zelf ontwikkelen en (laten) aanbieden die individuele Wmo-verstrekkingen geheel of gedeeltelijk vervangen. Voorbereiden op de overheveling van dagbesteding en begeleiding van de AWBZ naar de Wmo per 2013 en 2014. Het gaat dan om het ontwikkelen van diensten van verschillende zwaarte geleverd door verschillende instellingen die op verschillende wijze kunnen worden gecombineerd en daardoor op maat aangeboden (arrangementen).
Doelstelling 2: Het versterken van de financiële zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners.	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
De huidige trend van een toenemend aantal mensen met problematische schulden ombuigen in de periode 2011-2013.	Mensen met problematische schulden helpen via de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe en via het aanbieden van cursussen budgetteren.
Doelstelling 3: Inwoners stimuleren om maatschappelijk te participeren.	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
In de periode 2011-2013 neemt het percentage inwoners dat vrijwilligerswerk verricht niet af.	Versterken van de ondersteuningsstructuur voor het vrijwilligerswerk met aandacht voor het aantrekkelijk maken van het vrijwilligerswerk en met een verbinding met de WWB. Dit, op basis van een inventarisatie van de behoefte aan ondersteuning bij vrijwilligersorganisaties.

Eind 2012 doet 30% van de WWB-cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt vrijwilligerswerk, werk met behoud van uitkering of neemt deel aan een doorstroomtraject naar regulier werk.	Actief vrijwilligerswerk zoeken voor mensen in een re-integratietraject in de sfeer van noaberschap, sport, evenementen e.d. Evenals het toerusten van deze mensen voor de werkzaamheden.
Doelstelling 4: Het stimuleren van een gezonde en actieve leefstijl in het bijzonder van kwetsbare inwoners.	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Eind 2013 ligt het percentage inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen rond het landelijk gemiddelde. Dit geldt vooral voor de aandachtsgroepen in de aandachtsgebieden.	Uitvoeren van het 'Actieplan Sport en Bewegen'.

EXPLOITATIE

Mutaties ten opzichte van programmabegroting 2011-2014

Product (bedragen x € 1.000) **+ = nadeel en - = voordeel**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lasten				
Bijstandsverlening	-780	-3.250	-3.250	-3.250
Maatschappelijke ondersteuning	390	-60	-60	-60
Openbare gezondheidszorg	11	11	11	11
Totaal lasten	**-379**	**-3.299**	**-3.299**	**-3.299**
Baten				
Bijstandsverlening	760	1.750	1.750	1.750
Totaal baten	**760**	**1.750**	**1.750**	**1.750**
Saldo	**381**	**-1.549**	**-1.549**	**-1.549**

Toelichting

Bijstandsverlening
In 2012 wordt ervan uitgegaan dat de verlaging van de rijksbijdrage en hogere kosten op basis van gewijzigde wetgeving wordt opgevangen door een verlaging van het aantal bijstandsklanten.
Vanaf 2012 is de raming van de bijstandsverlening gebaseerd op 850 klanten. Hiertegenover hebben we de rijksbijdrage verder verlaagd met € 1 miljoen.

Maatschappelijke ondersteuning
Voor de huishoudelijke verzorging is in de huidige meerjarenbegroting een taakstelling opgenomen van € 400.000 in 2012 en oplopend naar € 550.000 vanaf 2013. De inschatting is dat de taakstelling in 2012 niet geheel wordt gerealiseerd (€ 200.000). Daarnaast is een incidenteel budget van € 250.000 in 2012 opgevoerd voor het ontwikkelen van algemene voorzieningen, zodat het beroep op de individuele voorzieningen wordt beperkt.
Doordat bij het vervoer de btw kan worden verrekend, levert dit een structurele besparing op van € 60.000.

Openbare gezondheidszorg
De verhoging betreft een hogere bijdrage aan de GGD op basis van de begroting 2012 van de GGD.

INVESTERINGEN

Voor de investeringen zijn onderstaande bedragen opgenomen:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Bentinckspark					
2011	2.400.000	2.400.000			
2012	2.500.000	2.500.000			
2013	250.000	250.000			
2014	1.367.200	1.367.200			
2015	1.151.405	1.151.405			
Totaal	7.668.605	7.668.605	0	0	0
TOTAAL	**7.668.605**	**7.668.605**	**0**	**0**	**0**

Innovatieve investering:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Nieuw Zwembad					
2014	8.500.000		8.500.000		
2015	8.000.000		8.000.000		
Totaal	16.500.000	0	16.500.000	0	0

Voor de meerjarenbegroting 2012-2015 zal nog een nader onderzoek plaats vinden voor het nieuwe zwembad (zie voorjaarsnota in kort bestek).

MOGELIJKHEDEN EN RISICO'S

Zwembad
In afwachting van bovengenoemd onderzoek dient ook betrokken te worden de exploitatiebudgetten van het huidige zwembad. Vooralsnog worden de huidige budgetten niet aangepast. Bij de programmabegroting 2012 willen we dit opnieuw bezien.

WMO
De huidige budgetten voor huishoudelijke hulp en voor de voorziening gehandicapten zijn vooreerst gehandhaafd. Bij de programmabegroting 2012 willen wij duidelijk hebben middels een onderzoek (second opinion) naar de mogelijkheden om de uitgaven bij te sturen.

WWB
Op basis van het aanvalsplan bijstand 2011-2012 zijn de bijstandslasten vanaf 2013 teruggeraamd naar 850 klanten. Gelet op het huidige aantal klanten ligt in deze ambitie wel een risico. Hiertegenover staat dat we de rijksbijdrage met € 1 miljoen hebben afgeraamd.

Schuldhulpverlening
De extra incidentele rijksvergoeding stopt met ingang van 1 januari 2012. Uitgangspunt is het bestrijden van de overschrijding door het aanscherpen van het beleid.

Veiligheids pijler

De veiligheids pijler omvat het volgende programma:

Programma
Veilig

Veilig

Het programma omvat de zorg voor veiligheid en handhaving.

Programmahouder: Karel Loohuis

Beleidsdocumenten
Drents Veiligheidsplan 2011- 2014
Integraal Veiligheidsplan Hoogeveen 2011 – 2014
Visie Externe Veiligheid Hoogeveen 2010
Herziene aanpak huiselijk geweld Hoogeveen december 2010
Risicobeheersplan Brandweer 2011
Doorontwikkeling Brandweer ZuidWest Drenthe 2010
Beleidsplan Brandweer 2011
De Brandweer overmorgen 2010

WAT SPEELT ER IN HOOGEVEEN?

Algemene doelstelling
In Hoogeveen staat veiligheid hoog op de agenda. Het programma Veilig heeft tot doel dat Hoogeveen een woon-, leef- en werkklimaat heeft waar iedereen zich veilig voelt en waar het veilig is. Veiligheid is een breed onderwerp dat alleen integraal tot zijn recht komt. Het programma Veilig vormt de basis voor de inzet op veiligheid door diverse organisaties die bijdragen aan een veilig Hoogeveen. Voor uitvoering van wetgeving, regionale en interregionale afspraken en het ontwikkelen van informatie gestuurd beleid zijn het regionale en het lokale vierjaren veiligheidsplan de richtinggevende documenten.

Trends en ontwikkelingen
Veiligheidshuis
Het Veiligheidshuis Drenthe, locatie Hoogeveen zal zich verder ontwikkelen binnen de gevonden aansluiting bij het Centrum Jeugd en Gezin en het OGGZ (geestelijke gezondheidszorg). De doorontwikkeling richt zich op het pre-JOT (aanpak overlastgevende jeudggroepen), opstart Justitieel Casusoverleg huiselijk geweld, de pilot “BIJ” (bestuurlijke informatie justitiëlen) en het justitieel Casusoverleg Veelplegers.

RUD / Handhavingsdienst Zuidwest Drenthe
Uit het concept bestuursakkoord 2011-2015 blijkt dat de vorming van RUD’s gaat doorontwikkelen. Rijk, provincies en gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de vorming van effectief opererende omgevings- of regionale uitvoeringsdiensten (RUD). De RUD gaat een takenpakket uitvoeren ten behoeve van de gemeenten en de provincies op het gebied van de milieuhandhaving, -vergunningverlening en -toezicht. Het gaat hierbij om een complex proces van kwaliteitsborging, informatievoorziening, financiën en personeel en organisatie (doordat milieutaken bij deze diensten worden ondergebracht zullen mensen van werkplek of werkgever veranderen). Het Rijk heeft provincies en gemeenten de ruimte gegeven hiervoor met eigen voorstellen te komen.
Voor 1 juni 2011 moeten de provincies, waaronder ook de provincie Drenthe aangeven hoe in Drenthe de RUD-vorming gestalte krijgt.

In Drenthe vinden momenteel zowel ambtelijk als bestuurlijk volop gesprekken plaats tussen provincie, gemeenten en waterschappen om te komen tot het juiste scenario/model. Onze insteek is hierbij om tot drie geografische clusters in Drenthe te komen.

Hoogeveen is in 2010 begonnen met de Handhavingsdienst Zuidwest Drenthe. De Handhavingsdienst Zuidwest Drenthe zal de werkzaamheden voor Hoogeveen uitvoeren op basis van de door het college vastgestelde prioritering op het gebied van bouwen, milieu en APV.

Straatcoach
In 2010 is begonnen met de inzet van een straatcoach voor het verminderen van de jeugdoverlast. De inzet, voortgang en plaats in de organisatie van de straatcoach is onderdeel van de ontwikkeling van het jeugdbeleid. Deel vier van de vier deelopdrachten binnen dit beleid is evaluatie van de functie straatcoach. Uit deze evaluatie zal blijken of de functie blijvend gewenst is.

Brandweer
Doorontwikkeling Brandweer ZuidWest Drenthe en de uitvoering van de Wet op de Veiligheidsregio. De bedrijfsvoering van Brandweer ZuidWest Drenthe laten aansluiten op die van de Hulpverleningsdienst Drenthe om een soepele overgang te bewerkstelligen voor 1 januari 2013.

Speerpunten
Verminderen jeugdoverlast De Weide en Centrum
Jeugdoverlast is van alle tijd en is soms in meer en mindere mate aanwezig. In Hoogeveen kunnen we anno 2011 spreken van drie plaatsen waar overlast wordt ervaren: het centrum, Zuid en De Weide. In 2010 heeft de gemeente een straatcoach aangesteld. De straatcoach richt zich op de overlastgevende groepen binnen de gemeente Hoogeveen. Deze groepen komen in beeld via het door het veiligheidshuis Drenthe geregisseerde pre-JOT overleg. Dit integrale veiligheidsoverleg heeft als doel de overlastgevende jeugdgroepen in beeld te brengen, de problematiek te beschrijven en integraal op te lossen of te verminderen. De straatcoach is een middel dat binnen de plannen van aanpak die voortkomen uit het pre-JOT kan worden ingezet. De veiligheidsinformatie is enerzijds afkomstig vanuit het pre-JOT waar de integrale informatie betreffende de overlast bij elkaar komt en anderzijds vanuit de functie ambtenaar openbare orde en veiligheid (AOV) van de gemeente. Beide functies zitten aan tafel tijdens het pre-JOT, naast de gevestigde veiligheidspartners.
Door ieder overlastprobleem integraal vast te stellen kan er direct een integraal plan van aanpak worden gemaakt, waarin wordt vastgelegd wat iedere partner gaat bijdragen, op welke manier, wanneer, hoe lang en via welke middelen. De regie vanuit de gemeente en de sturing op uitvoering van het plan van aanpak zijn belangrijke onderwerpen binnen het pre-JOT die zullen bijdragen aan het verminderen van de overlast.

Verminderen uitgaansgeweld.
Uitgaansgeweld wordt niet getolereerd. Samen met de veiligheidspartners en de horeca zetten we als gemeente in op het verminderen van het uitgaansgeweld. Hiervoor hebben we diverse middelen beschikbaar zoals centrum/gebiedsverboden, horecaverboden, cameratoezicht, het horecaoverleg en bijvoorbeeld de inzet van horecapolitie. Daarnaast wordt onder regie van de gemeente het Horecaconvenant en de samenwerkingsovereenkomst samengevoegd tot een convenant Veilig Uitgaan 2011-2013. Dit convenant beschrijft taken en verantwoordelijkheden van gemeente, politie, OM en horeca/stichting centrummanagement. Vanuit dit convenant worden de benoemde speerpunten uitgewerkt in concrete (maatwerk)projecten.
De komende jaren zetten we als gemeente in op Informatie-uitwisseling over de zaken die spelen in de horeca op veiligheidsgebied. We stimuleren en (mee)faciliteren deze uitwisseling. Met een afgesloten website regisseert de gemeente de informatie-uitwisseling over ordeverstoorders, gebiedsontzeggingen en collectieve horecaontzeggingen door horeca, gemeente en politie.

Randvoorwaarden
Gemeentelijke regie op het integrale veiligheidsbeleid. De veiligheidspartners dragen bij aan de gestelde veiligheidsdoelen door juiste sturing op het veiligheidsproces vanuit de gemeente.

Een afgewogen, doelbewuste inzet van middelen om de gestelde veiligheidsdoelen te halen.

Risico's
Aanwijzingen/bijsturingen hoger wetgevingsorgaan
Bezuinigingen bij partnerorganisaties

Lopende projecten
Convenant Veilig Uitgaan 2011-2013
Recidive huiselijk geweld
Herijking evenementenvergunningenbeleid
Repressie Jeugd en De Straatcoach
Handhavingsdienst Zuidwest Drenthe
Regionale Uitvoeringsdienst
Doorontwikkeling Veiligheidshuis Drenthe, locatie Hoogeveen
Doorontwikkeling samenwerking Brandweer ZuidWest Drenthe

DOELEN EN BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE KOMENDE VIER JAAR

Doelstelling 1: Veilige woon- en leefomgeving	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we er voor doen in 2012**
Veiligheid bewoners in huis en buurt is vergroot.	Werkwijze huiselijk geweld (HG) vanuit het recidiveproject continueren. Aantal huisverboden vanuit de HG-meldingen uit BVH (politie) verhogen. Regie op huiselijk geweld, aanpak veelplegers, jeugd en nazorg ex-gedetineerden vanuit het veiligheidshuis Drenthe, locatie Hoogeveen in samenwerking met CJG en OGGZ. Handhavingsarrangement laten uitvoeren op basis van vastgestelde prioritering door de Handhavingsdienst Zuidwest Drenthe.
Doelstelling 2: Bevorderen veilig uitgaan	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we er voor doen in 2012**
Het aantal incidenten (horecamutaties) is per 2015 met 10% afgenomen (t.o.v. 2010). In geval van incidenten wordt adequaat gehandeld.	Inzet Horecapolitie, cameratoezicht, centrumverboden en horecaverboden. Gemeente neemt betere regiepositie in door sturing op lokale politiezorg en gemeentelijke handhaving horeca. Strategische sturing via het politieoverleg en horecaoverleg.

	De gemeente zal het Regionaal Informatie en Expertise Centrum(RIEC) ter ondersteuning vragen waar nodig is en BIBOB zal worden toegepast waar kan. Er zullen minimaal twee maatwerkprojecten vanuit het horecaconvenant worden opgestart waarin de gemeente participeert en/of regisseert.
Doelstelling 3: Verminderen jeugdoverlast	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we er voor doen in 2012**
Inwoners ervaren minder overlast van jeugd, het aantal meldingen van jeugdoverlast bij de politie daalt Het totaal aantal jongeren dat deelneemt aan overlastgevende groepen (categorie C, Beke) is in 2015 met 20% gedaald (t.o.v. 2010)	Overlastgevende groepen in kaart brengen door jongerenwerk in samenwerking met politie en straatcoach. Straatcoach informatiegestuurd inzetten. Probleemanalyse van overlastgevende groepen maken in het Pre-JOT (Jongeren Opvang team, gericht op groepsaanpak) en onder regie gemeente. De passende preventieve en repressieve middelen inzetten op de specifiek gemaakte probleemanalyses om de jeugdoverlast De Weide en Centrum te verminderen
Doelstelling 4: Vergroten inspanningen om branden te voorkomen	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we er voor doen in 2012**
Een veiliger samenleving (Community safety) door het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid en mensen bewust maken van wat ze zelf kunnen doen om brand te voorkomen	Inzet op brede communicatie en passende acties in de samenleving vanuit de veiligheidsketen.
Op omgeving en risico afgestemde brandweerorganisatie	Het samenwerkingsverband Brandweer ZuidWest Drenthe doorontwikkelen. De doorontwikkeling richten op aansluiting bij de Hulpverleningsdienst Drenthe zoals verwoord in de Wet op de Veiligheidsregio
Brandweervrijwilligers die branden bestrijden en hulp verlenen moeten voldoen aan nieuwe veranderende competenties op basis van de Wet Kwaliteit Brandweerpersoneel. Daarnaast gaat de brandweer op zoek naar vrijwilligers met andere competenties dan reguliere brandbestrijders. Te denken valt aan 'zorgende competenties' om op wijk- en buurtniveau in een maatschappelijke bredere context te kunnen inzetten.	Realistisch oefenen in oefencentra in Duitsland en Zweden. Het onderdeel opleiden en oefenen draagt zorgt voor de uitvoering van de Wet Kwaliteit Brandweerpersoneel. Brandweer Zuidwest Drenthe gaat in gesprek met HRM om de vraag naar zorgende competenties bij de aanname van nieuwe vrijwilligers vorm te kunnen geven.

EXPLOITATIE

Mutaties ten opzichte van programmabegroting 2011-2014

Product (bedragen x € 1.000) **+ = nadeel en - = voordeel**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lasten				
Openbare orde en veiligheid	32	32	32	32
Totaal lasten	**32**	**32**	**32**	**32**
Baten				
Totaal baten				
Saldo	**32**	**32**	**32**	**32**

Toelichting

Openbare orde en veiligheid
Het budget wordt ingezet voor de personele kosten van de coördinator Veiligheidshuis

INVESTERINGEN

De investeringen zijn opgenomen onder de paragraaf Bedrijfsvoering.

MOGELIJKHEDEN EN RISICO'S

Straatcoach
De bekostiging van de straatcoach vindt in 2011 plaats uit incidentele middelen. Voor 2012 willen we de evaluatie van de straatcoach meenemen in de herijking van het jongerenwerk. Wij komen hier bij de programmabegroting 2012 op terug.

Fundament

De pijler omvat …

Het fundament omvat de volgende programma's:

Programma
Wijken en Dorpen Bestuurt

Wijken en Dorpen

Het programma omvat het beheer van het groene deel van de openbare ruimte, het realiseren en in stand houden van speelvoorzieningen en het geven van directe zeggenschap en verantwoordelijkheid aan bewoners en hun organisaties om op die wijze de kwaliteit van hun woon/leefklimaat te behouden en verbeteren.

Programmahouder: Klaas Smid

Beleidsdocumenten
Beslisdocument fase 1 Wijk- en dorpsgericht werken, visie, missie, doelstellingen (juni 2005)
Beslisdocument fase 2a Wijk- en dorpsgericht werken, Intentieovereenkomst (juni 2006)
Beslisdocument fase 2b Wijk- en dorpsgericht werken, Samenwerkingsovereenkomst (december 2006)
Communicatieplan De Smederijen (september 2007)
Document processtappen Ontwikkelplannen (december 2008)
Groenstructuurvisie (2010)
Buitenspelen in Hoogeveen, uitvoeringsnotitie Speelruimtebeleid 2005

WAT SPEELT ER IN HOOGEVEEN?

Algemene doelstelling
We zetten met dit programma in op het bevorderen en onderhouden van de woon- en leefkwaliteit in wijken en dorpen. We vergroten de invloed van alle (groepen) bewoners en organisaties op wijk- en dorpsniveau, van de fase van planvorming tot en met de uitvoering van wijk- en dorpsplannen. Ook het professionaliseren van de samenwerking binnen en tussen de zes – bij De Smederijen betrokken partnerorganisaties – is een doel.

Daarnaast zet dit programma in op het behouden van de fysieke leefbaarheid op het gebied van het groene deel van de openbare ruimte en de speelvoorzieningen.

Trends en ontwikkelingen

Bestuursakkoord
Het Bestuursakkoord schetst de ontwikkelingen op het gebied van burgerparticipatie: het rijk wil de maatschappelijke krachten en burgerinitiatieven beter benutten. De minister van BiZa zal in overleg treden met gemeenten over een gemeenschappelijke agenda hedendaags burgerschap.

Bestuursakkoord en de Hoogeveensche situatie; fysiek en sociaal
Ook in Hoogeveen zoeken we naar mogelijkheden om meer verantwoordelijkheid bij inwoners en maatschappelijke organisaties te leggen.

In de onlangs gestarte discussie over de vraag of er alternatieve vormen van beheer van het openbaar groen mogelijk zijn kwamen een paar denkrichtingen bij elkaar. Deels denkrichtingen die ingegeven zijn door de strategische conferenties, deels denkrichtingen die binnen de organisatie(s) en in de samenleving aan het ontstaan zijn. De kernwoorden die daarbij spelen: aanwezigheid, herkenbaarheid, vertrouwdheid, directheid en via gebiedsgerichte aanpak het beheer op orde. De goede zaken van bestaande werkwijzen behouden maar daarbinnen ruimte bieden. Ruimte voor de zoektocht die leidt naar een antwoord op de vraag hoe de relatie tussen inwoner en professional zo vorm gegeven kan worden dat niet meer het organisatiebelang voorop staat maar alles erop gericht is om inwoners steeds meer en meer in hun eigen kracht te laten staan.

Dat betekent voor de gemeentelijke organisatie dat er risico's genomen moeten worden. Dat frontlijn medewerkers steeds een belangrijkere rol krijgen. Zij die in de samenleving aanwezig zijn, herkenbaar zijn, kennis van het gebied hebben en de taal van de mensen spreken. En die ervoor kunnen zorgen dat mensen actief gaan meedoen en hun handen uit de mouwen steken op het gebied van het verbeteren van de fysieke omgeving. Maar ook het activeren van mensen die wat voor hun medemens willen betekenen. De daarmee samenhangende veranderingen op welzijnsgebied raken dit programma. Een voorbeeld: de gebiedsregisseurs gaan via initiatiefgroepen stimuleren dat er netwerken komen waarop mensen een beroep kunnen doen (omzien naar elkaar, weten op wie je een beroep kan doen, saamhorigheid vergroten).

De inzet van welzijnswerk zal zich de komende tijd meer gaan richten op de specifieke behoefte in bepaalde gebieden (waar de problemen het grootst zijn) via het vergroten van de zelfredzaamheid. Er op af zodat individuele mensen zichzelf kunnen redden met behulp van vrienden, familie en buurtgenoten (de belangrijkste mensen om hen heen).

Eikenprocessierups
Al enige jaren is de eikenprocessierups in opmars. Voor Hoogeveen kan nu geconcludeerd worden dat deze rups volop aanwezig is en niet teruggedrongen kan worden. Dit houdt in dat vanaf nu rekening gehouden moet worden met de (gezondheids)gevolgen van de aanwezigheid van deze rups.

Speerpunten
Gebiedsgerichte werkwijze ontwikkelen (beheer op orde, aanwezigheid, herkenbaarheid, vertrouwdheid, directheid) waarbij de fysieke en sociale leefbaarheid een impuls krijgen.

Randvoorwaarden
- Goede samenwerking, afstemming en communicatie (intern, tussen organisaties en met inwoners).

Risico's
- In gebieden waar het ontwerp op een hoger onderhoudsniveau dan BOR basis is gerealiseerd, kan door de afnemende financiële middelen, dit hogere niveau niet overal gegarandeerd worden.
- Uit de te ontwikkelen Hoogeveense norm voor speelvoorzieningen kan blijken dat er in wijken en dorpen meer dan wel minder speelvoorzieningen zijn dan de norm aangeeft. De consequenties kunnen op dit moment nog niet worden voorzien. Over de uitkomsten van het onderzoek willen we zorgvuldig communiceren met betrokkenen (zoals via De Smederijen, bewonersgroepen en dergelijke).

Lopende projecten
Smederijen
In 2012 zijn alle 25 Smederij gebieden (woongebieden) aangesloten op de werkwijze van De Smederijen. Er zijn nog twee resterende gebieden (bedrijventerreinen De Wieken en Buitenvaart). In 2012 onderzoeken we of en zo ja hoe, ze aangesloten kunnen worden op de werkwijze van De Smederijen. In 8 van de 25 gebieden loopt naast het korte klap proces ook het lange klap proces.

Oranjebuurt
De woningen zijn opgeknapt door Woonconcept. Rest nog de aanpak van de woonomgeving (straten, groen en openbare voorzieningen).

Multifunctioneel centrum (MFC) /voetbal Tiendeveen
In 2012 is de start van de bouw van het MFC gepland. En start aanleg van het veld in het voorjaar. Het gebouw is dan aan het eind van het jaar opgeleverd, het veld in augustus.

Alles onder voorbehoud van de bestemmingsplanprocedure. In 2013 volgt de aanleg van het buitenterrein rondom het gebouw. Het gebouw is mogelijk energieneutraal, afhankelijk van het rond krijgen van de financiering.

Schoonvelde-Oost
Is afgerond.

Wijkontwikkelingsplan (WOP) Krakeel
In 2012 wordt gestreefd naar een afronding van het centrumgebied in Krakeel, waaronder de bouw van het woonservicegebouw, renovatie en herontwikkeling van het winkelcentrum en de voltooiing van het openbaar gebied.
De projecten van het Sociaal Master Plan worden afgerond of opgenomen in de reguliere werkzaamheden van één van de Smederijpartners, of door de scholen, bibliotheek, Van Boeyen, peuterspeelzaal, consultatiebureau of Icare.

Verzetsbuurt
Het fysieke deel van het wijkverbeterplan nadert de afronding. In juli van dit jaar zal de oplevering plaats vinden behoudens het spelen.
Rondom de Juliana van Stolbergschool wordt een informeel- en formeelspeelterrein aangelegd. Inmiddels heeft het fonds Jantje Beton € 50.000 beschikbaar gesteld voor dit project, naast het beschikbare budget vanuit het project wijkverbeterplan Verzetsbuurt. De verwachting is dat na de vakantie gestart gaat worden met de inrichting van het speelterrein.

Zeeheldenbuurt
De eerste ervaringen met de inzet van de frontlijnmedewerkster zijn positief. Na een evaluatie beoordelen we of deze werkwijze in 2012 verder ingevoerd wordt.

Elim
Is bezig met de verkenningsfase van de lange klap. Na afronding daarvan start het haalbaarheidsonderzoek mogelijk in 2011, maar zeker in 2012.

Pesse
In 2011 is het haalbaarheidsonderzoek gestart. Dit onderzoek zal op onderdelen nog doorlopen in 2012. Op onderdelen hopen we in Pesse in 2012 resultaten te boeken. Dat is op het verder verbeteren van de samenwerking en communicatie in het dorp. (scholen, de sportverenigingen en andere verenigingen en organisaties).

MFC Nieuwlande
De voorbereiding voor het MFC Nieuwlande zit in de ontwerpfase en er wordt gestart met de bestemmingsplanprocedure. Vervolgens is het, als alles volgens plan verloopt, mogelijk om het plan in de loop van dit jaar verder uit te werken naar definitief ontwerp en bestek en de bestemmingsplanprocedure te doorlopen zodat in 2012 gestart kan worden met de bouw, en oplevering in de eerste helft van 2013 plaats kan vinden. Een en ander daarbij is afhankelijk van het verloop van het ontwerpproces en de bestemmingsplanprocedure. Hierbij wordt het voorlopig ontwerp als basis gebruikt om met het dorp in gesprek te gaan over de ontsluiting van het plan, de verkeerstechnische maatregelen in de Johannes Poststraat - Brugstraat om de snelheid te remmen, en over de stedenbouwkundige opzet van het plan en de omgeving.

Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan de beheer en exploitatieconstructie voor het MFC, welke voor start van de bouw in de steigers moet staan.

Tenslotte zijn de mogelijkheden voor een duurzaam, energieneutraal gebouw, samen met het project MFC/ Voetbal Tiendeveen, onderzocht door Bureau Scholenbouwmeester Noord Nederland. Het resultaat hiervan is dat met een bijdrage van maximaal drie ton per MFC een volledig energieneutraal gebouw gerealiseerd kan worden, waarbij deze extra investering per saldo zeer rendabel is over de looptijd van het project. Het college heeft daarom besloten deze bijdragen in deze Voorjaarsnota op te nemen zodat het mogelijk wordt beide gebouwen, conform het klimaat- en milieubeleid, energieneutraal te maken.

DOELEN EN BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE KOMENDE VIER JAAR

Doelstelling 1: Behouden fysieke leefbaarheid op het gebied van groen en speelvoorzieningen.	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Kwaliteitsbehoud binnen BOR-basis. (op onderdelen BOR-laag)	Afronding onderzoek (alternatieve vormen van beheer openbaar groen) in 2012 en mogelijk starten met fase gewijze implementatie. Verbeteren van afstemming via gesprekken ontwerp-realisatie-beheer niveau in het algemeen en binnen concrete projecten.
Voldoen aan de Hoogeveense richtlijn voor speelvoorzieningen.	In 2011 wordt de norm vastgesteld. In 2012 werken we dit verder - in overleg met betrokkenen- uit in beheer- en onderhoudsafspraken.
Doelstelling 2: Participatie bewoners vergroten.	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Het jaarlijks organiseren van het korte-klap-proces in alle door de stuurgroep aangesloten Smederijen met gemiddeld 75 deelnemers per gebied.	Via actieve, persoonlijke benadering van bewoners door gebiedsregisseurs en opbouwwerkers en andere wijkteamleden stimuleren van de deelname aan de korte klap.
Het organiseren van het lange klap proces in alle door de stuurgroep aangewezen gebieden met gemiddeld 50 deelnemers per gebied.	Via actieve, persoonlijke benadering van bewoners door gebiedsregisseurs en opbouwwerkers en andere wijkteamleden stimuleren van de deelname aan de lange klap.
Doelstelling 3: Zelfwerkzaamheid bewoners vergroten	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Ten minste 50% van de korte klap projecten per jaar is met zelfwerkzaamheid tot stand gekomen.	Via actieve, persoonlijke benadering van bewoners door gebiedsregisseurs en opbouwwerkers en andere wijkteamleden stimuleren van bewoners om zelf en samen werkzaamheden uit te voeren in de Smederij projecten.

Doelstelling 4: Sociale cohesie versterken	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Sociale cohesie stimuleren in de zin van omzien naar elkaar, noaberhulp, weten op wie je een beroep kan doen, saamhorigheid vergroten.	Via actieve, persoonlijke benadering van bewoners door gebiedsregisseurs en opbouwwerkers en andere wijkteamleden stimuleren via de initiatiefgroepen tot het vormen van netwerken waarop mensen een beroep kunnen doen.
Eind 2012 zijn alle gebieden aangesloten bij De Smederijen en in alle gebieden is een actieve initiatiefgroep.	In aangesloten Smederijen initiatiefgroepen vernieuwen/ uitbreiden. In onlangs aangesloten Smederijen initiatiefgroepen vormen.

EXPLOITATIE

Mutaties ten opzichte van programmabegroting 2011-2014

Product (bedragen x € 1.000) **+ = nadeel en - = voordeel**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lasten				
Openbaar groen	**10**	**10**	**10**	**10**
Totaal lasten	**10**	**10**	**10**	**10**
Baten				
Totaal baten				
Saldo	**10**	**10**	**10**	**10**

Toelichting

Openbaar groen
Voor het bestrijden van de eikenprocessierups is een structureel budget opgenomen van € 10.000.

INVESTERINGEN

Voor de investeringen zijn onderstaande bedragen opgenomen:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Multifunctioneel centrum Nieuwlande					
2011	1.030.000		1.030.000		
2012	2.048.944	709.000	1.071.944		268.000
2013	2.048.944		2.048.944		
Totaal	5.127.888	709.000	4.150.888	0	268.000
Budget speelvoorzieningen					
2011	100.000		100.000		
2012	100.000		100.000		
2013	100.000		100.000		
2014	100.000		100.000		
2015	100.000		100.000		
Totaal	500.000	0	500.000	0	0
TOTAAL	**5.627.888**	**709.000**	**4.650.888**	**0**	**268.000**

Multifunctioneel centrum Nieuwlande
Het project omvat de nieuwbouw van de maatschappelijke voorzieningen in het dorp (2 scholen, dorpshuis, gymzaal en een peuterspeelzaal). Het budget voor 2011 wordt ingezet voor adviseurskosten en kosten voor grondaankopen. Er wordt vanuit gegaan dat de bouw in de 1e helft van 2012 zal starten.

Budget speelvoorzieningen
Voor speelvoorzieningen is jaarlijks een vast budget van € 100.000 beschikbaar.

Innovatieve investering:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Herstructurering Oranjebuurt					
2012	1.950.000	1.500.000			450.000
2013	50.000				50.000
Totaal	2.000.000	1.500.000	0	0	500.000

Voor meer informatie zie Voorjaarsnota in kort bestek.

MOGELIJKHEDEN EN RISICO'S

Openbaar groen
Voor het onderhoud is voor 2012 geen budget meegenomen voor areaaluitbreiding. Voor de programmabegroting 2012 wordt uitgezocht of er in 2012 areaaluitbreiding (kwantitatief en/of kwalitatief) komt en hiervoor een werkelijk beheerbudget noodzakelijk is.

Buurtwerk algemeen
Het subsidiebudget aan SWW, dat bedoeld is voor personeelkosten (administratieve ondersteuners) is ontoereikend. Er zal onderzoek plaatsvinden naar de oorzaak. Voorlopig niet verhogen bij programmabegroting 2012 komen we hierop terug.

Bestuurt

Het programma omvat de uitgaven van en voor het bestuur en de dienstverleningsactiviteiten in de Gemeentewinkel

Programmahouder: Karel Loohuis

Beleidsdocumenten
Programmasturing in Hoogeveen (2006)
"Zo werkt 't in Hoogeveen", een beschrijving van programmasturing in Hoogeveen (2010)
Niet gemeentelijke producten, maar maatschappelijke doelen (2008)
Dienstverlening: duidelijk doen! Visie Dienstverlening gemeente Hoogeveen 2009 en verder (2008)
Meerjaren ICT plan
Kaders control en interne dienstverlening
Collegeprogramma 2010-2014

WAT SPEELT ER IN HOOGEVEEN?

Algemene doelstelling
Het programma Bestuurt richt zich op de bestuurskracht van de gemeente, op de kwaliteit van het openbaar bestuur. Doel is om gemaakte afspraken inderdaad te realiseren om - mede daardoor – vertrouwen van inwoners en waardering voor de gemeente te krijgen.

Samen met inwoners, ondernemers en organisaties werkt de gemeente aan een sterke toekomst van Hoogeveen. Daarbij is het van belang nieuw evenwicht te vinden tussen de gewijzigde verantwoordelijkheden van de lokale overheid en die van de samenleving. We zijn duidelijk over wie waarover gaat, we zijn uitvoerings- en resultaatgericht en we hebben de ambitie om snel, doelgericht en flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen, opgaven en kansen.

De bestuurskracht is af te meten aan de mate waarin de gemeente erin slaagt de afgesproken prestaties te realiseren. Samenwerking en prioriteit geven aan de uitvoering zijn hierbij belangrijke onderwerpen. Samenwerking met respect voor ieders verantwoordelijkheden en rollen. Samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie, samenwerking tussen gemeente en burgers en samenwerking tussen gemeente en partnerorganisaties. Prioriteit geven aan de uitvoering betekent de uitvoeringsorganisatie goed ontwerpen en vervolgens op orde brengen en op orde houden.

Dat betekent dat de opgave van het programma Bestuurt besloten ligt in de volgende uitdagingen:
- Hoe wordt er vanuit de samenleving gereageerd op onze plannen en op de manier waarop wij de dingen doen?
- Op welke manieren kunnen we de samenleving betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van beleid?
- Welke strategische keuzes maken wij ten aanzien van het verder vorm geven aan de uitvoering van het beleid?

Trends en ontwikkelingen

Bestuurlijk Nederland

De VNG heeft geconstateerd dat de relatie burger-overheid onder druk staat.
Voor veel relaties overheid-burger geldt dat de laatste jaren geleidelijk een perspectiefwisseling heeft plaats gevonden: de politiek heeft lange tijd gevonden dat de overheid voor veel zaken de verantwoordelijkheid op zich diende te nemen, nu is de politieke norm dat burgers zelf verantwoordelijk zijn en is men op zoek naar de beleidsonderdelen waarvoor dat kan worden gerealiseerd. Het is niet meer de vraag of de politiek de verantwoordelijkheid teruglegt bij de burger, het is de vraag is hoe we dit doen.

In hoeverre staat de relatie burger-overheid in onze gemeente onder druk? Wij hebben de laatste jaren veel initiatieven ontplooid om de relatie burger-gemeente te versterken. Denk aan De Smederijen en de eerste stappen om te komen tot een Klant Contact Centrum (KCC). Maar ook aan het CJG/Veiligheidshuis/GGZ, de Wmo, het Werkplein.

Het bestuursakkoord tussen het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) waarin afspraken worden gemaakt over een verdere decentralisatie van taken vanuit het rijk naar vooral de gemeenten, maakt een vervolg hierop noodzakelijk. Vooral als het gaat om Werken naar vermogen, Begeleiding AWBZ, Jeugdzorg, Ruimte, natuur en economie, en Water.

Tegelijkertijd ondervinden onze burgers ook aan den lijve dat de overheid /de gemeente hen op een aantal terreinen minder of anders begint te faciliteren. Denk daarbij bijvoorbeeld aan gezondheidszorg, onderwijs, bejaardenzorg, woningmarkt, openbaar vervoer, leerlingenvervoer. En zij merken dat de relatie overheid-burger onder druk staat, omdat, àls de gemeente de burger (nog) faciliteert, de gemeente daaraan steeds strengere voorwaarden stelt en er steeds vaker toe overgaat de naleving van de voorwaarden tot in het privédomein te controleren op straffe van stopzetting van het faciliteren.

Bestuursakkoord en de interferentie met maatschappelijke ontwikkelingen

Het bestuursakkoord tussen het rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen heeft tot gevolg dat het aantal gemeentelijke taken toeneemt, terwijl de budgetten die het rijk naar de gemeenten overhevelt, vrijwel zeker onvoldoende zullen zijn om de taken volgens de huidige maatstaven uit te voeren. Ook het takenpakket van de provincie verandert en daarmee de rol en de positionering van de provincie ten opzichte van de gemeente. Tegelijkertijd vindt er een uitstroom van medewerkers plaats als gevolg van pensionering en mobiliteit, neemt de krapte op de arbeidsmarkt toe, hebben starters op de arbeidsmarkt andere normen en waarden over werk en loopbaan en veranderen de competenties die we van medewerkers vragen.

Subsidielandschap

In 2013 wordt het Europees subsidiestelsel drastisch gewijzigd. Dat is ook het jaar waarvan wordt verwacht dat de bezuinigingen van het rijk effect krijgen op de bestaande subsidieregelingen waarvan particuliere organisaties en gemeenten gebruik maken.

Speerpunten

Hoogeveen en zijn lokaal bestuur

Raad, college en ambtelijke organisatie dragen elk in hun eigen rol en tegelijkertijd ook in hun onderlinge samenwerking bij aan het bereiken van resultaten. Het programma Bestuurt heeft als aandachtsveld de drie-eenheid die deze “spelers” vormen. Hoe kunnen deze drie spelers elk op zich en in onderlinge relatie bijdragen aan de gemeenschappelijke opgaven? Hoe ga je met elkaar om, wat heb je van elkaar nodig om stappen te kunnen maken?

We hebben dit vormgegeven met het concept van programmasturing. Het bewaken van de toepassing van dit concept is een belangrijke opgave voor het programma Bestuurt.

In dat verband hebben we blijvende aandacht voor collegiaal bestuur, het college als team en voor het scherp houden van de strategische rol van het college. Voor de ambtelijke organisatie richten we ons niet alleen op concurrerende arbeidsvoorwaarden. Betrokkenheid van medewerkers wordt gevoed door een gezond werkklimaat. Een klimaat waarbinnen medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen, waarbinnen vertrouwen en waardering aanwezig is en waarbinnen resultaten behalen en samenwerking met collega's en partners een groot goed is. Wat betreft de raad willen we het presidium en de griffie vragen met ons mee te denken en na te denken over het aandeel dat zij kunnen leveren in het versterken van de samenwerking.

Hoogeveen en zijn burgers
De gemeente is er voor zijn burgers. Het college geeft daarom prioriteit aan een goed georganiseerde uitvoering van het beleid, een goed georganiseerde dienstverlening en de daarvoor noodzakelijke digitale ondersteuning.
In het bijzonder hecht het college aan:

- de relatie met burgers door middel van dienstverlening. Conform het collegeprogramma is en blijft de uitvoering van het kwaliteitshandvest dienstverlening, inclusief het daarbij behorende digitaliseringstraject een speerpunt.
- de relatie met burgers in gebieden met betrekking tot hun woon- en leefklimaat. Met De Smederijen hebben we hiervoor een vorm gevonden waarin we met behulp van partnerschap proberen de doelstellingen van alle partners te realiseren. De vraag waarvoor we ons gesteld zien, is of de ontwikkelingen bij de partners een herbezinning op de invulling van en de prioritering binnen gebiedsgericht werken en partnerschap noodzakelijk maken. Onze uitgangspunten voor partnerschap binnen onze gemeente blijven daarbij gehandhaafd: lokale verankering, niet-bureaucratisch, dicht bij de betrokkenen
- de relatie met burgers rond taakvelden, zoals zorg, de jeugd. Deze relatie wordt in de komende tijd op een andere manier ingekaderd (Bestuursakkoord). Vooral geldt dit voor Werken naar Vermogen, Begeleiding AWBZ en Jeugdzorg. Dit heeft gevolgen voor de manier waarop wij nu omgaan met het CJG/Veiligheidshuis/GGZ, de uitvoering van de Wmo, en hoe wij met het Werkplein onze relatie met het UWV vorm hebben gegeven. De uitdaging ligt hier vooral op hoe we rijksbeleid omzetten in doeltreffend, doelmatig en geaccepteerd lokaal beleid en koppelen aan een lokale of regionale uitvoering. De centrale vraag hierbij is: hoe zorgen we ervoor dat we de betreffende burgers daadwerkelijk helpen en dat zij de eigen inzet die wij steeds meer van hen zullen vragen, redelijk en reëel vinden?

Hoogeveen en zijn partners
Bij de samenwerking tussen het lokaal bestuur en de partnerorganisatie gaat het om:

- organisaties die in Hoogeveen werkzaam zijn (bijvoorbeeld corporaties, politie, SWW, ondernemersverenigingen, stichting centrummanagement). Hier zal het accent liggen op het zoeken naar een doorontwikkeling van de invulling en de organisatie van de samenwerking
- partners in de regio. We nemen op dit moment deel aan 11 samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld ROL, Brandweer Zuidwest Drenthe, Veiligheidsregio. Hierin past ook het bijdragen aan het tot stand komen van de Zuid-as. We blijven open staan voor samenwerking en ons uitgangspunt daarbij blijft dat samenwerking een meerwaarde moet hebben voor alle betrokkenen.

We onderkennen de noodzaak dat de gemeente in toenemende mate samen met partneroverheden, partnerinstanties en burgers aan maatschappelijke opgaven moet werken om resultaten te kunnen behalen.

We beseffen tegelijkertijd dat, om de beste garantie te hebben voor het bereiken van resultaat, voor elke opgave dient te worden gezocht naar de daarvoor meest geëigende combinatie van partners en de daarvoor meest geëigende vorm en toerusting van samenwerking.
De valkuil is een lappendeken van structuren en bedrijfsmatige systemen die de bestuurskracht onder druk zetten, waardoor de positie van de burger wordt verzwakt. Daarom is een strategische oriëntatie op samenwerking van belang, mede in het licht van het bestuursakkoord.

Randvoorwaarden

- De bedrijfsvoering is op orde, zodat het primair proces optimaal wordt ondersteund. In de komende jaren geven we prioriteit aan digitalisering en informatisering (vooral gekoppeld aan dienstverlening), HRM en de controlfunctie. Daarbij hebben we tevens aandacht voor hun onderlinge wisselwerking en voor de samenhang van deze prioriteiten met onze strategische oriëntatie op samenwerking en uitvoering. Dit wordt verder uitgewerkt in de paragraaf bedrijfsvoering
- De gemeente geeft de burgers bij de voorbereiding, uitvoering, monitoring en evaluatie van beleid ruimte om hun betrokkenheid bij hun woon- en leefwereld vorm en inhoud te geven.

Risico's

De risico's voor de komende jaren hebben wij in kaart gebracht. Het grootste risico is dat wij in de komende jaren meer met onszelf bezig zijn dan met de samenleving. Dit komt, omdat onze aandacht nodig is op een aantal terreinen tegelijkertijd:

- Het bestuursakkoord tussen rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. Onderdeel daarvan is de decentralisatie van taken naar de gemeenten. De vraag is of het rijk ons daarvoor voldoende budget geeft. Wat betekent dit voor de burgers en voor de gemeentelijke organisatie? Schrijft het rijk de taken en de wijze van uitvoering ervan ons straks gedetailleerd voor (verplicht onderbrengen van onderdelen van de bedrijfsvoering in shared servicecentra of van onderdelen van de uitvoering van gemeentelijke taken in gezamenlijke uitvoeringsdiensten naar analogie van de RUD's) of is er sprake van (enige) beleidsvrijheid voor ons? Is samenwerking met andere gemeenten een oplossing? En hoe doen we dat dan, mede met het oog op onze uitgangspunten voor partnerschap (lokale verankering, niet-bureaucratisch, dicht bij de betrokkenen)?
- Wij moeten waarschijnlijk met minder en met andere medewerkers ons "gewone werk" blijven doen, onze taken vernieuwen en nieuwe taken oppakken. We hebben te maken met het vertrek van de geboortegolf, met een lager personeelsbudget en met nieuwe medewerkers die anders in hun werk staan dan de groep die de organisatie verlaat. Wat betekent dit bijvoorbeeld voor de organisatie van het werk, voor de aansturing, voor onze werkprocessen en voor de aspecten van het werk die medewerkers motiveren? Voor het aantal taken dat wij uitvoeren en voor de kwaliteit waarmee we dat doen? Hoe betrekken we de raad en de samenleving bij de dilemma's die het stellen van prioriteiten met zich meebrengt? Hoe borgen wij onze uitgangspunten voor partnerschap daarbij? En hoe doen wij dit allemaal in samenhang met de wat de uitvoering van het bestuursakkoord met zich meebrengt?

In het programma Bestuurt en in verschillende andere programma's, en in de paragraaf Bedrijfsvoering geven wij aan hoe wij onze organisatie toerusten om met deze risico's om te kunnen gaan.

De kern van onze benadering is tweeërlei:

- Flexibilisering: wij zoeken niet voor elke uitdaging een alles omvattende oplossing, maar wij rusten onze organisatie zo toe dat we in staat zijn om voortdurend op een adequate wijze om te gaan met steeds wisselende uitdagingen.
- Standaardisering: er zijn werkprocessen die zich lenen voor een gestandaardiseerde aanpak. Wij zijn daar alert op en standaardiseren waar mogelijk.

Lopende projecten

- Ondersteuning college (project unit Marketing & Communicatie Bestuurssecretariaat, M&CB)
- Informatisering
- Ruimte rond regels
- HRM beleidsplan
- Kwaliteitshandvest dienstverlening (KCC en E-dienstverlening)

DOELEN EN BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE KOMENDE VIER JAAR

Doelstelling 1: Nieuw evenwicht brengen tussen eigen verantwoordelijkheid en die van de gemeente	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Voor raad, college, gemeentelijke organisatie en burgers is eind 2014 gebiedsgericht werken een geaccepteerde manier van met elkaar samenwerken om op gebiedsniveau doelen ter bevordering van het leefklimaat te formuleren en te realiseren.	Zie programma W&D

Doelstelling 2: 'Mijn Hoogeveen zegt wat ze doet en doet wat ze zegt', en de andere kernwaarden uit de visie dienstverlening	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Het KCC (Klant Contact Centrum) kan op termijn 80% van alle klantcontacten afhandelen.	In 2012 werken KCC-medewerkers van de gemeente Hoogeveen met een centrale kennisbank (Antwoord© Portaal). De medewerkers van het KCC gaan via alle drie de kanalen steeds meer algemene klantvragen direct in één keer goed afhandelen. Ook registreren de KCC-medewerkers alle eerste contactmomenten. In 2012 werkt de gemeente Hoogeveen – voor wat betreft een aantal producten en diensten- zaakgericht. In het zogenaamde zaaksysteem worden aanvragen en meldingen (zaken) geregistreerd en doorgezet naar de juiste behandelaar. De behandelaar kan de betreffende zaak vervolgens afhandelen in zijn eigen backofficesysteem of (als dat handiger is) in het zaaksysteem zelf. Via het zaaksysteem wordt de status doorgegeven van de voortgang.
Ons streven is een optimale economische bedrijfsomgeving. Onderdeel daarvan is onze dienstverlening aan de ondernemers	In de programmabegroting 2012-2015 benoemen we de activiteiten waarmee we hieraan vorm willen geven, concreet. Daartoe zijn we nu met de ondernemers in gesprek om onze dienstverlening, binnen onze mogelijkheden, nog beter af te stemmen op hun wensen en behoeften.
Het programma modernisering GBA (mGBA) maakt de huidige GBA gereed voor de toekomst. In de vorm van de nieuwe Basisregistratie Personen (BRP) draagt deze bij aan de dienstverlening aan burgers, bedrijven en overheidsorganisaties en maakt deel uit van het stelsel van basisregistraties.	Op 1 april 2012 is een "keuze en beleidsfase" afgerond, waarin we een voorbereidingsproject uitvoeren met ondersteuning vanuit KING. Dan hebben we ook zicht op het vervolgtraject en de daarvoor noodzakelijke middelen.

Doelstelling 3: Terugdringen van de administratieve lastendruk bij burgers, ondernemers en organisaties	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Aantoonbare lastendrukvermindering voor eigen organisatie en voor de klant.	In de periode 2012-2015 wordt de 'Lean' werkmethode in de organisatie verder ingevoerd. Zo gaan we in 2012 o.a. aan 65+ ers een ambtshalve bijdrage activiteitenfonds verstrekken en gaan we over tot ambtshalve verstrekking van de regeling bijkomende studiekosten voor onze bijstandsklanten.
Doelstelling 4: Verbetering relatie op bestuurlijk niveau met strategische partners	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Toename in het aantal netwerkorganisaties waarin we participeren.	In de programmabegroting benoemen we onze activiteiten voor de periode 2012-2015 concreet. We zijn nu bezig, mede op basis van het bestuursakkoord, een plan op te stellen voor het verbeteren van onze relatie op bestuurlijk niveau met onze strategische partners.
Doelstelling 5: Inspelen op mogelijkheden voor regionale samenwerking	
Wat willen we bereiken	**Wat gaan we ervoor doen in 2012**
Concrete samenwerkingsrelaties met andere organisaties.	In de programmabegroting benoemen we onze activiteiten voor de periode 2012-2015 concreet. We zijn nu bezig, mede op basis van het bestuursakkoord, een plan op te stellen voor het aangaan van concrete samenwerkingsrelaties met andere organisaties.

EXPLOITATIE

Mutaties ten opzichte van programmabegroting 2011-2014

Product (bedragen x € 1.000) **+ = nadeel en - = voordeel**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lasten				
Totaal lasten				
Baten				
Baten secretarieleges burgerzaken	16	16	16	16
Totaal baten	**16**	**16**	**16**	**16**
Saldo	**16**	**16**	**16**	**16**

Toelichting

Baten secretarieleges burgerzaken

Op basis van werkelijke cijfers en doordat veel vergunningen meldingen zijn geworden, moet de opbrengst leges gebruiksvergunningen naar beneden worden bijgesteld.

INVESTERINGEN

Voor de investeringen zijn onderstaande bedragen opgenomen:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Digitalisering dienstverlening					
2011	800.000		800.000		
2012	380.000		380.000		
2013	400.000		400.000		
2014	365.000		365.000		
2015	400.000		400.000		
Totaal	2.345.000	0	2.345.000	0	0
Evenementenzuilen					
2011	23.438	0	23.438	0	0
Totaal Investeringen Bestuurt	**2.368.438**	**0**	**2.368.438**	**0**	**0**

Digitalisering dienstverlening
Het budget digitalisering dienstverlening wordt ingezet voor verschillende ICT-projecten.

Evenementenzuilen
Het budget voor evenementenzuilen betreft een restantkrediet uit 2010. De evenementenzuilen zijn in 2010 al geplaatst, dit budget is voor nakomende kosten in 2011 ingezet.

Bedrijfsvoering

Hier wordt ingegaan op de organisatie en de laatste ontwikkelingen.

Programmahouder: Karel Loohuis

Organisatie ontwikkelingen
De gemeente Hoogeveen wil een slagvaardige en lenige organisatie zijn die in staat is om in te spelen op veranderingen in de omgeving en vragen uit de samenleving. Het slagvaardig en lenig willen zijn is noodzakelijk omdat de organisatie zich in een onzekere omgeving met onvoorspelbare factoren bevindt. Bezuinigingen, veranderende en nieuwe taken stellen eisen aan en hebben impact op de organisatie.
Wat precies de uitkomst van het bestuursakkoord ook is, duidelijk is wel dat er een aantal decentralisaties zullen gaan plaatsvinden. Er zullen andere en nieuwe samenwerkingsvormen met gemeenten en andere overheden ontstaan. (Denk hierbij aan Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD), Werkplein, Centrum Jeugd en Gezien (CJG) etc.) Innovatieve werkwijzen zijn noodzakelijk in relatie tot doelgroepen en partnerorganisaties. De versterking van de frontlinie zal voortgezet moeten worden.
De omvang van de bezuinigingstaakstelling vraagt om een ander perspectief op rol en positie van de gemeente en dus van de organisatie. We richten ons op een langere termijn oplossing waardoor met minder middelen minimaal dezelfde of betere maatschappelijke presentaties worden gerealiseerd. De focus op efficiency en innovatie.
Naast de omgeving zijn er ook interne ontwikkelingen in de organisatie. De structuur van de organisatie is in 2010 aangepast als voorwaardenscheppend voor meer interne samenwerking, samenhang en een verbetering van de kwaliteit. Samen met de interne en externe arbeidsmarktontwikkelingen ligt ook hier een aandachtspunt.
Een aantal stappen hebben we al gezet: clustervorming, programmasturing en een heldere beleids- en bedrijfssturing. Ook hebben we inmiddels de Brandweer en de Handhaving geregionaliseerd. Maar we gaan verder met doorontwikkelen om de noodzakelijke strategische keuzes ook daadwerkelijk om te zetten in realisatie opdat onze realisatiekracht sterk blijft.

Efficiency en innovatie
Het is zal een opgave zijn om, creatieve en andere aanpakken te bedenken dan die nu al bestaan. Om hier te komen moeten we de bestaande toedeling van de lumpsum los laten en zoeken naar een nieuwe systematiek van personele inzet.
Dit vraagt om:
- het definiëren van de gewenste situatie van daaruit kijken hoe daar te komen;
- denken in termen van oplossingen
- beleggen van de verantwoordelijkheid voor risico's op een niveau waar dit zich gedragen kan worden
- eigenaarschap; niet de vraag of het moet, maar hoe het gedaan kan worden
- participatie van medewerkers in het proces en gebruik maken van de inhoudelijke kennis die bij de medewerkers aanwezig is;

Door bezuinigingen is er een tijd lang minder ruimte om nieuwe mensen aan te nemen terwijl door uitstroom van ouderen veel ervaring en deskundigheid wegvloeit uit de organisatie. Tot 2020 kunnen 164 medewerkers uitstromen op basis van de huidige pensioenregelingen.

We streven er naar om gedwongen ontslagen te voorkomen en budgetruimte te zoeken via de natuurlijke uitstroom en vermindering tijdelijke inhuur.
Per cluster wordt vervolgens ingezet op d e ontwikkeling van maatregelen die bijdragen aan de taakstelling. De aanpak kenmerkt zich door twee invalshoeken. Een tijdelijke aanpak voor 2011 en de ontwikkeling van slimme, vernieuwende methoden die zowel tot structurele bezuinigingen leiden als tot een beter presterende organisatie.
Op dit moment brengen alle clustermanagers in beeld welke maatregelen zij treffen om aan de bezuinigingsopdracht (€352.000) denken te gaan voldoen.
Die maatregelen kunnen zijn:

- Stuurbare functies; inhuur en tijdelijke dienstverbanden
- Niet invullen van vacatures
- Bevordering uitstroom van ouderen
- Actieve loopbaan acties
- Inverdienmogelijkheden via projecten en samenwerking etc.

Voor het cluster Strategie Beleid en Projecten (SBP) is dit gekoppeld aan het aantal programma's, het soort projecten en de samenwerking tussen organisaties. Het cluster Realisatie en Beheer (R&B) legt de focus op procesoptimalisatie en inverdienmogelijkheden. Bij het cluster Dienstverlening en Handhaving (D&H) zal het verbeteren van werkprocessen, naast de verandering van de dienstverlening centraal staan. Het cluster Bestuur- en Managementondersteuning (BMO) zal zich richten op de verlaging van de overhead door te onderzoeken welke taken kunnen verminderen of slimmer worden opgepakt.

Arbeidsmarktontwikkelingen
De bezuinigingen enerzijds en de vergrijzing en ontgroening van de (interne) arbeidsmarkt anderszins zorgen er voor dat de gemeente Hoogeveen moet investeren in aantrekkelijk werkgeverschap. Het is zaak om over kwalitatief goede medewerkers te blijven beschikken. De uitdaging is om de juiste medewerkers die al binnen zijn aan je te blijven binden en extern de juiste mensen aan te trekken om aan de doelstellingen van de organisatie te kunnen blijven voldoen. Daarnaast gaat er ook een overduidelijk motiverend effect uit richting de zittende medewerkers als we goed werkgeverschap betrachten. De kracht van de gemeente zit niet zozeer in de arbeidsvoorwaarden maar in het soort werk dat bij de gemeente wordt gedaan en het arbeidsklimaat.

ICT
Digitalisering en Dienstverlening
De visie op Dienstverlening (Duidelijk Doen!) en de landelijke kaders (wet- en regelgeving, Antwoord© en het Nationaal Uitvoeringsprogramma (NUP)) vormen de belangrijkste kaders voor informatievoorziening/ICT voor de komende jaren.

Om de dienstverlening (en ook de digitale vorm e(lectronische) -dienstverlening) en het klantcontactcentrum (KCC) volwaardig te kunnen neerzetten, is een goede inrichting van de digitale voorkant (het digitaal loket en de website), midoffice en gegevenshuishouding randvoorwaardelijk.

De focus ligt voor de dienstverlening onder andere op het doorontwikkelen van het KCC, het digitaal loket, zaakgericht werken en administratieve lastenverlichting. De focus voor informatievoorziening/ICT ligt vooral in de doorontwikkeling van de e-architectuur, de inrichting van een zaaksysteem, de uitbreiding van het centraal gegevensmagazijn en de realisatie en aansluiting op de basisregistraties. De komende jaren wordt nog een behoorlijk aantal basisregistraties verwacht (waaronder de Basisregistratie Grootschalige Topografie, Registratie Niet Ingezetenen en het Nieuw Handelsregister).

Vanuit diverse projecten wordt onder de noemer "Digitaal Werken" al enige tijd gestuurd op procesgericht werken, procesoptimalisatie en het digitaal maken van processen. Vanuit het cluster Dienstverlening wordt nu zwaarder ingezet op het LEAN-maken van processen, een belangrijke stap/voorwaarde voor het optimaal digitaliseren van een proces. Ook bij de interne bedrijfsvoering wordt nadrukkelijk gekeken naar de mogelijkheden van digitalisering.

Daarnaast hebben diverse ontwikkelingen direct of indirect impact op informatievoorziening/ICT: De decentralisatie taken naar gemeenten, regionalisering, het redesign van het UWV WERKbedrijf, de toenemende afhankelijkheid informatiesystemen, de toenemende complexiteit informatiesystemen, het anytime-anywhere beschikbaar hebben van informatie, de digitaal ingestelde Ambtenaar 2.0 en Het Nieuwe Werken.

Om de (e)dienstverlening als strategisch speerpunt ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren én om de bovenstaande ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden, zijn in deze voorjaarsnota voor de komende vier jaren de middelen gehandhaafd. Juist door te investeren in procesoptimalisatie en informatievoorziening/ICT wordt het mogelijk de komende jaren tegen "minder meerkosten" goede dienstverlening te blijven bieden.

INVESTERINGEN

Voor de investeringen zijn onderstaande bedragen opgenomen:

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
Warmte- koude opslag	441.079		281.079		160.000
2011	441.079	0	281.079	0	160.000
Totaal Bedrijfsvoering	**441.079**	**0**	**281.079**	**0**	**160.000**

Innovatieve investeringen:

Omschrijving/Jaar	2011	2012	2013	2014	2015
Vervanging bedrijfsmiddelen tractie	174.000	380.000	380.000	380.000	586.000
Vervanging bedrijfsmiddelen veiligheid	478.936	250.000	250.000	250.000	250.000
Vervanging bedrijfsmiddelen automatisering	366.400	422.800	323.800	136.350	395.200
Totaal Vervangingsinvesteringen	1.019.336	1.052.800	953.800	766.350	1.231.200

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht omvat de algemene dekkingsmiddelen die vrij besteedbaar zijn. De niet vrij aanwendbare heffingen zijn, evenals de ontvangsten van de specifieke uitkeringen, in de programma's verantwoord onder de baten.

Programmahouder: Anno Wietze Hiemstra

EXPLOITATIE

Het vertrekpunt voor de exploitatie
We beginnen met de samenvatting van de cijfers van de programmabegroting 2011-2015. Op die manier laten we zien tegen welke achtergrond de financiën, zoals verwoord onder "Voorjaarsnota in kort bestek", moeten worden gelezen.

Omschrijving	2011	2012	2013	2014
Programma's				
*** Ontwikkelt	3.182.000	7.928.000	1.183.000	2.230.000
*** Duurzaamheid en mobiliteit	6.428.000	6.015.000	5.939.000	6.104.000
*** Ondernemen en werken	5.926.000	3.941.000	3.369.000	3.338.000
*** Meedoen	26.457.000	25.988.000	24.780.000	24.772.000
*** Talentontwikkeling	17.990.000	17.837.000	16.604.000	16.714.000
*** Veilig	5.131.000	4.965.000	4.911.000	4.785.000
*** Bestuurt	5.047.000	4.879.000	4.748.000	4.610.000
*** Wijken en Dorpen	7.022.000	6.857.000	6.708.000	6.676.000
Totaal programma's	**77.183.000**	**78.410.000**	**68.242.000**	**69.229.000**
Algemene dekkingsmiddelen	-69.050.000	-67.659.000	-66.208.000	-65.922.000
Resultaat voor bestemming	8.133.000	10.751.000	2.034.000	3.307.000
Mutaties in reserve	-8.278.000	-10.697.000	-1.677.000	-2.916.000
Eindstand programmabegroting 2011-2014	-145.000	54.000	357.000	391.000
Mutatie Algemene Reserve	145.000	-54.000		
Vertrekpunt voorjaarsnota 2012	-	-	**-357.000**	**-391.000**

Financiering
Vanuit de raad is gevraagd om nader inzicht in de schuldpositie.De langlopende schuld was eind 2010 € 95 miljoen. In april 2011 hebben we een langlopende geldlening van € 15 miljoen aangetrokken, deels voor de investeringen over 2011 en deels voor de aflossing van langlopende schulden. Aan langlopende schuld denken we eind 2011 uit te komen op
€ 100 miljoen omdat we ook financieren met kasgeldleningen en rekening-courant gelden. We lossen dus 10 miljoen aan langlopende schuld af.

We kunnen ons afvragen, wat de gewenste hoogte van onze gemeentelijke schuld is. Hierover zijn geen of nauwelijks wetenschappelijke publicaties van. De schuld is eenvoudig te bepalen, maar er is geen regelgeving hoe hoog de schuld mag zijn. De Gemeentewet regelt dat de raad erop toe ziet dat de begroting in evenwicht is en de meerjarenraming een duurzaam evenwicht vertoont.

Enig houvast kunnen we nog ontlenen aan enkele kengetallen;

- *Debt-ratio*
  Dit kengetal drukt uit in hoeverre het totale bezit op de balans is belast met schulden. In 2010 is de debt-ratio 71%, m.a.w. het bezit (activa) is voor 71% belast met schulden. 29% is dus afbetaald (= solvabiliteitsratio).
  Een vergelijking met andere gemeenten is moeilijk te maken vanwege de beleidsvrijheden die de gemeenten hebben als het gaat om waarderen en activeren van hun bezit op de balans.
- *Kengetal netto schuld als aandeel van de exploitatie*
  De schuld als aandeel van de exploitatie geeft een indicatie van de druk van de rentelasten op de exploitatie en het investeringsvolume. Voor de omvang van de exploitatie wordt uitgegaan van de inkomsten exclusief inzet reserves. In 2010 is de netto schuld als aandeel van de exploitatie 73%. Voor alle Nederlandse gemeenten was het gemiddelde percentage op 31 december 2009 met 87%.

Heffingen

Ter informatie geven we hieronder ook nog een inzicht in de opbrengsten van de verschillende heffingen uit de programmabegroting 2011-2015

Programma	Naam heffing	2009	2010	2011
		Bedragen x € 1.000		
Ontwikkelt	Begraafrechten	514	730	834
	Leges planologische procedures	10	10	10
	Leges bouwvergunningen	1.843	1.429	1.453
Duurzaamheid & Mobiliteit	Leges Telecommunicatiewet	22	46	46
	Parkeerbelastingen	2.278	2.484	2.620
	Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	5.913	6.176	6.182
	Rioolrecht	4.154	4.490	4.217
	Milieuleges	2	2	2
Ondernemen & Werken	Marktgelden	64	65	65
Meedoen	Entree zwembaden	580	589	589
	Verhuur sporthallen en gymlokalen	210	345	353
	Verhuur sportterreinen	100	153	163
Bestuurt	Leges Burgerzaken	888	916	916
Wijken en Dorpen	Leges openluchtrecreatie/kapvergunning	1	1	1
Bedrijfsvoering	Leges Interne Zaken	12	12	12
		16.591	17.448	17.463
Algemeen dekkingsmiddel	OZB	8.256	8.440	8.597
	Precariobelasting	78	79	79
	Toeristenbelasting	43	43	44
		8.377	8.562	8.720
	Algeheel totaal	**24.968**	**26.010**	**26.183**

Mutaties ten opzichte van programmabegroting 2011-2014

Product (bedragen x € 1.000) **+ = nadeel en - = voordeel**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Lasten				
Totaal lasten				
Baten				
Algemene uitkering gemeentefonds	-300	-300	-300	-300
Toeristenbelasting	-25	-25	-25	-25
Mutaties reserves	-272			
Totaal baten	**-597**	**-325**	**-325**	**-325**
Saldo	**-597**	**-325**	**-325**	**-325**

Toelichting

Algemene uitkering gemeentefonds
Doordat er eenheden zijn veranderd kan de basisuitkering met € 300.000 worden verhoogd.

Toeristenbelasting
Op basis van de werkelijke cijfers afgelopen jaar kan de opbrengst naar boven worden bijgesteld met € 25.000.

Mutaties reserves
Betreft onttrekking ten laste van de reserve structuurvisie ten behoeve van actualisatie van bestemmingsplannen.

BIJLAGEN

A. Totaaloverzicht herijking Exploitatie

Gemeente Hoogeveen

B. Overzicht Investeringen

In deze bijlage zijn alle investeringen met de daarbij horende dekkingsmiddelen opgenomen.

Geplande investeringen 2011

Omschrijving	Restant budget uit 2010	Raming 2011	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
ONTWIKKELT								
Stadscentrum Zuidoost hoek	-519.000	3.468.539	2.949.539	519.000		349.539		2.600.000
Budget begraafplaatsen	207.000	293.000	500.000			500.000		
Herinrichting Dekkerplein	99.000		99.000			99.000		
Projecten Oude Diep	63.000		63.000	63.000				
TOTAAL ONTWIKKELT	**-150.000**	**3.761.539**	**3.611.539**	**582.000**	**0**	**948.539**	**0**	**2.600.000**
DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT								
Infrastructurele verkeersmaatregelen Zuidwoldigerweg-Schutstraat-Griendtsveenweg	13.000	487.000	500.000			250.000		250.000
Algemeen budget asfaltprogramma	295.000	1.100.000	1.395.000			1.395.000		
Budget rioleringswerkzaamheden	326.000	1.108.600	1.434.600				1.108.600	
Haltes openbaar vervoer gehandicapten	-224.000	270.000	46.000			22.500		23.500
Fietspad Coevorderstraatweg	712.000		712.000			337.000		375.000
Fietspad Zwartschaap	176.000		176.000					176.000
Fietsroute Pesserstraat incl. spoorwegovergang	702.000		702.000			277.005		424.995
Aanpassing Riegshoogtendijk/Krakeelsedijk	19.000		19.000			19.000		
Vervanging Haarwegbrug Tiendeveen	106.000		106.000		106.000			
Kern Elim	6.000		6.000			6.000		
Kern Nieuweroord	1.000		1.000			1.000		
Bijdrage in veilige oversteek N 48 klaverblad richting. Ommen		200.000	200.000			200.000		
Ondergrondse containers 2e fase (uit exploitatie reiniging)		170.000	170.000					170.000

Omschrijving	Restant budget uit 2010	Raming 2011	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
TOTAAL DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT	**2.132.000**	**3.335.600**	**5.467.600**		**106.000**	**2.507.505**	**1.108.600**	**1.419.495**
ONDERNEMEN EN WERKEN								
Revitalisering de Wieken, fase 2a		1.640.000	1.640.000					1.640.000
Revitalisering de Wieken, fase 2b		5.000.000	5.000.000	1.070.000			430.000	3.500.000
TOTAAL ONDERNEMEN EN WERKEN		**6.640.000**	**6.640.000**	**1.070.000**			**430.000**	**5.140.000**
MEEDOEN								
Bentinckspark	20.000	2.380.000	2.400.000	2.400.000				
TOTAAL MEEDOEN	**20.000**	**2.380.000**	**2.400.000**	**2.400.000**				
TALENTONTWIKKELING								
Budget integraal accommodatiebeleid								
MFC Tiendeveen	52.990	250.000	302.990		21.250	281.740		
Frisse scholen	240.000	50.000	290.000			290.000		
Voorbereiding MFC Wolfsbos		5.000	5.000			5.000		
Voorbereiding MF Centrum-Oost		5.000	5.000			5.000		
Voorbereiding MFC Centrum-West		5.000	5.000			5.000		
Evangelische basisschool		295.000	295.000			295.000		
Ontmoetingsruimte het Anker		62.500	62.500			62.500		
BS 't Kofschip, extra inrichting		25.645	25.645			25.645		
BS de Schuthoek, extra inrichting		12.822	12.822			12.822		
BS Eben-Haëzer, extra inrichting		12.822	12.822			12.822		
BS Het Mozaïek (loc. Nieuw Moscou)		100.000	100.000			100.000		
T. Brandsma, extra ruimte + inrichting		86.519	86.519			86.519		
Sportzaal Booyenverlaat		150.000	150.000			150.000		
Sporthal de Brug		35.000	35.000			35.000		
Voorbereiding speciaal basisonderwijs		5.000	5.000			5.000		
Voorbereiding MFC Pesse		35.000	35.000			35.000		
TOTAAL TALENTONTWIKKELING	**292.990**	**1.135.308**	**1.428.298**	**0**	**21.250**	**1.407.048**	**0**	**0**

Omschrijving	Restant budget uit 2010	Raming 2011	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
BESTUURT								
Digitalisering dienstverlening	420.000	380.000	800.000			800.000		
Evenementenzuilen	23.438		23.438	0	0	23.438	0	0
TOTAAL BESTUURT	**443.438**	**380.000**	**823.438**	**0**	**0**	**823.438**	**0**	**0**
WIJKEN EN DORPEN								
Multifunctioneel centrum Nieuwlande	750.887	279.113	1.030.000			1.030.000		
Budget speelvoorzieningen		100.000	100.000			100.000		
TOTAAL WIJKEN EN DORPEN	**750.887**	**379.113**	**1.130.000**	**0**	**0**	**1.130.000**	**0**	**0**
BEDRIJFSVOERING								
Warmte- koude opslag	441.079	0	441.079	0	0	281.079	0	160.000
TOTAAL BEDRIJFSVOERING	**441.079**	**0**	**441.079**	**0**	**0**	**281.079**	**0**	**160.000**
EINDTOTAAL INVESTERINGEN 2011 EXCL. GREX	**3.930.394**	**18.011.560**	**21.941.954**	**4.052.000**	**127.250**	**7.097.609**	**1.538.600**	**8.319.495**

Geplande investeringen 2012

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
ONTWIKKELT						
Stadscentrum Zuidoost hoek	7.249.777	4.609.777		2.140.000		500.000
Budget begraafplaatsen	639.740			639.740		
TOTAAL ONTWIKKELT	**7.889.517**	**4.609.777**		**2.779.740**		**500.000**
DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT						
Infrastructurele verkeersmaatregelen Zuidwoldigerweg-Schutstraat-Griendtsveenweg	3.080.000			1.540.000		1.540.000
Algemeen budget asfaltprogramma	2.500.000			2.500.000		
Budget rioleringswerkzaamheden	1.004.396				1.004.396	
Vervanging diverse bruggen	135.000			135.000		
TOTAAL DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT	**6.719.396**			**4.175.000**	**1.004.396**	**1.540.000**
ONDERNEMEN EN WERKEN						
Revitalisering de Wieken, fase 2b	1.100.000	300.000				800.000
TOTAAL ONDERNEMEN EN WERKEN	**1.100.000**	**300.000**				**800.000**
MEEDOEN						
Bentinckspark	2.500.000	2.500.000				
TOTAAL MEEDOEN	**2.500.000**	**2.500.000**				
TALENTONTWIKKELING						
Budget integraal accommodatiebeleid	3.000.000			3.000.000		
TOTAAL TALENTONTWIKKELING	**3.000.000**			**3.000.000**		
BESTUURT						
Digitalisering dienstverlening	380.000			380.000		

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
TOTAAL BESTUURT	**380.000**			**380.000**		
WIJKEN EN DORPEN						
Multifunctioneel centrum Nieuwlande	2.048.944	709.000		1.071.944		268.000
Budget speelvoorzieningen	100.000			100.000		
TOTAAL WIJKEN EN DORPEN	**2.148.944**	**709.000**		**1.171.944**		**268.000**
EINDTOTAAL INVESTERINGEN EXCL. GREX	**23.737.857**	**8.188.777**	**0**	**11.506.684**	**1.004.396**	**3.108.000**

Geplande investeringen 2013

Omschrijving	Investerings	Reserve	Overige	Algemene	Exploitatie	Subsidies, andere
ONTWIKKELT						
Stadscentrum Zuidoost hoek	8.132.430	6.409.969		1.472.461		250.000
Budget begraafplaatsen	700.000			700.000		
TOTAAL ONTWIKKELT	**8.832.430**	**6.409.969**	**0**	**2.172.461**	**0**	**250.000**
DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT						
Infrastructurele verkeersmaatregelen Zuidwoldigerweg-	703.000			351.500		351.500
Algemeen budget asfaltprogramma	1.100.000			1.100.000		
Budget rioleringswerkzaamheden	1.125.865				1.125.865	
Vervanging diverse bruggen	30.000			30.000		
TOTAAL DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT	**2.958.865**	**0**	**0**	**1.481.500**	**1.125.865**	**351.500**
MEEDOEN						
Bentinckspark	250.000	250.000				
TOTAAL MEEDOEN	**250.000**	**250.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
TALENTONTWIKKELING						
Budget integraal accommodatiebeleid	3.000.000			3.000.000		
TOTAAL TALENTONTWIKKELING	**3.000.000**	**0**	**0**	**3.000.000**	**0**	**0**
BESTUURT						
Digitalisering dienstverlening	400.000			400.000		
TOTAAL BESTUURT	**400.000**	**0**	**0**	**400.000**	**0**	**0**
WIJKEN EN DORPEN						
Multifunctioneel centrum Nieuwlande	2.048.944			2.048.944		
Budget speelvoorzieningen	100.000			100.000		
TOTAAL WIJKEN EN DORPEN	**2.148.944**	**0**	**0**	**2.148.944**	**0**	**0**
EINDTOTAAL INVESTERINGEN EXCL. GREX	**17.590.239**	**6.659.969**	**0**	**9.202.905**	**1.125.865**	**601.500**

Geplande investeringen 2014

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
ONTWIKKELT						
Stadscentrum Zuidoost hoek	166.000	-819.000				985.000
Budget begraafplaatsen	700.000			700.000		
TOTAAL ONTWIKKELT	**866.000**	**-819.000**	**0**	**700.000**	**0**	**985.000**
DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT						
Infrastructurele verkeersmaatregelen Zuidwoldigerweg-Schutstraat-Griendtsveenweg	1.455.000			727.500		727.500
Algemeen budget asfaltprogramma	1.100.000			1.100.000		
Budget rioleringswerkzaamheden	1.171.000				1.171.000	
TOTAAL DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT	**3.726.000**	**0**	**0**	**1.827.500**	**1.171.000**	**727.500**
MEEDOEN						
Bentinckspark	1.367.200	1.367.200				
TOTAAL MEEDOEN	**1.367.200**	**1.367.200**	**0**	**0**	**0**	**0**
TALENTONTWIKKELING						
Budget integraal accommodatiebeleid	5.000.000			5.000.000		
Sport- en gymvoorzieningen Bentinckspark	2.800.000			2.800.000		
TOTAAL TALENTONTWIKKELING	**7.800.000**	**0**	**0**	**7.800.000**	**0**	**0**
BESTUURT						
Digitalisering dienstverlening	365.000			365.000		
TOTAAL BESTUURT	**365.000**	**0**	**0**	**365.000**	**0**	**0**
WIJKEN EN DORPEN						
Budget speelvoorzieningen	100.000			100.000		
TOTAAL WIJKEN EN DORPEN	**100.000**	**0**	**0**	**100.000**	**0**	**0**
EINDTOTAAL INVESTERINGEN EXCL. GREX	**14.224.200**	**548.200**	**0**	**10.792.500**	**1.171.000**	**1.712.500**

Geplande investeringen 2015

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
ONTWIKKELT						
Stadscentrum Zuidoost hoek	430.263	-724.737				1.155.000
Budget begraafplaatsen	514.785			514.785		
TOTAAL ONTWIKKELT	**945.048**	**-724.737**	**0**	**514.785**	**0**	**1.155.000**
DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT						
Algemeen budget asfaltprogramma	1.100.000			1.100.000		
Budget rioleringswerkzaamheden	1.200.000				1.200.000	
Vervanging diverse bruggen	53.000			53.000		
TOTAAL DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT	**2.353.000**	**0**	**0**	**1.153.000**	**1.200.000**	**0**
MEEDOEN						
Bentinckspark	1.151.405	1.151.405				
TOTAAL MEEDOEN	**1.151.405**	**1.151.405**	**0**	**0**	**0**	**0**
TALENTONTWIKKELING						
Budget integraal accommodatiebeleid	5.000.000			5.000.000		
Sport- en gymvoorzieningen Bentinckspark	3.400.000			3.400.000		
TOTAAL TALENTONTWIKKELING	**8.400.000**	**0**	**0**	**8.400.000**	**0**	**0**
BESTUURT						
Digitalisering dienstverlening	400.000			400.000		
TOTAAL BESTUURT	**400.000**	**0**	**0**	**400.000**	**0**	**0**
WIJKEN EN DORPEN						
Budget speelvoorzieningen	100.000			100.000		
TOTAAL WIJKEN EN DORPEN	**100.000**	**0**	**0**	**100.000**	**0**	**0**
EINDTOTAAL INVESTERINGEN EXCL. GREX	**13.349.453**	**426.668**	**0**	**10.567.785**	**1.200.000**	**1.155.000**

Innovatieve investeringen (vallen buiten het investeringsplafond)

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
MEEDOEN						
Nieuw Zwembad (innovatief)						
2014	8.500.000			8.500.000		
2015	8.000.000			8.000.000		
Totaal	16.500.000	0	0	16.500.000	0	0
TALENTONTWIKKELING						
Energiemaatregelen MFC Tiendeveen en Nieuwlande						
2012 (innovatief)	450.000			450.000		
2013 (innovatief)	150.000			150.000		
Totaal	600.000	0	0	600.000	0	0
WIJKEN EN DORPEN						
Herstructurering Oranjebuurt						
2012	1.950.000	1.500.000				450.000
2013	50.000					50.000
Totaal	2.000.000	1.500.000	0	0	0	500.000
BEDRIJFSVOERING						
Vervanging bedrijfsmiddelen tractie						
2011	174.000			174.000		
2012	380.000			380.000		
2013	380.000			380.000		
2014	380.000			380.000		
2015	586.000			586.000		
Totaal	1.900.000	0	0	1.900.000	0	0
Vervanging bedrijfsmiddelen veiligheid						
2011	478.936			478.936		

Omschrijving	Investerings bedrag (bruto)	Reserve structuurvisie	Overige reserves	Algemene exploitatie	Exploitatie riolering	Subsidies, andere bijdragen
2012	250.000			250.000		
2013	250.000			250.000		
2014	250.000			250.000		
2015	250.000			250.000		
Totaal	1.478.936	0	0	1.478.936	0	0
Vervanging bedrijfsmiddelen automatisering						
2011	366.400			366.400		
2012	422.800			422.800		
2013	323.800			323.800		
2014	136.350			136.350		
2015	395.200			395.200		
Totaal	1.644.550	0	0	1.644.550	0	0
Totaal investeringen boven investeringsplafond	**24.123.486**	**1.500.000**	**0**	**22.123.486**	**0**	**500.000**

Reservelijst

Deze lijst is een momentopname.

Omschrijving	Investerings
ONTWIKKELT	
Budget begraafplaatsen	844.715
Totaal	**844.715**
DUURZAAMHEID EN MOBILITEIT	
Reconstructie wegen	4.200.000
De Kop van de Brink	3.600.000
Aansluiting A28 bij Fluitenberg *	4.500.000
Vervanging Noorderwegbrug Tiendeveen	300.000
Fietsbrug Langedijk	3.500.000
Infrastructurele verkeersmaatregelen Zuidwoldigerweg-	1.500.000
Achterstallig onderhoud diverse bruggen	135.000
Openbare verlichting	1.550.000
Damwand industriehaven	1.000.000
Totaal	**20.285.000**
ONDERNEMEN EN WERKEN	
Revitalisering de Wieken, fase 3 *	2.500.000
Revitalisering de Wieken, fase 4 *	4.800.000
Totaal	**7.300.000**
MEEDOEN	
Bentinckspark	7.081.395
Verplaatsing Peddelaars	2.000.000
Totaal	**9.081.395**
TALENTONTWIKKELING	
Investeringen IHP 2012-2015	3.709.911
Investeringen IHP 2016 en verder	26.022.235
Totaal	**29.732.146**
VEILIG	
Brandweerkazerne	5.200.000
Totaal	**5.200.000**
BEDRIJFSVOERING	
Werf en onderkomens	6.400.000
Totaal	**6.400.000**
Eindtotaal investeringen excl. grondexploitatie	**78.843.256**

*Betreft subsidieprojecten.

C. Overzicht reserves

Gemeente Hoogeveen

Overzicht algemene reserve			
Stand eind 2010			**€ 17.494.000**
Af:			
Saldo jaarrekening 2010		€ 1.751.000-	
			€ 1.751.000-
Stand begin 2011			**€ 15.743.000**
Bij:			
Begrotingssaldo 2011		€ 145.000	
			€ 145.000
Af:			
Opvang allochtone leerlingen		€ 145.000-	
Uitbr. VVE/ondersteuning nieuwkomers		€ 101.000-	
Digitalisering dienstverlening		€ 50.000-	
Herstel Zuiderpark, was € 30.000. Uitvoering gereed			
Vrijstelling leges sociale woningbouw		€ 60.000-	
Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven		€ 107.000-	
Verv. Haarwegbrug Tiendeveen, restant investering 2010		€ 106.000-	
Voorbereiding mfc Tiendeveen, restant investering 2010		€ 21.000-	
Bruidschatregeling BoPo		€ 300.000-	
Museum de 5000 morgen		€ 48.000-	
			€ 938.000-
Stand eind 2011			**€ 14.950.000**
Periode 2012-2015			
Bij:			
Deel van de reserve Rendo		€ 13.410.000	
			€ 13.410.000
AF:			
Uitbr. VVE/ondersteuning nieuwkomers		€ 101.000-	
Digitalisering dienstverlening		€ 50.000-	
Begrotingssaldo 2012		€ 54.000-	
			€ 205.000-
Stand eind 2015			**€ 28.155.000**
Over de periode 2016 en verder zijn er geen mutaties geraamd			
Af:			
Opbouw weerstandsvermogen			
Risico's grondexploitatie		€ 6.000.000-	
Risico algemene uitkering		€ 2.000.000-	
Risico sociale zekerheids uitkeringen		€ 2.500.000-	
Algemeen risico		€ 3.000.000-	
			€ 13.500.000-
Stand eind 2015(na aftrek weerstandsvermogen)			**€ 14.655.000**

Overzicht reserve structuurvisie			
Stand eind 2010			**€ 6.479.000**
AF:			
In- en uitbreiding woningbouw dorpen		-69000	
Bentinckspark 2010		-857.000	
			-€ 926.000
Stand begin 2011			**€ 5.553.000**
BIJ:			
Grondexploitatie			
Resultaten grondexploitatie 2011		1.959.000	
			€ 1.959.000
AF:			
Projecten opgenomen in investeringsplanning:			
1. Bentinckspark		-2.400.000	
2. De Wieken fase 2b		-1.070.000	
3. Zuid-oosthoek Stadscentrum		-519.000	
Overige projecten			
De Kop van de Brink		-100.000	
Uitvoeringsprogramma visie landelijk gebied		-50.000	
Ontwikkelingsvisie stadscentrum		-63.000	
Energievisie		-32.000	
Werkbudget structuurvisie		-48.000	
			-€ 4.282.000
Stand eind 2011			**€ 3.230.000**
PERIODE 2012-2015:			
Bij:			
Grondexploitatie			
Resultaten grondexploitatie 2012-2015		7.933.000	
Toevoeging saldo reserve Rendo		10.000.000	
			€ 17.933.000
AF:			
Projecten opgenomen in investeringsplanning:			
1 Bentinckspark		-5.269.000	
2 De Wieken fase 2b		-300.000	
3 Zuid-oosthoek Stadscentrum		-9.476.000	
4 MFC Nieuwlande		-709.000	
Grondexploitatie			
Stationsgebied		-800.000	
Overige projecten tot en met 2015:			
Uitvoeringsprogramma visie landelijk gebied		-200.000	
Energievisie		-126.000	
Werkbudget structuurvisie		-192.000	
Bestemmingsplannen		-272.000	
			-€ 17.344.000
Stand eind 2015			**€ 3.819.000**
PERIODE 2016 en verder:			
BIJ:		p.m.	

Overzicht overige reserve			
1. Reserve risico en stimulering		255.000	
2. Reserve minimabeleid		234.000	
3. Reserve bodemsanering		648.000	
4. Reserve riolering		4.761.000	
5. Reserve WMO		30.000	
6. Reserve onderhoud IAB		1.141.000	
7. Reserve combinatiefunctie		585.000	
8. Reserve WDW		196.000	
Stand eind 2010			**€ 7.850.000**
Bij:			
1. Bijdrage uit grondverkopen Grexen		€ 87.000	
6. Egalisatie onderhoud gemeentelijk gebouwen		€ 7.000	
			€ 94.000
Af:			
1.Economische ontwikkeling		€ 100.000-	
1. Acquisitie en promotie		€ 25.000-	
3. Calamiteiten bodemonderzoek		€ 8.000-	
3. Verrekeningen bodemonderzoek		€ 140.000-	
4. Egalisatie riolering		€ 714.000-	
5. Uitvoeringskosten WMO, (raming 2011 € 866.000)		€ 30.000-	
6. Vrijval t.g.v. algemene dekkingsmiddelen		€ 300.000-	
7. Uitvoering Stimuleringsplan Sport & Bewegen		€ 186.000-	
8. Diverse projecten		€ 186.000-	
			€ 1.689.000-
Stand eind 2011			**€ 6.255.000**
Periode 2012-2014			
Bij:			
1. Bijdrage uit grondverkopen Grexen		€ 289.000	
6. Egalisatie onderhoud gemeentelijke gebouwen		€ 221.000	
			€ 510.000
Af:			
1.Economische ontwikkeling		€ 100.000-	
1. Acquisitie en promotie		€ 100.000-	
3. Calamiteiten bodemonderzoek		€ 32.000-	
3. Verrekeningen bodemonderzoek		€ 593.000-	
4. Egalisatie riolering		€ 3.139.000-	
6. Egalisatie onderhoud gemeentelijke gebouwen		€ 333.000-	
6. Vrijval t.g.v. algemene dekkingsmiddelen		€ 300.000-	
7. Uitvoering Stimuleringsplan Sport & Bewegen		€ 414.000-	
			€ 5.011.000-
Stand eind 2015			**€ 1.754.000**
Periode 2016 en verder			
Bij:		p.m.	
Af:		p.m.	